

GRÓB
PIOTRA s. 12

EDUKACJA
DOMOWA s. 04

KOLONIE BEZ
SMARTFONU s. 20

POLICJA
NA WODZIE s. 36

28.06.2020

nr 26 (766)

cena 5 zł
(w tym 8% VAT)

NR INDEKSU 205 109

ISSN 1734-9079

www.idziemy.pl

idziemy

NIEOMYLNOSC PAPIEZA

s. 10

o. Dariusz Kowalczyk SJ

**UCHODźCY Z WENEZUELI
GŁODUJĄ NA GRANICY
Z KOLUMBIĄ**

Caritas Polska organizuje pomoc
żywnościową dla najbardziej
potrzebujących rodzin.

100 zł	= 1 paczka	= 14 dni
		wyżywienia dla jednej rodziny

**Wspomóż
Wenezuelczyków
razem z nami!**

Dokonując
wpłaty
na stronie
caritas.pl/wenezuela

Wpłacając dowolną kwotę
na konto: PL 77 1160 2202
0000 0000 3436 4384
z dopiskiem WENEZUELA

Wysyłając SMS
pod numer 72052
o treści WENEZUELA
(koszt 2,46 zł z VAT)

ks. Henryk Zieliński

Zgorszeni w Kościele

Nie mogę milczeć wobec skutków ostatniego programu „Między niebem i ziemią”. Prowadząca Paulina Guzik już na początku zaznaczyła, że jest to program wyłącznie dla widzów dorosłych, chociaż było dopiero południe. W programie zaprezentowano rozmowę z mężczyzną pokrzywdzonym w dzieciństwie przez księdza – jednym z bohaterów ostatniego filmu braci Sekielskich. Komentatorami byli: ks. Piotr Studnicki – kierownik Biura Delegata KEP ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży (mianowany na tę funkcję mimo sprzeciwu jego biskupa), Marta Titaniec – szefowa Fundacji św. Józefa, której nominacja wywołała spór w episkopacie, związana za środowiskiem „Więzi”, współtwórczyni inicjatywy „Zranieni w Kościele” oraz Anna Sosnowska – redaktor naczelna portalu „Aleteia”. W roli czarnego charakteru obsadzono bp. Edwarda Janiaaka z Kalisza, ukazanego w filmie Sekielskich, jako ten, który miał tuszować nadużycia seksualne księdza wcześniej nim został jego biskupem (sic!). A do tego śmiał napisać do innych biskupów list w swojej obronie przed planowanym na połowę czerwca spotkaniem plenarnym KEP.

Bardzo „odważnie” zabrzmiała w programie teza dwukrotnie powtórzona przez Annę Sosnowską, że każdy z nas może być osobą seksualnie skrzywdzoną w Kościele, a jeśli nie zostaliśmy skrzywdzeni, to widocznie mieliśmy szczęście. No tak, bo przecież każdy ksiądz to potencjalny pedofil, który cytując klasyka: „narzędzie przestępstwa zawsze nosi ze sobą”. W utrwalanie takiego obrazu wpisywała się próba narzucenia wszystkim diecezjom w Polsce obowiązku wywieszenia w parafiach plakatów informujących o działalności inicjatywy środowiska warszawskiego KiK-u i „Więzi”, „Zranieni w Kościele”. Plakaty te były de facto zachętą do składania donosów na księży pod wskazany telefon. Od takich pomysłów już tylko krok do nazywania każdego księdza na sutannie tegoż numeru telefonu – najlepiej w żółtym kolorze. Takie déjà vu...

Przy okazji warto postawić pytanie o podstawę prawną i cel gromadzenia przez ludzi z tego środowiska haków na księży. Nieraz przecież w dziejach środowisko to pokazało jak swoiście pojmuje dobro Ko-

ścioła, włączając się w nagonkę przeciwko niektórym biskupom i księżom. Tak było w czasach Prymasa Tysiąclecia. A z bliższych czasów wspomnijmy tylko rolę ludzi z tego środowiska w poparciu ks. Wojciecha Lemańskiego przeciwko abp. Henrykowi Hoserowi SAC. Warto też prześledzić czyje nazwisko przejawia się przy każdej (!) aferze rozpętywanej medialnie w ostat-

nich latach wobec polskich biskupów i arcybiskupów. Można by napisać książkę: „Skrzywdzeni przez ludzi „Więzi” i KiK-u”. Powierzenie delikatnych spraw w Kościele temu środowisku jest wpuszczaniem lisa do kurnika. O wiele cenniejsza i zasługująca na wsparcie jest inicjatywa „Ordo Iuris”, o której rozmawialiśmy przed tygodniem z mec. Magdaleną Majkowską. Tam bowiem chodzi o specjalistyczną pomoc prawną wszystkim ofiarom nadużyć seksualnych, bez względu na osobę sprawcy.

Przestępców trzeba ścigać, sądzić i karać, a nie na zasadzie medialnych uogólnień tworzyć atmosferę powszechnego zagrożenia dla dzieci i młodzieży akurat w Kościele. Utrwalanie stereotypu, że Kościół jest miejscem zranienia, a nie zbawienia jest niczym innym, jak rozsiewaniem tego zgorszenia, które realnie czasem się zdarza, a czasem jest tylko domniemane. Przypadkami pedofilii wśród duchownych niech się zajmuje prokuratura, adwokaci, kurie biskupie i papież, a nie „specjaliści” z „Więzi”.

Po ostatnim programie „Między niebem i ziemią” miałem wiele rozmów z katolikami zgorszonymi jego wymową. Wielokrotnie słyszałem: „Po obejrzeniu tego programu zastanawiam się czy jeszcze chodzić na Msze”. Czy temu ma służyć program redakcji katolickiej w TVP? Żeby było jasne, władze TVP, podobnie jak władze Polskiego Radia, nie ingerują w treść oddanych pod nadzór episkopatu okienek. To episkopat musi więc ocenić czy naprawdę tego chce.

Proszę przy okazji naszych Czytelników o propagowanie tygodnika „Idziemy” w miejscach wakacyjnego wypoczynku. Wiecie, jak bardzo nasz tygodnik odbiega od innych obecnych na rynku. Już tylko u nas, nie u konkurencji, można przeczytać poważne artykuły o. Dariusza Kowalczyka SJ, o. prof. Jacka Salija, ks. prof. Waldemara Chrostowskiego, Krzysztofa Ziemca, czy wreszcie kard. Zenona Grocholewskiego. Gdyby głos ich i wielu innych takich Autorów nie miał gdzie wybrzmieć, byłoby to stratą dla Kościoła i dla Polski.

henryk.zielinski@idziemy.com.pl

28.06.2020 **idziemy** w numerze:

TEMAT NUMERU

Nieomyślność papieża s. 10

Grób Piotra s. 12

WYWIAD

W zgodzie z wartościami s. 4

Książki w potrzebie s. 18

NASZE SPRAWY

Kolonie off-line s. 20

Policja na wodzie s. 36

WARTO WIEDZIEĆ

Pożegnanie świętych Piotra i Pawła s. 33

Rywald – początek internowania s. 34

Estoński święty s. 38

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl.
E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

Dlaczego zajął się Pan edukacją domową od strony legislacyjnej?

Temat ten towarzyszy mi od trzech lat. Projekt ustawy dotyczący edukacji domowej przygotowałem po licznych konsultacjach z ideowo bardzo zróżnicowanymi środowiskami prowadzącym tę formę nauczania. Podczas wizytowania egzaminów klasyfikacyjnych dzieci polonijnych słyszałem żale ich rodziców o brak wsparcia edukacji domowej dla polskich dzieci przebywających za granicą. Mają oni poczucie nierówności i przekonanie, że edukacja domowa takich przedmiotów, jak: język polski, historia, czy geografia, są ważne pod kątem

foto: Piotr Łysakowski

Faktem jest, że w 90 proc. odbywa się ona w rodzinach katolickich, o poglądach prawicowych. Ale na proponowanych zmianach skorzystają także rodziny o światopoglądzie liberalnym, wszak art. 48 konstytucji dotyczy także ich.

Jakie to propozycje?

Mówiąc w skrócie, chodzi o likwidację ograniczeń administracyjnych i o pomoc finansową. Projekt, który z grupą posłów PiS złożyłem w Sejmie, zakłada: zniesienie ograniczeń w wyborze szkoły do terenu województwa; zniesienie wymogu uzyskiwania opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej; zapisanie na poziomie ustawy wysokości subwencji

W zgodzie z wartościami

Z posłem **Bartłomiejem Wróblewskim** (PiS)
rozmawia Monika Odrobińska

utrzymywania więzi z polskim państwem i kulturą. Pomaga też odnaleźć się w polskiej rzeczywistości po powrocie. Impuls polityczny dało podjęcie tematu przez Prezydenta Andrzeja Dudę i umieszczenie edukacji domowej w Karcie Rodziny.

Dlaczego jeszcze edukacja domowa jest tak ważna?

Uważam, że w świecie, który tak się różnicuje, w którym zaczynają dominować ideologie niechętnie tradycyjnym wartościom, w tym rodzinie, należy przypominać o tym, o czym mówi art. 48 naszej konstytucji: o prawie rodziców do wychowywania dzieci zgodnie ze swoimi przekonaniami. To jedno z praw naturalnych, będące dotąd oczywistością, bywa ostatnio podawane w wątpliwość, zwłaszcza na płaszczyźnie ustawodawczej.

Edukacja domowa była normą do przełomu XIX i XX w. Specjalizacja nauki doprowadziła do poglądu, że nauczanie w takiej formule nie będzie wystarczające. Tymczasem wyniki współczesnych matur pokazują, że na tle

wszystkich uczniów ci z edukacji domowej wyróżniają się wysokim poziomem wiedzy oraz wychowania.

Chce Pan wsparcia dla edukacji niepublicznej i publicznej prowadzonej przez inne podmioty niż samorządy?

Jedną z przyczyn podawania w wątpliwość wartości edukacji domowej jest etatyzacja edukacji, a w konsekwencji osłabienie w niej roli rodziców. Naciski ze strony państwa i samorządów prowadzą do ideologizacji oświaty, a w rezultacie – do odebrania rodzicom prawa do wychowywania dzieci zgodnie ze swoim światopoglądem. Należy oddać edukację stowarzyszeniom, zakonom, związkom wyznaniowym, bo – jak edukacja

domowa – cechują się wyższym poziomem nauczania i zapewniają wychowanie stanowiące przedłużenie wychowania domowego.

Ktoś mógłby Panu zarzucić lobbowanie wyłącznie na rzecz rodzin religijnych, w których odbywa się edukacja domowa...

dla dzieci spełniających obowiązek szkolny lub nauki poza szkołą oraz podwyższenie go z 0,6 do 0,8 podstawowej subwencji; dopuszczenie do edukacji domowej polskich dzieci mieszkających za granicą przy ograniczonym finansowaniu z budżetu – chodzi tu o język polski, historię i geografię Polski.

Bliscy, ale i oponenci mówią, że łączy Pan hołdowanie zasadom z łagodnością przekazu. Jakie to zasady?

Lepszy jest świat zbudowany na wartościach ewangelicznych. Tęgo świata zabraknie, jeśli społeczeństwa odrzucają zarówno przykazanie miłości, jak i Dekalog. To są fundamenty, na których powinniśmy budować naszą cywilizację.

Swoje zaangażowanie społeczne opieram na dwóch filarach: obronie tradycyjnych wartości, które leżą u podstaw polskiej, chrześcijańsko-narodowej tożsamości, reprezentowaniu osób je wyznających i pomaganiu słabszym. Tam, gdzie pojawiają się rozbieżne opinie, szukam rozwiązań, w których każdy znajdzie realizację części swoich postulatów.

Za Ojczyznę

Zbliżają się uroczystości 100-lecia „Cudu nad Wisłą” – Bitwy Warszawskiej 1920 roku. Mamy nadzieję, że dane nam będzie godnie upamiętnić to wielkie historyczne wydarzenie, którego dalekosiężnymi skutkami i błogosławionymi owocami możemy cieszyć się po dzień dzisiejszy. Nie bez przyczyny Bitwę Warszawską uznano za jedną z przełomowych w dziejach świata. Jakie byłyby losy Europy i Ojczyzny, gdyby Armia Czerwona nie została zawrócona – trudno dziś wyrokować, ale z pewnością byłaby to historia inna niż ta, która ukształtowała naszą tożsamość.

Choć ze względu na wciąż zmieniającą się sytuację sanitarno-epidemiologiczną nie wiemy, jaki będzie ostateczny przebieg odbywających się na naszym terenie oficjalnych państwowych i diecezjalnych uroczystości, nie zaniedbujemy przygotowania du-

chowego. Ono zrodzi najpiękniejsze i najtrwalsze owoce.

Wobec zbliżającej się nawały wojsk sowieckich biskupi polscy w liście pasterskim z 7 lipca 1920 roku wzywali: „Módlmy się więc, trwajmy na modlitwie i wy-módlmy Ojczyznę naszej triumfu i zwycięstwo”. 31 lipca 1920 roku, metropolita warszawski, kardynał Aleksander Kakowski wzywał: „W chwili tak poważnej, jaką obecnie przeżywa naród polski, dla pokrzepienia ducha i wzmocnienia serc wiernych, na ubłaganie pomocy z Nieba, której Bóg nigdy nie skąpił proszącym o nią, ufny w przyczynę bł. Andrzeja Boboli, patrona Polski, i bł. Władysława z Gielniowa, patrona Warszawy, zarządzam nabożeństwa błagalne za wstawiennictwem tych błogosławionych naszych ziomków”.

W swojej homilii przed katedrą warszawsko-praską, św. Jan Paweł II mówił: „To zwycięstwo było poprzedzone żarliwą modlitwą narodową. Episkopat Polski zebrały na Jasnej Górze poświęcił cały naród Najświętszemu Sercu Jezu-

sa i oddał pod opiekę Maryi Królowej Polski. Myśl nasza kieruje się dzisiaj ku tym wszystkim, którzy pod Radzyminem i w wielu innych miejscach tej historycznej bitwy oddali swoje życie, broniąc Ojczyzny i jej zagrożonej wolności. Myślimy o żołnierzach, oficerach, myślimy o Wodzu, o wszystkich, którym zawdzięczamy to zwycięstwo po ludzku. Wspominamy, między innymi bohaterskiego kapłana Ignacego Skorupkę, który zginął niedaleko stąd, pod Ossowem. Dusze wszystkich poległych polecamy Miłosierdziu Bożemu.

O wielkim „Cudzie nad Wisłą” – przez całe dziesiątki lat trwała zмова milczenia – jak już powiedział ksiądz biskup. Na nową diecezję warszawsko – praską Opatrzność Boża niejako nakłada dzisiaj obowiązek podtrzymywania pamięci tego wielkiego wydarzenia w dziejach naszego Narodu i całej Europy, jakie miało miejsce po wschodniej stronie Warszawy”.

Wypełniając testament św. Jana Pawła II dla naszej diecezji, pielęgnując historyczne dzie-

dzictwo i podejmując duchową troskę o naszą Ojczyznę zapraszamy do włączenia się w dzieło modlitwy Nowenny Pompejańskiej. Przez 54 dni będziemy modlili się o Boże błogosławieństwo dla naszej Ojczyzny i wypraszały potrzebne łaski dla rozwoju dzieł Bożych przez wstawiennictwo Matki Bożej. Rozpocznemy 23 czerwca i włączymy się we wspólne dzieło modlitwy, jakie zakończy się 15 sierpnia. Zapraszamy osoby indywidualne, rodziny, grupy formacyjne i wspólnoty parafialne. Zgodnie z zasadami, jakimi kieruje się Nowenna Pompejańska, dni od 23 czerwca do 19 lipca będą poświęcone błagalnej części nowenny, zaś dni od 20 lipca do 15 sierpnia – części dziękczynnej. Kładę nam wszystkim na sercu to modlitewne dzieło, zapraszam do jego podjęcia i na jego realizację z serca błogosławię.

bp Romuald Kamiński

Krzysztof Ziemięć

jedyny przykład szokujących wydarzeń za naszą zachodnią granicą. Kilka dni temu nagłośniono fakt, że nad Szpewą, przez 30 lat, bezdomne dzieci trafiały pod opiekę pedofilów. Proceder trwał do 2003 roku! Mózgiem tej pedofilskiej sieci był niemiecki seksuolog, zdeklarowany ho-

powodu odbierają dzieci mieszkającym w Niemczech polskim rodzicom, oddawały chłopców i dziewczynki pod „opiekę” pedofilów.

Ile dokładnie dzieci zostało w ten sposób skrzywdzonych – nie wiadomo. Wiadomo, że wiele ofiar popełniło samobójstwo, inne przez całe życie zmagają się z traumą. Nawet, jeśli sprawa zostanie wyjaśniona, to i tak nic nie naprawi wyrządzonych im krzywd, a podobna zbrodnia może wydarzyć się niemal wszędzie, gdzie społeczna wrażliwość na moralne zepsucie jest coraz mniejsza.

Sedno problemu tkwi w atmosferze przyzwolenia wobec tego typu przestępstw. To zaś wiąże się z przyzwoleniem na seksualizację codziennego życia, stawianie radości z uciech cielesnych na piedestale. Seks stał się czymś na kształt „prawa człowieka”. Często kosztem innych, kosztem dehumanizacji tych,

którzy są wykorzystywani. Liczy się tylko zaspokojenie chuci.

W dobie coraz większej aktywności różnych środowisk, które określa specyficzne podejście do seksu, podobne zjawiska mogą się niestety nasilać. Taki może być również (zamiarowany?) skutek wciskania do szkolnych a nawet przedszkolnych programów agresywnej seksualizacji coraz młodszych roczników.

Senat Berlina chce przyznać żyjącym ofiarom pedofilów odszkodowania finansowe. Ale to nie usmierzy bólu ofiar, a tym bardziej nie zatamuje fali dzikiej i barbarzyńskiej rewolucji, która kryjąc zboczeńców i stawiając pomniki Leninowi, pokazuje że za nic ma tak naprawdę dobro i godność człowieka. Żeby zatrzymać tę falę konieczny jest solidarny wysiłek każdego z nas.

Pedofilia z przyzwoleniem

Niemcy to fascynujący kraj, który dał światu wielu wspaniałych poetów, pisarzy i naukowców, ale i zarazem wielu okrutnych zbrodniarzy. Kraj ten był też ojczyzną czerwonych rewolucjonistów i gorąco wspierał obcych ojców tejże rewolucji. Ich pamięć czczona jest zresztą do dziś. Zaledwie kilka dni temu w Gelsenkirchen, z inicjatywy Marksistowsko-Leninowskiej Partii Niemiec, stanął pomnik Włodzimierza Lenina.

Fakt, że dziś stawia się pomnik zbrodniarzowi, odpowiedzialnemu za śmierć kilku milionów ludzi, zadziwia. Ale to nie

moseksualista, nieżyjący już, Helmut Kentler. Twierdził, że robił to... dla dobra dzieci.

Raport z działalności Kentlera nie pozostawia złudzeń. Za przyzwoleniem władz Berlina, czyli poniekąd przy cichej aprobacie polityków, dzieci były brutalnie gwałcone przez osoby, które były już wcześniej karane za przestępstwa seksualne. Na celownik brano tzw. dzieci ulicy, czyli bezdomne lub pochodzące z rozbitych rodzin. Przerażający jest fakt, że wszystko to działo się z przyzwoleniem a czasem za pośrednictwem Jugendamtów. Te same urzędy, które bez

Urzędy, które odbierały dzieci polskim rodzinom, oddawały je pedofilom.

W SKRÓCIE

■ **Nowy bilans.** Według danych Uniwersytetu Johnsa Hopkinsa z Baltimore na całym świecie na Covid-19 zmarło już ponad 450 tys. osób. Najwięcej zgonów jest w Stanach Zjednoczonych – prawie 118 tys.

■ **Krzyż z Kovardo.** Uczni z uniwersytetu Baltistanu w Skardu, na północy Pakistanu, odkryli w Himalajach-Karakorum wielki, marmurowy krzyż, o wymiarach 183×213 cm, ważący od trzech do czterech ton. Powstał on ponad tysiąc lat temu i świadczy o starożytnej obecności chrześcijaństwa w tym regionie. Krzyż został znaleziony na dużej wysokości i został nazwany od pobliskiej wioski „Krzyż z Kavardo”.

■ **Przed wyborami na Białorusi.** Podczas akcji protestu w Mińsku zatrzymano co najmniej 40 osób i nie jest to pełna lista – poinformowało Centrum Praw Człowieka Wiasna. Do zatrzymań doszło też w Bobrujsku, Nowopołocku, Homlu, Witebsku, Mołodecznie.

■ **Ostatnia z rodu.** W wieku 92 lat zmarła w Nowym Jorku Jean Kennedy Smith, ostatnia z dziewięciorga rodzeństwa Johna F. Kennedy’ego. Była siostrą byłego prezydenta USA, zabitego w 1963 r., byłego ministra sprawiedliwości Roberta Kennedy’ego, zabitego w 1968 r., i byłego demokratycznego senatora Teda Kennedy’ego, który zmarł w 2009 r.

■ **Złodzieje Audi.** Policja austriackiego kraju związkowego Dolna Austria rozbiła polski gang, który dokonał 26 kradzieży i pięciu usiłowań kradzieży samochodów marki Audi. Podejrzani to 12 mężczyzn w wieku od 23 do 59 lat, dziewięciu z nich znajduje się już w areszcie. Złodzieje posługiwali się kosztującymi kilka tysięcy euro urządzeniami do przechwytywania kodów systemów Keyless-Go, czyli elektronicznych kluczy do samochodów.

■ **Śmierć polityka.** Były przywódca republiki Czuwaszji, jednego z podmiotów Federacji Rosyjskiej, Michaił Ignatiew, który złożył pozew przeciw prezydentowi Władimirowi Putinowi, zmarł w Petersburgu z powodu niewydolności serca i układu krążenia. Był pierwszym od 1993 roku szefem regionu Federacji Rosyjskiej, który na drodze sądowej zaskarżył decyzję prezydenta o swojej dymisji.

BENEDYKT XVI
U BRATA

Od 18 do 22 czerwca papież-senior Benedykt XVI przebywał w Ratyzbonie z prywatną wizytą. Odwiedził swego ciężko chorego 96-letniego brata ks. Georga, z którym celebrował Msze Święte. Przyjął także nuncjusza apostolskiego w Niemczech abp. Nikola Eterovića. Mieszkał w gmachu miejscowego seminarium duchownego. 20 czerwca w Pentling, w pobliżu Ratyzbony, modlił się przy grobowcu rodzinnym, w którym spoczywają jego rodzice oraz siostra i odwiedził swój dawny dom, w którym mieszkał, jako profesor teologii w latach 1970 – 1977. Papieżowi seniorowi w tej prywatnej podróży towarzyszyli: osobisty sekretarz abp Georg Gänswein, lekarz, pielęgniarz, jedna z członkiní instytutu świeckiego Memores Domini, które prowadzą dom Benedykta XVI w Watykanie i zastępca komendanta żandarmerii watykańskiej.

foto: PAP/EPH/Philipp Guelland

STATUA FRANCISZKA

Rok po wizycie papieża Franciszka w Rumunii, w pobliżu nuncjatury apostolskiej w Bukareszcie odsłonięto statuetkę papieża.

foto: PAP/EPH/Robert Clement

MIĘDZY CHINAMI
A INDIAMI

Chiny uwolniły 10 indyjskich żołnierzy, pojmanych w czasie starć na spornej granicy w Himalajach – podały indyjskie media. Dwa azjatyckie mocarstwa nuklearne starają się zmniejszyć napięcia po brutalnej potyczce na pięści, kamienie i metalowe pręty, w której według władz w Delhi zginęło 20 indyjskich żołnierzy.

Spór terytorialny pomiędzy Chinami a Indiami toczy się od dziesięcioleci, ale ostatni incydent był pierwszym od 45 lat z ofiarami śmiertelnymi. Chińskie władze krytykują decyzję rządu Indii o przekształceniu stanu

foto: PAP/EPH/Farooq Khan

Dżammu i Kaszmir w terytorium związkowe i przejściu bezpośredniej władzy nad indyjską częścią spornego Kaszmiru. Na zdjęciu indyjskie patrole na granicy z Chinami.

fot. PAP/EPA/Rayner Pena R.

PRZED BEATYFIKACJĄ

Wenezuela będzie miała wkrótce nowego błogosławionego. W Watykanie papież Franciszek podpisał dekret o uznaniu cudu za przyczyną Józefa Grzegorza Hernández Cisnerosa (1864 – 1919). Był on wybitnym lekarzem i społecznikiem, który leczył ubo-

gich za darmo, a nawet kupował im leki za własne pieniądze. Pragnął zostać kapłanem, ale wątłe zdrowie na to nie pozwoliło. Zginął potrącony przez samochód. Na zdjęciu kard. Baltazar Porras, arcybiskup Méridy z portretem sługi Bożego.

REFORMA POLICJI

Prezydent USA Donald Trump podpisał rozporządzenie o reformie policji. Ma ono spowodować zmianę praktyk stosowanych przy użyciu siły przez amerykańskich funkcjonariuszy oraz zabezpieczać przed rekrutacją do tej służby nieodpowiednich osób. Od kilku tygodni w USA trwają protesty wywołane zabiciem przez policję w Minneapolis Afroamerykanina George'a Floyd. Jednym z głównych postulatów demonstrujących jest zaprzestanie finansowania poli-

fot. PAP/EPA/Mike Theiler / Pool

cji. Prezydent stwierdził, że nie zgadza się na taki krok.

fot. PAP/EPA/ANDRE PAIN

ZNÓW DO JORDANII

W liczącej ponad 2 miliony mieszkańców stolicy Jordanii Ammanie turyści mogą ponownie podziwiać zabytkową Cytadelę (na zdjęciu), rzymską świątynię Herkulesa i VIII-wieczny kompleks Umayyad Palace.

■ **Gigantyczna kara.** Francuska Rada Stanu uznała za legalną karę, jaką francuski urząd nałożył na koncern Google za złamanie przepisów, wynikających z unijnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO). Amerykańska firma musi zapłacić 50 mln euro.

■ **Chce do UE.** Ukraina chce pełnoprawnego członkostwa w Unii Europejskiej – oświadczył prezydent tego kraju Wołodymyr Zełenski. Podczas szczytu liderów państw UE i Partnerstwa Wschodniego zaznaczył, że program ten jest korzystny dla Ukrainy, jeśli zbliża ją do członkostwa w UE.

■ **Milionowa kaucja.** Sąd apelacyjny w Erywaniu zezwolił na zwolnienie z aresztu b. prezydenta Armenii Roberta Koczarian, wyznaczając bezprecedensowo wysoką kaucję 4,2 mln dol. Koczarian jest oskarżony o wystąpienia przeciwko ładowi konstytucyjnemu państwa i korupcję.

■ **Znaleziona w rzece.** Mieszkaniec Galicji, wędkujący w rzece Sar w północno-zachodniej Hiszpanii, wyciągnął z wody zabytkową figurę Matki Bożej. Archeolodzy szacują, że pochodzi ona z XIV wieku. Ekspertci przypuszczają, że kamienna figura mogła w przeszłości stanowić element dekoracji jednej z budowli w rejonie miasta Santiago de Compostela.

■ **Prace ruszą w styczniu 2021 r.** Prace rekonstrukcyjne katedry Notre-Dame mogą rozpocząć się w styczniu 2021 r. – poinformował arcybiskup Paryża Michel Aupetit. Hierarcha po błogosławił replikę posągu Matki Bożej zainstalowaną kilka dni temu na dziedzińcu katedry. Towarzyszył mu generał Jean-Louis Georgelin, odpowiedzialny za koordynację prac rekonstrukcyjnych.

■ **Przeciwko mafii.** Majątek wartości 20 mln euro skonfiskowała policja w ramach operacji przeciwko działającemu w Rzymie klanowi mafijnemu. Gang wielkiego i znanego wymiarowi sprawiedliwości klanu rodzinnego Casamonica praktycznie opanował część miasta.

■ **Mniej amerykańskich żołnierzy.** Prezydent USA Donald Trump potwierdził, że Stany Zjednoczone zredukują liczbę swoich żołnierzy stacjonujących w Niemczech do 25 tys. Oznacza to, że Niemcy opuści 5 tys. amerykańskich żołnierzy.

Serwis przygotowano na podstawie PAP, KAI i RV

Anna Meetschen

Dla waszego dobra

Zaczęło się kalendarzowe lato, pogoda piękna, choć trochę burzowa, ludzie ruszyli nad morze i w góry. Póki co mało kto planuje urlop za granicą, bo granice dopiero od niedawna otwarte i wiele jeszcze lotnisk pozostaje zamkniętych. Co będzie, gdy ludzie zaczną swobodnie przemieszczać się na dalekich dystansach? – pytają eksperci w kontekście koronawirusa. Nie da się zaprzeczyć, że epidemia trwa i chociaż na Zachodzie sytuacja uległa poprawie to zachorowania wciąż są.

Tymczasem w kontekście walki z pandemią, demokratycznie wybrani politycy zaczęli stosować metody autorytarne, masowo ograniczając – a niekiedy wręcz łamiąc – prawa obywatelskie: wolność wyznania, wolność gospodarczą czy wolność zgromadzeń.

Do tego doszła ogromna kontrola obywateli, a w niektórych państwach zapędy ku totalnej inwigilacji w imię ochrony przed zarażeniem.

Były premier Wielkiej Brytanii Tony Blair wezwał do stworzenia wirtualnego dowodu tożsamości, zawiera-

jącego informacje o stanie zdrowia danej osoby. Według niego tylko wtedy można będzie przywrócić zagraniczne podróże i inne usługi. Blair stwierdził również, że wirtualny dowód powinien działać równolegle z programami śledzenia, takimi jak brytyjski Track and Trace. – Jest to naturalna ewolucja sposobu używania technologii w życiu codziennym – podkreślił były premier. Nieco wcześniej Blair wzywał obecny rząd brytyjski do wprowadzenia masowych testów.

Także czasopismo gospodarczo-finansowe „Forbes” opublikowało w ub. miesiącu obszerny artykuł, w którym przewiduje wprowadzenie biometrycznej karty pokładowej, która umożliwi pasażerom wejście na pokład samolotu mając za paszport

własną... twarz. „Technologie cyfrowe i automatyzacja odegrają kluczową rolę w przyszłości podróży lotniczych” – podaje magazyn.

Jednakże historia chorobowa zapisana w biometrycznych dokumentach nie będzie jedynie chronić przed rozprzestrzenianiem się wirusa, ale może spowodować podział ludzi na klasy: lepszych i gorszych. Lepszych – odpornych na wirusa, którzy tym samym mogą swobodnie się przemieszczać i podejmować różne prace, oraz tych, których będzie zamykać się w domach, gdyż stanowią potencjalne zagrożenie dla innych, nie mówiąc już o odmawianiu im prawa do przemieszczania się czy wykonywania obowiązków zawodowych.

Już teraz w USA, Wielkiej Brytanii, Niemczech czy Chile politycy rozważają wprowadzenie paszportów odporności, które poświadczałyby przebytą chorobę wywołaną koronawirusem i wytworzenie przez organizm przeciwciał. Paszport odporności służyłby, nie tylko do celów związanych z podróżami, ale także

do celów związanych z pracą zarobkową, gdyż do informacji zapisanych w paszporcie odporności mieliby dostęp również pracodawcy, chcący zatrudnić daną osobę. Jak to się ma do ochrony danych osobowych w kwestii przeby-

tych chorób? Wątpliwości budzi już teraz podawanie do wiadomości publicznej danych osobowych osób zarażonych koronawirusem.

Wyjaśnienie władz? Przeciś o ochronie danych osobowych nie mogą być przeszkodą w walce z wirusem.

Nietrudno zauważyć, że na przestrzeni wieków kryzysy niejednokrotnie wykorzystywane były do zmiany porządku społecznego. Za każdym razem rządzący pragnęli ufun-dować swym obywatelom nowy, idealny świat, usprawiedliwiając wszelkie ograniczenia i kontrole jednym zdaniem: dla waszego dobra. Ci, którzy nie wiedzą, jakie mogą być tego konsekwencje, niech odświeżą starą lekturę Aldousa Huxleya „Nowy wspariały świat”.

Nie tylko koronawirus

W Jemenie wciąż setki osób umierają z powodu pandemii koronawirusa – informuje Ministerstwo Zdrowia tego kraju. Zmarli chowani są we wspólnych fosach, a cmentarze rozrastają się do ogromnych rozmiarów. Nie jest to jednak jedyna zaraza, nękająca mieszkańców tego kraju, gdyż szaleją tam także cholera, na którą choruje ponad 100 tys. osób oraz wirus Chikungunya, które także zbie-rają swoje żniwo. Ponadto od lat ciągle trwa tam wojna, podsycana przez wpływy zewnętrzne.

Służba zdrowia w Jemenie w praktyce nie działa. W szpitalach nie tylko brakuje koniecznego sprzętu i leków, ale także łóżek, ludzi kładzie się na kartonach. Od 2015 roku w tamtejszych szpitalach praktycznie nieosiągalne są antybiotyki, a nawet leków, które służą leczeniu prostszych chorób. Do tego smutnego obrazu dochodzi fakt, że od co najmniej 3 lat tamtejsi lekarze nie otrzymują wynagrodzenia.

Jakiegolwiek proponowane zawieszenie broni nigdy nie było przestrzegane, ponieważ żadna ze zważających

fot. PAP/EPA/Yahya Arhab

Katastrofalna sytuacja zdrowotna dotyka niemal wszystkich rodzin w Jemenie

stron nie jest zainteresowana wstrzymaniem walk. Nato-

miast pomoc z zagranicy jest bardzo ograniczona. **rw**

Dariusz Kowalczyk SJ

Manipulowanie równością

Hasłem „wszyscy ludzie są sobie równi” różni ideologodzy tumanią od dawna. Masońska dewiza „wolność, równość, braterstwo” została rozpowszechniona podczas krwawej Rewolucji Francuskiej. Tyle, że rewolucjonisci mówili raczej: „wolność, równość, braterstwo albo śmierć”. Rzeczywiście, w imię najszczytniejszych ideałów, w tym właśnie równości, zamordowano miliony osób. Rewolucja Francuska równała za pomocą gilotyny. Propagatorem równości był także Lenin. Wódz rewolucji bolszewickiej, by szerzyć równość, stworzył gigantyczny państwowy aparat terroru. Idee te tworczy rozwiniął Stalin. Jeden z aspektów owej rewolucji równości wyraził George Orwell w słynnym zdaniu z powieści „Folwark zwierzęcy”: „wszystkie zwierzęta są sobie równe, ale niektóre równiej- sze od innych”.

Idea równości jest słuszna i potrzebna, o ile stosujemy ją w sposób precyzyjny i uczciwy, a nie po to, by zakłamywać rzeczywistość i przeprowadzać rewolucje. Precyzja wymaga wskazania jasnego kryterium, wedle którego oceniamy równość lub nierówność. Uczciwość natomiast każe przyznać, że istnieją naturalne nierówności, których likwidowanie jest ideologicznym absurdem, niejednokrotnie prowadzącym do przemocy. Powtarzanie, że wszyscy są równi, nie ma sensu, jeśli nie powiemy, według jakiej miary są równi. Wszak jest czymś oczywistym, że jedni są urodziwi, a inni nie za bardzo, a kobieta, która ma 150 cm

wzrostu i 90 kilo wagi raczej modelką nie zostanie. Karygodny brak równości? Ponadto jedni mają różne wrodzone talenty, które pozwalają im, oczywiście nie bez pracy, zostać wybitnymi muzykami, sportowcami, matematykami itd., a inni muszą się zadowo-

lić wykonywaniem bardziej zwyczajnych zawodów. Cóż począć z takim porządkiem rzeczy, który najwyraźniej zaprzecza idei powszechnej równości?

Współczesna lewica liberalna i jej neomarksistowskie przybudówki też raz po raz odwołują się do idei równości. Oczywiście tylko wtedy, kiedy im to pasuje. Ciekawe, że wśród piewców „świata równych ludzi” nie brakuje miliarderów, którzy przy pomocy swoich olbrzymich pieniędzy bawią się w tworzenie nowego społeczeństwa, a zarazem nieustannie kombinują, w jakich sposób jeszcze pomnożyć swe fortuny. Erupcję rozumianej lewacko idei równości widzimy w Stanach Zjednoczonych. Po całym kraju rozlały się bojówki domagające się równości ludzi o czarnym kolorze skóry. Nie wiadomo jednak, w czym konkretnie brakuje im równości? Co gorsza, wydaje się, że czarnoskórzy osobnik, który podpala samochody i rabuje sklepy, nie tylko nie jest nierówny, ale z jakichś powodów stał się równiejszy i dlatego policja boi się go aresztować, a sędziowie nie chcą go skazać. Lewica, głosząc równość wszelaką, głosi też niby równość religii. Niby, bo zawzięte opluwanie katolickich księży jest jak najbardziej OK, ale już jakakolwiek krytyka rabinów i imamów byłaby wyrazem nienawiści, antysemityzmu oraz islamofobii. Najważniejszym aspektem równości dla lewicowych liberałów jest oczywiście równość płci i tzw. orientacji seksualnych. Przy czym nie chodzi o dwie płcie, czyli kobiecą

i męską, które rzeczywiście są równe w godności, ale o praktycznie nieskończoną listę „płci” i upodobań seksualnych. Nie do końca wiadomo jednak, pod jakim względem mężczyzna, dobry mąż i ojciec dwojga dzieci, miałby być równy panom, którzy lubią pojawiać się na „marszach równości” w stringach i pończochach.

W sukurs lewackim ideologom równości podążają niekiedy „katolicy otwarci”, którym wszystko się coraz bardziej płacze, a szczególnie płacze się im Ewangelia z neomarksistowską poprawnością polityczną. Krzyczą, że Pan Jezus uczy nas, iż wszyscy ludzie są równi. Proponuję im przeczytać dokładnie cztery Ewangelie plus pierwsze rozdziały Księgi Rodzaju i Listu do Rzymian. I niech

sobie zrobią rachunek sumienia, czy równość, za którą obstają, nie jest czasem równością zaproponowaną przez szatana pierwszym rodzicom w raju: „Tak jak Bóg będziecie znali dobro i zło” (Rdz 3, 5). Ponadto owi „otwarcy” niech się uczciwie zastanowią, czy w świetle Ewangelii i nauczania Kościoła można zrównywać rodzinę (mama – kobieta, tata – mężczyzna i dzieci) z różnymi tzw. nieheteronormatywnymi formami współżycia. Tak! Jesteśmy równi, ale nie w tendencjach seksualnych, lecz w tym, iż zostaliśmy wszyscy przez Boga stworzeni i powołani do życia wiecznego.

dkowalczyk@jezuici.pl
Autor jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

fot. PAP/EPAVatican Media Handout

Bez podróży Franciszka

Papież Franciszek nie zaplanował na bieżący rok żadnych dalszych podróży zagranicznych poza jednodniową wizytą na Malcie 31 maja, ale z powodu pandemii koronawirusa ta została odwołana – powiedział dyrektor Biura Prasowego Stolicy Apostolskiej Matteo Bruni.

Jednocześnie przypomniał, że papież otrzymał oficjalne zaproszenia do złożenia wizyt państwowych w Indonezji, Iraku, Czarnogórze i na Cyprze. Ponadto Ojciec Święty wyraził zainteresowanie udaniem się do ogarniętego

wojną domową Sudanu Południowego, gdy pozwolą na to miejscowe warunki. Jednakże z powodu pandemii, która ogarnęła cały świat, żadna z tych podróży nie dojdzie do skutku w najbliższym czasie.

W tym roku Franciszek nie odbył jeszcze żadnej podróży zagranicznej ani oficjalnych wizyt duszpasterskich czy państwowych na terenie Włoch. Jak na razie swą ostatnią pielgrzymkę apostolską odbył w dniach 19-26 listopada 2019 roku do Tajlandii i Japonii.

To jedna z najbardziej opacznie rozumianych prawd wiary katolickiej, a zarazem przedmiot różnego rodzaju manipulacji. Dogmat o nieomyślności papieża został ustanowiony na Soborze Watykańskim I w 1870 roku, czyli dokładnie 150 lat temu.

W ogłoszonej wówczas Konstytucji dogmatycznej „Pastor aeternus” czytamy: „Definiujemy, jako dogmat objawiony przez Boga to, że Biskup Rzymski, gdy mówi ex cathedra – to znaczy sprawując urząd pasterza i nauczyciela wszystkich wiernych, swą najwyższą apostołską władzą określa zobowiązującą cały Kościół naukę w sprawach wiary i moralności – dzięki asystencji Bożej przyrzeczonej mu w osobie świętego Piotra Apostoła posiada tę nieomyślność, w jaką Boski Zbawiciel chciał wyposażać swój Kościół w definiowaniu nauki wiary i moralności”.

Cóż właściwie oznacza ta dogmatyczna definicja? Na pewno nie to, że wszystko, co papież powie lub napisze publicznie, jest nieomyślne.

KOŚCIOŁA NIE PRZEMOGĄ!

W zacytowanej powyżej definicji soborowej stwierdza się, że biskup Rzymu „posiada tę nieomyślność, w jaką Boski Zbawiciel chciał wyposażać swój Kościół”. To bardzo ważne zdanie, gdyż wskazuje na zakorzenienie papieskiej nieomyślności w naturze i misji Kościoła Chrystusowego. Innymi słowy, papież nie jest kimś ponad Kościołem, a władza, jaką z woli Bożej posiada, jest całkowicie w funkcji Kościoła, tj. ma sens, o ile jest służbą Kościołowi. Podstawową misję Piotra określił sam Jezus: „Utwierdzaj swoich braci” (J 22, 32). Chodzi o umacnianie w wierze. Dlatego wcześniej Jezus mówi Piotrowi: „Prosiłem za tobą, żeby nie ustała twoja wiara” (J 22, 32). Wszak by utwierdzać innych w wierze, trzeba najpierw samemu być nią obdarzonym.

W Ewangelii według św. Mateusza Jezus mówi do Piotra: „Ty jesteś Piotr [czyli Skalą], i na tej Skale zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne go nie przemogą” (Mt 16, 18). A w Ewangelii według św. Jana Mistrz z Nazaretu obiecuje swojemu Kościołowi Ducha Świętego, po czym stwierdza: „Gdy zaś przyjdzie On, Duch Prawdy, doprowadzi was do całej prawdy” (J 16, 13). Te słowa oznaczają m. in., że choć Kościół będzie osłabiany z jednej strony atakami z zewnątrz, a drugiej grzechami swych członków, to zawsze będzie niósł

zbawczą prawdę o Bogu w Trójcy Jedynym. Innymi słowy, Kościół – dzięki asystencji Ducha Świętego – nigdy nie pobłądzi w tym, co jest istotą jego misji, czyli w nauczaniu o tym, co do zbawienia prowadzi, a co zbawczemu planowi Boga się sprzeciwia. We wspólnocie Kościoła są ludzie słabi i grzeszni, omylni, ale właśnie dlatego Bóg zachowuje swój Kościół od błędów w wierzeniu i nauczaniu. Co nie stoi w sprzeczności z faktem, że jednostki, a nawet całe grupy mogą popaść w herezję.

Nieomyślność Kościoła wynika z tego, że Bóg jest wierny swoim zbawczym obietnicom. Owa nieomyślność musi być jednak wyrażana w jakichś konkretnych sposobach, przez określonych ludzi. W przeciwnym razie oznaczałaby wszystko albo nic, to znaczy mogłaby stać się absurdalnym roszczeniem, że wszystko, co w Kościele się mówi, jest nieomyślne, albo byłaby czymś niekonkretnym, nieuchwytnym, bez żadnego praktycznego znaczenia. Kościół, zatem wyznaje, że nieomylni są biskupi, kiedy razem, jako kolegium biskupów, pod przewodnictwem papieża, nauczają jednomyślnie w sprawach wiary i moralności. A zatem wszyscy biskupi razem wzięci nie mogą głosić jakiegś nieprawdy dotyczącej zbawienia. Nieomylny jest też sam biskup Rzymu, gdy przemawia *ex cathedra*, angażując pełnię swego autorytetu w definitywnym określeniu jakiegoś aspektu wiary i moralności. Ale również w tej sytuacji papież dokonuje aktu, jako głowa kolegium biskupiego, a nigdy w oderwaniu od niego. Dogmat o nieomyślności biskupa Rzymu, ogłoszony w 1870 r., oraz prawda o nieomyślności całego kolegium biskupiego, przypomniana przez Sobór Watykański II w 1964 r., nawzajem się uzupełniają i tłumaczą. Z kolei te dwie prawdy znajdują swe zakorzenienie w prawdzie o Chrystusowym Kościele, którego błąd i zło nie przemogą, i który Duch Święty prowadzi do całej prawdy.

NIEOMYŚLNOŚĆ A KRYTYKA PAPIEŻA

Jednym z częstszych nieporozumień, co do nieomyślności papieskiej, jest przekonanie, że jak papież coś powie, albo – jeszcze lepiej – napisze, to Kościół uznaje to za nieomyślne. Tak oczywiście nie jest. Miesza się też nieomyślność z władzą „związania i rozwiązywania”, udzieloną Piotrowi przez Jezusa: „I tobie dam klucze królestwa niebieskiego; cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie” (Mt 16, 19). Władza kluczy jest czymś szerszym – papież może podejmować istotne, wiążące decyzje dla całego Kościoła, które jednak nie muszą być związane z nieomyślnością i jako takie mogą być zmienione. Natomiast ogłoszenie jakiegś

prawdy z zaangażowaniem charyzmatu nieomyślności oznacza, że owa prawda nie może być potem anulowana, choć może być uzupełniona i pogłębiona.

Dla wielu zaskoczeniem jest fakt, że od ogłoszenia dogmatu o nieomyślności w 1870 r. skorzystał z niego do tej pory jedynie Pius XII, kiedy w 1950 r. ogłosił dogmat o Wniebowzięciu Matki Bożej. Kościół co prawda naucza, że także akty uroczystej kanonizacji są nieomyślne, ale owa nieomyślność zależy w tym przypadku od prawidłowego przeprowadzenia procesu kanonizacyjnego, a sama procedura prowadząca do kanonizacji nie ma przywileju nieomyślności. A zatem kanonizacje są nieomyślne

w sposób warunkowy, choć do tej pory nie zdarzył się przypadek, aby jakąś uroczystą kanonizację uznano potem za błąd. Możemy zatem stwierdzić, że w wciagu 150 lat mieliśmy jedno papieskie orzeczenie nieomyślne w pełnym znaczeniu tego słowa. Z tego oczywiście nie wynika, że inne orzeczenia możemy lekceważyć, jako że nie są nieomyślne. Papieżowi winniśmy cześć i posłuszeństwo także, kiedy naucza w sposób zwyczajny. Nie znaczy to jednak, że biskup Rzymu jest jakby poza wszelką krytyką. Paweł uznawał autorytet Piotra, a o sobie samym mówił, że jest „najmniejszym z apostołów” (1 Kor 15, 9), ale kiedy widział zagrożenie dla Kościoła, to nie wahał się skrytykować Piotra. W Liście do Galatów Paweł pisze: „Gdy Kefas przybył do Antiochii, otwarcie mu się sprzeciwiłem, bo na to zasłużył” (Ga 2, 11). Píše nawet o „nieszczerym postępowaniu” Piotra (zob. Ga 2, 13).

Zawsze były w Kościele dwie grupy. Z jednej strony ci, którzy podkreślali władzę papieską, popadając przy tym niekiedy w przesadę, a z drugiej ci, którzy skłonni byli ograniczać papieski autorytet na rzecz pewnej niezależności Kościołów lokalnych. Kard. Müller zauważył jeszcze coś innego. „To zdumiewające – stwierdził były prefekt Kongregacji Nauki Wiary – jak niektórzy wielcy przeciwnicy Jana Pawła II i Benedykta XVI, którzy niegdyś podkopali fundamenty teologii, teraz nawrócili się na pewną formę papizmu, która bardzo mnie niepokoi”. Rzeczywiście, można się dzisiaj spotkać z postawą, która traci hipokryzję i manipulację, przeprychaniem własnych idei, czy też robeniem kariery. Ci, którzy jeszcze nie tak dawno pozwalali sobie nie tylko na merytoryczną krytykę, ale publiczne drwienie z papieża, dzisiaj stali się obrońcami Watykanu, rozdzielającymi szaty przy najmniejszej krytyce niektórych

aspektów obecnego pontyfikatu. Kard. Müller celnie to skomentował: „Wracamy do [...] idei, że prawie wszystkie słowa papieża są nieomyślne. Ale papież nie jest Mesjaszem, jest wikariuszem Jezusa Chrystusa, sługą Jezusa Chrystusa”. Taki jałowy „papizm” można było zauważyć też, niestety, w Polsce za pontyfikatu Jana Pawła II. Dopiero dziś widać dla kogo rzeczywiście ważne było i jest nauczanie papieża Polaka. Kard. Müller tak konkluduje kwestię posłuszeństwa papieżowi: „Prawdziwymi przyjaciółmi papieża nie są pochlebcy, ale ci, którzy współpracują z nim i z biskupami, aby umacniać wiarę”.

NIEZMIENNOŚĆ OTWARTA

Nieomyślność papieska nie jest jakimś przywilejem biskupa Rzymu, mającym na celu podkreślenie jego władzy, ale darem dla wspólnoty wierzących. W pewnych szczególnych momentach, domagających się definitywnego rozstrzygnięcia jakiejś dyskutowanej w Kościele kwestii, Duch Święty może posłużyć się papieżem, by ten nieomyślnie podał wiernym jakąś prawdę do wierzenia. W ten sposób wypełnia się wskazana wcześniej obietnica, że Duch Święty prowadzi Kościół Chrystusowy do całej prawdy (zob. J 16, 13). Popatrzmy na przykład, co się stało z protestantyzmem. Podzielił się i nadal się dzieli na różne wspólnoty. A Kościoły prawosławne nie dają rady zebrać się na soborze ogólnoprawosławnym, bo brak widzialnego centrum.

Nieomyślność papieska wiąże się z niezmiennością głoszonych przez Kościół prawd, zwanych dogmatami. Kościół wierzy, że raz ogłoszony dogmat nie może okazać się nieprawdą, i że w tym sensie jest niezmienny. Ale – z drugiej strony – owa niezmiennność nie oznacza jakiegś skostniałości. Powróćmy do wspomnianego dogmatu o Wniebowzięciu Matki Bożej. Jego ogłoszenie przez Piusa XII w 1950 r. zamknęło pewną drogę modlitwy i refleksji prowadzonej przez Ducha Kościoła. Ale zarazem otworzyło nowe perspektywy dla rozwoju kultu i badań teologicznych. Wszak ogłoszenie dogmatu nie oznacza, że znamy do głębi jego znaczenie. Dogmaty Maryjne, jak Wniebowzięcie i Niepokalane poczęcie, wciąż skrywają zbawcze tajemnice do odkrycia i przemodlenia.

Sam dogmat nieomyślności papieskiej, choć wydaje się być dość jasny, może i powinien być przedmiotem refleksji. Nie po to, by go marginalizować, ale by lepiej zrozumieć, jak się nim posługiwać dla dobra całego Kościoła. Bo jak stwierdził Jan XXIII, otwierając Sobór Watykański II: „Czym innym jest istota starożytnej nauki stanowiąca skarbiec wiary, a czym innym jest sposób jej wyrażania”.

Kościół – dzięki asystencji Ducha Świętego – nigdy nie pobłądzi w tym, co jest istotą jego misji.

Kto chce uderzyć w autorytet papieża, najpierw stara się wykazać, że Piotra nigdy nie było w Rzymie.

GRÓB PIOTRA

ks. Waldemar Turek

Postacie apostołów Piotra i Pawła nie przestają interesować znawców różnych dyscyplin naukowych. Tradycja chrześcijańska zwykle przedstawia ich razem, choć tak bardzo różne były ich życiowe drogi, temperamenty, doświadczenia duchowe, a także spojrzenia na wiele kwestii dotyczących wyznawanej przez nich religii i samej wspólnoty chrześcijan.

Sporo współczesnych opracowań podejmuje kwestie odnoszące się do pobytu apostołów w Rzymie, ich męczeńskiej śmierci, grobów i szybko rozwijającego się kultu, nie tylko w Wiecznym Mieście, ale także w innych regionach. Dla wielu chrześcijan są to sprawy oczywiste. Jednak, zarówno w historii jak też w ostatnich latach, w niektórych środowiskach Zachodniej Europy powstały opracowania sceptycznie patrzące na te kwestie, nawet w odniesieniu do samego pobytu apostołów w Rzymie. Ale częściej, jak się wydaje, chodzi tu bardziej o podejście ideologiczne niż o sprawy mające rzeczywiście udokumentowane podstawy.

Wszystkich zainteresowanych tymi tematami odsyłam do opublikowanego rok temu obszernego opracowania Pawła Lisickiego „Grób Rybaka. Śledztwo w sprawie największej tajemnicy watykańskich podziemi” (Frona, Warszawa 2019). Sam tytuł wyraźnie wskazuje na główny temat publikacji, sprawę autentyczności męczeństwa św. Piotra w Rzymie, jego grobu i relikwii, przechowywanych w grobie pod Bazyliką św. Piotra.

Już we „Wstępie” sam Autor zaznacza: „Aż trudno uwierzyć, ale jest to faktem, mimo że w 1950 roku Pius XII powiadomił świat, że pod posadzką bazyliki odkryto grób Apostoła, mimo że Paweł VI ponad pięćdziesiąt lat temu ogłosił, iż pod Bazyliką św. Piotra znajdują się jego autentyczne relikwie, a w 2013 roku Franciszek pokazał część kości światu, wiedza ta przebija się z oporami i powoli”.

Chodzi w rzeczywistości o świętego, który w historii Kościoła odegrał i odgrywa

szczególną rolę. Św. Piotr przez trzy lata wsluchiwał się w nauczanie Jezusa Chrystusa i oglądał na własne oczy Jego cudowne znaki i styl życia. Miewał swoje wielkie chwile, miewał upadki. Jednak to on właśnie, a nie kto inny, został wybrany przez

Zbawiciela na Skאלę, na której zbudował swój Kościół.

ŚW. PIOTR A RZYM

Dlatego też Lisicki mocno podkreśla, że zarówno w historii jak i w naszych czasach kto

Zwieńczenie kopuły Bazyliki Watykańskiej znajduje się dokładnie nad grobem św. Piotra, prawie 125 m powyżej grobu (117,57 m od posadzki świątyni)

chce uderzyć w autorytet papieża, najpierw stara się wykazać, że Piotra nigdy nie było w Rzymie, a to z kolei prowadzi do podważenia również władzy papieskiej i teorii sukcesji apostołskiej. Autor podejmuje zatem długą i złożoną analizę, która ma na celu znalezienie odpowiedzi na pytanie: czy i jakie istnieją dowody, z punktu widzenia naukowego, na to, że św. Piotr przebywał w Rzymie, że zginął męczeńską śmiercią w tym mieście i został pochowany w grobie, nad którym cesarz Konstantyn wybudował ogromną bazylikę?

Warto zaznaczyć, że do dzisiaj toczy się spór między specjalistami, czy pierwsi rzymscy wyznawcy Chrystusa pochodzili ze środowisk żydowskich (Lisicki skłania się raczej ku tej opinii), czy też – zważywszy na częste kontakty między stolicą cesarstwa i Palestyną – sami Rzymianie odbywający podróże przywozili do Rzymu nie tylko różne przedmioty i produkty, ale także nowe idee, wśród nich także naukę chrześcijan.

Jeszcze jako student rzymskiego Instytutu Patrystycznego przysłuchiwałem się wykładom znawców tematu, którzy traktowali tę kwestię jako wciąż otwartą. Podobnie jest z datą przybycia św. Piotra do Rzymu, choć w tym temacie powstały w ostatnich latach studia, z których wynika, że przybył on do Wiecznego Miasta już w 42. roku po Chrystusie.

Szczególnie dokładnie analizowana jest sprawa daty męczeństwa św. Piotra. Według tradycji, święci Piotr i Paweł zginęli razem 29 czerwca 67 roku, o czym informuje nas św. Hieronim, ważny świadek wczesnego chrześcijaństwa. Innego zdania jest współczesny mu św. Augustyn, który w „Mowie 299A” stwierdza: „Jeden dzień dwóch męczenników i dwóch apostołów: według tego, co otrzymaliśmy w oparciu o tradycję Kościoła, nie ponieśli męczeństwa jednego dnia, a jednak ponieśli męczeństwo w tym samym dniu. Dzisiaj, jako pierwszy, wycierpiał je Piotr, dzisiaj, choć rok później, poniósł je Paweł” (na marginesie chciałbym dodać, że zabrakło mi trochę tego tekstu w omawianym opracowaniu, w którym mamy szereg innych ważnych wzianek dotyczących literatury patrystycznej).

Wiele uwagi poświęciła tej kwestii znamienna włoska archeolog, Margherita Guarducci, która ma niesamowicie wielkie zasługi także w odnalezieniu relikwii Księcia Apostołów. Lisicki dokładnie analizuje jej wywody i skłania się je przyjąć: opierając się na tekstach Tacyty i uwzględniając przedstawione w nich okoliczności pożaru Rzymu za czasów Nerona, można powiedzieć, że św. Piotr poniósł męczeńską śmierć 13 października 64 roku. Właściwie, wedle Lisickiego, to tej włoskiej badaczce zawdzięczamy najważniejsze odkrycia w dziejach chrześcijaństwa. Ona to bowiem była w stanie odczytać fragment greckiego napisu (Petr eni) i udowodnić w ten sposób obecność imienia Piotra bezpośrednio w pobliżu miejsca jego

pochówku. Ona to wreszcie, w zupełnie zaskakujący i niemal „przypadkowy” sposób, odnalazła 135 fragmentów szkieletu Apostoła.

KWESTIA APOKRYFÓW

Lisicki, mimo że nie jest patrologiem, z dużą swobodą podejmuje się omówienia odnośnych tekstów, choć tu i ówdzie można jednak dostrzec pewne potknięcia. Dla przykładu zwrócę uwagę na jedną, moim zdaniem, ważną sprawę. Na licznych kartkach książki mamy odwołania do tekstów apokryficznych, które wprowadzają nas w specyficzny sposób w świat starożytności chrześcijańskiej (na marginesie warto wspomnieć, że dysponujemy bardzo dobrym tłumaczeniem i opracowaniem tychże apokryfów, dzięki benedyktyńskiej pracy ks. prof. Marka Starowieyskiego). Główną przyczyną powstania apokryfów była, jak wiadomo, chęć uzupełniania szczegółów z życia Jezusa, Maryi i właśnie apostołów; stąd sporo w nich opisów różnych wydarzeń, o których nie ma mowy w księgach biblijnych, a nawet legend. Apokryfy Nowego Testamentu, powstałe orientacyjnie od II do V wieku, są świadectwem pewnych tendencji doktrynalnych zaistniałych w starożytności chrześcijańskiej; upraszczając, można powiedzieć, że zostały napisane trochę na zamówienie, albo odpowiadały na pewne zapotrzebowania ideowe.

Dlatego jeśli przeprowadzany jest wywód historyczny, nie można ich stawiać na tym samym poziomie co inne dzieła literatury starożytności chrześcijańskiej, jak np. słynny „List do Koryntian” św. Klemensa Rzymskiego, wielokrotnie zresztą wspomniany w omawianym studium, ale moim zdaniem, zasługujący na jeszcze większą uwagę. List powstał w latach 96-98 (co do tej daty dostrzega się zgodę wielu współczesnych badaczy), czyli orientacyjnie jedynie trzydzieści kilka lat po śmierci św. Piotra, za autora ma św. Klemensa Rzymskiego, trzeciego następcę św. Piotra, który, według św. Ireneusza, widział błogosławionych apostołów i zaświadczył o pobycie św. Piotra i św. Pawła w Rzymie oraz o ich męczeńskiej śmierci (n. 5).

Swoją drogą „List do Koryntian” doczekał się w naszych latach bardzo szczegółowych opracowań historycznych, teologicznych i literackich, dotyczących np. tematu prymatu biskupa Rzymu, organizacji pierwszej wspólnoty chrześcijan, sytuacji Kościoła w Koryncie, ale także bardzo interesujących aspektów struktury językowej i słownictwa, świadczących o wysokiej kulturze autora. Miałbym też pewne uwagi do interpretacji dzieł niektórych autorów pogańskich, ale tu już wchodziłbym w sprawy przekraczające zamierzenia tego tekstu.

Pozostaje mi jedynie bardzo zachęcić zarówno duchownych jak i świeckich do przeczytania tego ze wszech miar wartościowego studium. Może to być bardzo dobra lektura zwłaszcza dla tych, którzy będą mogli w naj-

Część krypty nad autentycznym grobem św. Piotra w podziemiach Bazyliki Watykańskiej

fol. xlv

SCAVI VATICANI

Tak oficjalnie nazywa się miejsce, w którym siedem metrów pod posadzką Bazyliki św. Piotra i około czterech metrów poniżej krypt papieskich, znajduje się grób św. Piotra. W pierwszym wieku po Chrystusie miejsce to było pogańskim cmentarzyskiem. Leżało na obrzeżach Rzymu, obok dawnego Cyrku Nerona, gdzie w 64 r. ukrzyżowano pierwszego papieża.

W IV w. cesarz Konstantyn Wielki wybudował nad grobem św. Piotra wielką bazylikę, ścinając w tym celu i wyrównując część wzgórza watykańskiego, na którym mieścił się starożytny cmentarz. Chodziło o to, żeby w świątyni orientowanej tradycyjnie ku wschodowi ołtarz znajdował się dokładnie nad grobem pierwszego papieża. Bazylika ta stała aż do XVI w., kiedy na jej gruzach rozpoczęto budowę obecnej. Jej budowniczowie wykazali się niezwykłą starannością, aby i tym razem główny ołtarz, otoczony spizowymi kolumnami, pokryty baldachimem znajdował się dokładnie nad miejscem pochówku św. Piotra. Dokładnie nad grobem znajduje się również zwieńczenie kopuły świątyni. Badania archeologiczne i medyczne prowadzone w latach 1939 – 1949 oraz późniejsze w latach 1952 – 1958 potwierdziły, że odnalezione w tym miejscu w specjalnej szkatułce kości są relikwiami Rybaka z Galilei, zwanego Piotrem.

Zwiedzanie Scavi jest limitowane. Przed wybuchem epidemii koronawirusa dziennie mogło odwiedzić to miejsce nie więcej jak 250 osób. Wejście znajduje się na zewnątrz bazyliki, po jej lewej stronie, od strony zakrystii, już za posterunkiem gwardzystów. Wizytę trzeba rezerwować z dużym wyprzedzeniem. Na pierwszym poziomie można oglądać pozostałości starożytnej bazyliki z czasów Konstantyna. Poniżej znajduje się starożytne cmentarzysko z nieźle zachowanymi grobowcami. Wśród nich jest również ten należący do Szymona-Piotra, na którym Chrystus zbudował swój Kościół. **red.**

blizszym czasie przyjechać do Rzymu i zwiedzać niedawno znowu otwartą Bazylikę św. Piotra. Myślę, że po przeczytaniu „Grobu Rybaka” każdy – używając słów autora – „kto (...) będzie patrzył na wzniosłą, wspaniałą kopułę Bazyliki św. Piotra, będzie wiedział, że jej czubek wznosi się ku niebu dokładnie sto kilkadziesiąt metrów nad punktem, w którym w 64 roku po Chr. grupa chrześcijan pochowała ciało Rybaka z Galilei, ciało człowieka, którego Jezus nazwał Opoką”.

Autor jest pracownikiem Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej, szefem sekcji łacińskiej

W SKRÓCIE

■ **Sekretariat KEP nie przysłał listu do misjonarzy (...).** Informację tę przyjmujemy z wielkim zdziwieniem i zaskoczeniem. Przesłanie listu ws. wyborów prezydenckich było nieestosowne i nie powinno mieć miejsca – powiedział rzecznik KEP ks. Paweł Rytel-Andrianik.

■ **Świeccy na ambonie.** Od końca maja zarząd Jasnej Góry pracuje nad stworzeniem dokumentu regulującego publiczne wystąpienia osób świeckich podczas wydarzeń religijnych – poinformował rzecznik prasowy Jasnej Góry o. Michał Legan po ostatnim 10-minutowym wystąpieniu z jasnogórskiej ambony minister rozwoju Jadwigi Emilewicz.

■ **Grekokatolicy dziękują za JP II.** W Jego sercu było miejsce dla narodu ukraińskiego i cierpiącego Kościoła Grekokatolickiego. Odnosił się do niego z szacunkiem i troską – mówił o św. Janie Pawle II abp Eugeniusz Popowicz, metropolita przemysko-warszawski na Jasnej Górze. Duchowni i wierni Kościoła grekokatolickiego dziękowali za dar życia Papieża Polaka i modlili się o ustanie epidemii.

■ **Pan archidiecezji częstochowskiej.** W uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa abp Wacław Depo, metropolita częstochowski, proklamował Jezusa Chrystusa Zbawicielem i Panem archidiecezji częstochowskiej.

■ **Odszedł kapelan „Solidarności”.** W wieku 73 lat zmarł długoletni, emerytowany proboszcz katedralnej parafii św. Mikołaja w Bielsku-Białej ks. prałat Zbigniew Powada, zasłużony kapelan „Solidarności” i bielsko-żywieckiego duszpasterstwa ludzi pracy.

■ **Święcenia biskupie ks. dr. Adama Bába,** mianowanego 22 maja biskupem pomocniczym archidiecezji lubelskiej, odbędą się 29 czerwca o godz. 11 w archikatedrze w Lublinie.

■ **Tarcza a aborcja.** „Nieprawdziwe są informacje, jakoby przepisy przyjęte przez Sejm w Tarczy antykryzysowej 4.0 zaostrzyły karę za nielegalną aborcję. W rzeczywistości kara się nie zmienia i pozostaje taka sama, jak zostało to ustalone w 1997 r.” – tym komunikatem resort zareagował na doniesienia „Faktów” TVN i portalu Gazeta.pl.

ODESZŁA
TWÓRCZYNI TINTILO

Po długiej chorobie zmarła Teresa Kurpias-Grabowska – członkini zespołu kierowniczego Teatru Rampa, twórczyni i dyrektor Teatru Muzycznego Tintilo. Pisała znakomite adaptacje dziecięcej klasyki, teksty piosenek do spektakli i reżyserowała, a swoją wiedzę, pasję i wartości przekazywała na tworzone przedstawienia. Wiele czasu poświęcała młodzieży, wprowadzając ją w tajniki sztuki aktorskiej. Prowadziła wakacyjne warsztaty, teatralne próby i przygotowanie premier.

Doprowadziła do wystawienia przez amatorski teatr dziecięcy Tintilo na deskach Teatru Rampa spektakli: „Ania z Zielonego Wzgórza”, „Mały Książę”, „Dziewczyna i chłopak”, „Poskromienie złoŹnicy”, „Świat Bastiana wg Niekończącej się opowieści”, „Księżniczka Sar na motywach Małej Księżniczki”, „Obcy”, „Zaczarowani wg baśni

fot. Olga Cieslar

Dzikie Łabędzie”, „Książę czy żebrak wg powieści Twaina”, „Wigilijna Opowieść” i „Oto Oliver Twist wg prozy Charlesa Dickensa”. W ciągu 30 lat kierowany przez nią teatr wystawił 25 musicali, stworzył ponad 250 piosenek i choreografii, wykształcił kilkuset absolwentów i cieszył się publicznością ponad pół miliona młodych widzów, którzy chętnie wracali do teatru już jako dorośli.

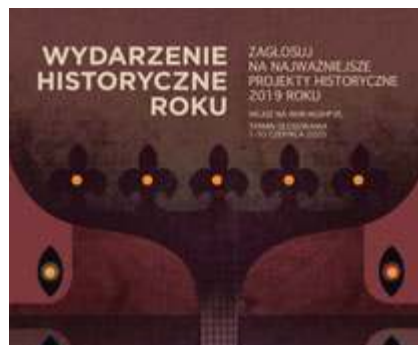
ROZCHNICA
W PALMIRACH

fot. PAP/Łeszek Szymański

Z udziałem Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jana Józefa Kasprzyka odbyły się uroczystości, upamiętniające 80. rocznicę egzekucji w podwarszawskich Palmirach kilkuset więźniów Pawiaka, w ramach Akcji AB. To właśnie w Palmirach, w dniach 20-21 czerwca 1940 r., Niemcy rozstrzelali 368 więźniów, w tym 286 mężczyzn i 82 kobiety. Wśród ofiar znalazło się wielu wybitnych działaczy społecznych i politycznych, dziennikarzy, lekarzy, adwokatów i księ-

ży. Wśród nich byli m.in. Janusz Kusociński – olimpijczyk, złoty medalista w biegu na 10 000 metrów na Igrzyskach Olimpijskich w Los Angeles w 1932 r.; Maciej Rataj – prezes Stronnictwa Ludowego, marszałek Sejmu RP; Jan Pohorski – wiceprezydent Warszawy; Mieczysław Niedziałkowski – znany działacz socjalistyczny, redaktor „Robotnika”, długoletni poseł na Sejm RP; Agnieszka Dowbor-Muśnicka – córka gen. Józefa Dowbora-Muśnickiego, członkini Organizacji Wojskowej „Wilki”.

WYDARZENIE HISTORYCZNE ROKU

Jeszcze do 30 czerwca można głosować na wybraną przez jury finałową piętnastkę w 13. edycji plebiscytu, organizowanego przez Muzeum Historii Polski. Na stronie www.whr.muzeum.pl głos można oddać w trzech kategoriach: wydarzenie, wystawa oraz edukacja i multimedia. W drugim etapie głosować mogą wszyscy.

fot. PAP/Sebastian Borowski

DAROMAT DLA SYRII

Dyrektor polskiej sekcji Papieskiego Stowarzyszenia Pomoc Kościołowi w Potrzebie ks. Waldemar Cisło, prezes zarządu Fundacji Grupy PKP Katarzyna Kucharek i dyrektor PKP SA Oddziału Gospodarowania Nie-

ruchomościami we Wrocławiu Tadeusz Szulc zainaugurowali kampanię „Chleb dla Syrii” połączoną z uruchomieniem daromatu, za pomocą którego będzie można wesprzeć akcję na dworcu Wrocław Główny.

PO MĘSKU

fot. meazyni.net

Bóg stworzył nas do wolności. Obdarzył darami, talentami, złożył w nas pragnienia, dał

różne doświadczenia. Proces, który przeżywamy, przygotowuje nas do zajęcia własnego miejsca w Bożym planie, który jest dla nas najlepszy. Jednak wypełnienie Bożego planu wymaga od nas wolnej decyzji poddania się Bożemu prowadzeniu – mówił ks. Edward Staniek, podczas ostatnich spotkań Mężczyzn Świętego Józefa w Krakowie. Teolog, rekolekcjonista i wieloletni rektor Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej opowiadał, jak pogodzić naszą wolność z wezwaniem do poddania się Bożemu prowadzeniu.

Z KAPSUŁY CZASU

fot. PAP/Andrzej Gogiel

Tylko przez kilka pierwszych dni lipca prezentowane będą znaleziska Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu: kamień węgielny wmurowany 18 czerwca 1929 r., podczas rozpoczęcia budowy gmachu muzeum oraz tubę, w której

były m.in. akt erekcyjny, egzemplarze gazet oraz cennik produktów codziennego użytku. Prezentacja stanowić będzie pierwszą odsłonę wystawy zaplanowanej dla uczczenia 110-lecia placówki.

■ **Wesele Wesel 2020** odbędzie się między 30 lipca a 2 sierpnia. Więcej: <http://weselewesel.pl>.

■ **Ruch przeciw konwencji stambulskiej.** Pod adresem <https://stopgenderconvention.org/> można podpisać zainicjowaną przez międzynarodową koalicję w obronie rodziny petycję przeciw przyjęciu przez UE genderowej Konwencji Stambulskiej.

■ **Dopalacze przechwycone.** Do sądu trafił akt oskarżenia ws. grupy przestępczej, która wprowadziła na rynek ponad pół tony dopalaczy; ich wartość wyniosła 14 mln zł – poinformował minister sprawiedliwości Zbigniew Ziobro. Jak dodał, u członków grupy zatrzymano kolejne 130 kg takich środków. Łódzcy prokuratorzy doprowadzili do wniesienia aktu oskarżenia wobec członków grupy przestępczej winnych śmierci 12 młodych osób zażywających kupione od nich dopalacze.

■ **Pieniądze dla Polski.** Ok. 700 mld zł dla Polski może trafić z Unii Europejskiej w latach 2021-27 po nowej propozycji projektu Europejskiego Funduszu Odbudowy i z budżetu unijnego na te lata – mówił premier Mateusz Morawiecki po zakończeniu posiedzenia Rady Europejskiej.

■ **Kiedy atom?** Minister klimatu Michał Kurtyka ocenia, że budowa pierwszej elektrowni jądrowej w Polsce powinna ruszyć w 2026 r., pierwszy reaktor – w 2033 r., a w 2040 r. powinno działać sześć bloków jądrowych.

■ **Dodatek solidarnościowy.** Prezydent Andrzej Duda podpisał ustawę o dodatku solidarnościowym przyznawanym w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19. Dodatek wynosi 1400 zł za miesiąc kalendarzowy.

■ **Państwo pracownikom.** Senat przyjął poprawki do ustawy o pomocy publicznej dla firm. Chodzi m.in. o rozszerzenie wsparcia przedsiębiorców znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej w wyniku pandemii do końca 2021 r. Dofinansowanie ma pochodzić z funduszu COVID-owego. Opowiedział się także za podwyższeniem dodatku solidarnościowego i zasiłku dla bezrobotnych do 1500 zł.

Jacek Karnowski

Nowy totalitaryzm

Pewien internauta podzielił się ze swoimi czytelnikami relacją swojego przyjaciela, który pracuje obecnie w Stanach Zjednoczonych. – Duże miasto na wschodnim wybrzeżu, branża informatyczna, resztę

musiałem zanonimizować – informuje, i przytacza taką oto opowieść: „Parę miesięcy temu zmieniłem firmę m.in. dlatego, że przez cały miesiąc (w tej poprzedniej firmie) w czerwcu świętowaliśmy „tęczę”. Dostaliśmy od firmy tęczowe kubki, flagi, na co dzień było przemówienie, a na końcu była impreza, na której każdy miał się przebrać za „drag queen”. Oczywiście w tym nie uczestniczyłem. Myślałem, że nowa firma będzie lepsza. Niestety, coś się zmieniło. Logo firmy teraz jest tęczowe, a CEO jak wysyła e-maila to podpisuje się na tęczowo. Poza tym ogłoszono, że 19 czerwca mamy święto i będzie video-konferencja dla wszystkich pracowników, podczas której będzie minuta ciszy, bo jest rocznica proklamacji zniesienia niewolnictwa. Będziemy siedzieć przez 1-2 minuty, patrzeć w monitor komputera i milczeć. Nie wiem, dlaczego ja mam milczeć. My w Polsce nie mieliśmy czarnych niewolników”.

Relacja w sumie wstrząsająca. Nasuwa się skojarzenie z czasami obowiązkowej przynależności do

ZMP, z czasami kultu Stalina. Jedna ideologia, jeden system wartości, wszystko obowiązkowe i w istocie przymusowe. Jedyną możliwością sprzeciwu jest absencja pod fałszywym pretekstem (zapewne niezbyt częsta), a czasem ukradko-

wo, ironiczne spojrzenie, wymienione z kimś, kto myśli podobnie (choć czy to ostatnie nie jest w sumie zbyt ryzykowne?). Kto się nie podporządkuje, ten co prawda nie trafi na razie do łagru, ale niemal na pew-

no wyląduje na marginesie życia społecznego. Nie ma co marzyć o sukcesach w polityce, nauce, biznesie. Ale nie może też liczyć, że wychowa swoje dzieci. Coraz bardziej totalitarne państwa i to mu zabiorą.

Do naszej redakcji przysłała pani z pewnej organizacji międzynarodowej, analizującej sytuację w Polsce przed wyborami. „Czy ta dyskusja o ideologii LGBT nie jest sztuczna, daleka od prawdziwych problemów zwykłych ludzi?” – zapytała. Nie, odpowiedziałem, to jest bardzo ważna, być może najważniejsza dyskusja, z jaką mamy dziś do czynienia. „Ale dlaczego?” – dopypywała. Odpowiedziałem: ponieważ tam, gdzie wygrywa ideologia LGBT (a przecież ona istnieje, bo czegoś na tych genderowych katedrach uczą), tam kończy się wolność. Pani dociskała: „Jak to kończy się wolność? W jaki sposób?”. Po prostu się kończy, szybko pojawiają się i zwyciężają tendencje totalitarne. My, tu, na wschodzie kontynentu, już je czujemy. „Zamordyzm” rozpoznajemy

z pewnością lepiej niż Europejczycy z Zachodu, których w tej sferze dużo łatwiej oszukać.

Wolność – tak jak ją tradycyjnie pojmowaliśmy na Zachodzie, a więc związana ze swobodą wyrażania opinii, wolnością słowa, zrzeszania się, z prawem do zmiany władzy – znów się cofa i to dramatycznie szybko. Coś, co wydawało się marszem ku historycznemu przeznaczeniu ludzkości, okazuje się około stuletnim epizodem, rozpiętym między Wiosną Ludów i jej skutkami a początkiem XXI wieku (w świecie anglosaskim nieco dłuższym). Znów wraca cenzura, coraz twardsze represje, niszczenie konkurencyjnych światopoglądów. Świat wkracza w nową epokę, być może w sferze układu sił i mechanizmów władzy bliższą feudalizmowi albo starożytności niż prawdziwej demokracji parlamentarnej. Rodzi się nowy ład. Taki, w którym zdecydowana większość będzie potrafiła żyć, ale też taki, który będzie brutalny i okrutny wobec tych, którzy staną mu na drodze. Ludzkość w końcu kiedyś, dostrzeże swoją fatalną pomyłkę, ale trochę potrwa, zanim znajdzie wyjście z tej pułapki. Ile? Może 100 lat, może więcej. O ile w ogóle będzie to jeszcze możliwe.

Polska jest na światowym ocenie małą łódką. Próbuje jeszcze stawiać opór, choć – nie ukrywajmy – coraz słabiej. Ale mimo to warto wygrać jeszcze parę lat oddechu, choćby częściowej ochrony przez nowym bolszewizmem. Bo może zdarzy się jakiś cud, i ziemianie jednak nie oddadzą bez oporu swojej wolności i swoich dzieci? Może się obudzą, podejmą walkę? Przecież wszystkich chyba nie da się zastraszyć.

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci”

Pożegnanie pisarza

Wicepremier Piotr Gliński w dniu ostatniego pożegnania pisarza Jeana Raspaila napisał: „Chcielibyśmy przy tej smutnej okazji wyrazić naszą wdzięczność za jego przestanie wierności wobec naszego wspólnego chrześcijańskiego dziedzictwa i wobec każdego i wszystkiego, co w nim najdelikatniejsze, najbardziej kruche i najsłabsze. (...) Jego odejście boli tym bardziej, że żegnamy także człowieka, który dał się poznać, jako szczerzy przyjaciel Polski, której walkę o wolność i zachowanie swojej tożsamości podziwiał i wspierał”.

W stulecie Bitwy

Otwarcie Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, wielkie widowisko multimedialne na PGE Narodowy, premiera filmu VR #Wiktoria1920 oraz narodowe dokumentowanie pamiątek Cudu nad Wisłą znalazły się w planie obchodów 100. rocznicy Bitwy Warszawskiej pod wspólnym hasłem #Wiktoria1920.

Institucje kultury nadzorowane przez Ministerstwo otrzymały w tym roku dodatkowo ok. 3 mln zł – poza budżetem Biura Niepodległa – na działania rocznicowe związane z Bitwą Warszawską. Z uwagi na pandemię wiele działań musiało zostać zaplanowanych od nowa, w formule wirtualnej i z mniejszym lub bez udziału publiczności.

Poznański czerwiec

Można już oglądać zmodernizowaną, a w wielu elementach zupełnie nową wystawę stałą Muzeum Czerwca'56 w Poznaniu.

fot. PAP/Jakub Kaczmarczyk

Jak radzimy sobie z koronawirusem?

W Warszawie i aglomeracji warszawskiej do tej pory odnotowano ponad 1800 przypadków zakażeń koronawirusem¹. Ryzyko zachorowania wciąż istnieje, a najbardziej narażony jest personel medyczny, który codziennie stawia czoła zagrożeniu. Epidemia sprawiła, że konieczne były zakupy dużych ilości odzieży ochronnej czy płynu do dezynfekcji. Pomogły fundusze unijne, dzięki którym samorząd województwa przekazał do placówek warszawskich i okołowarszawskich 2,2 mln środków ochrony i sprzęt medyczny.

Walka z niewidzialnym wrogiem, czyli wirusem, do momentu wynalezienia skutecznego leku to przede wszystkim zminimalizowanie jego transmisji. Aby odnieść sukces, potrzebne są środki – zarówno bezpieczeństwa, jak i finansowe.

Jak podkreśla marszałek województwa mazowieckiego **Adam Struzik**, największym wsparciem były środki unijne. – *Bardzo szybko sięgnęliśmy po unijną pomoc na walkę z epidemią. Dzięki temu w najtrudniejszym momencie pilnie zabezpieczyliśmy personel medyczny w środki ochronne, a szpitale w sprzęt ratujący życie.*

Zakupy były możliwe, dzięki wsparciu z Unii Europejskiej. Wartość unijnego projektu na walkę z COVID-19 to 150 mln zł. Środki zaangażowano już prawie w całości.

2,2 MLN ŚRODKÓW OCHRONNYCH

W pierwszej kolejności trzeba było zabezpieczyć tych, którzy walczą o nasze zdrowie i życie. Dyrektor Wojewódzkiego Szpitala Zakaźnego w Warszawie **Agnieszka Kujawska-Misiąg** podkreśla, że sprzęt pozwala na szybką izolację osób zakażonych. – *Dzięki cyklowi czasu oczekiwania na wynik PCR to około 5 godzin, a dzięki przyłóżkowemu RTG pacjent nie wędruje przez szpital na badania. Otrzymane respiratory to szansa na życie ciężko chorych, a urządzenia do dekontaminacji pozwalają bezpiecznie przyjmować kolejnych pacjentów.*

W sumie do placówek stołecznych i w aglomeracji warszawskiej trafiło ponad 2,2 mln środków ochrony osobistej, w tym niemal 895 tys. masek,

bilnych RTG, 4 podstawowe respiratory mobilne, 4 aparaty EKMO, chłodnia farmaceutyczna wyposażona w chłodnice wentylatorowe, a także systemy do bezdotykowego pomiaru temperatury. Doposażone zostały m.in. Szpital Zakaźny i Szpital Bródnowski w Warszawie, Międzyleski Szpital Specjalistyczny, szpital w Dziekanowie Leśnym, wojewódzkie szpitale w Radomiu, Płocku, Siedlcach, Ostrołęce i Ciechanowie, a także szpitale powiatowe, zakłady opieki zdrowotnej,

Samorząd Mazowsza, dzięki unijnemu wsparciu, zakupił dla Wojewódzkiego Szpitala Zakaźnego w Warszawie specjalistyczny sprzęt i środki ochrony

Źródło: arch. Wojewódzkiego Szpitala Zakaźnego w Warszawie

ponad 96 tys. kombinezonów, 1,1 mln rękawiczek, 34,6 tys. fartuchów, 17 tys. gogli, prawie 150 tys. litrów płynów do dezynfekcji i blisko 19 tys. przyłbic.

SPRZĘT RATUJĄCY ŻYCIE

Samorząd Mazowsza zakupił także niezbędny w walce z koronawirusem sprzęt medyczny. Wsparcie dla stołecznych i podwarszawskich szpitali to w sumie 310 pulsoksymetrów, 220 termometrów, 192 aparatów do mierzenia ciśnienia, 120 reduktorów do butli z tlenem, 100 stetoskopów, 88 kardiomonitorów, 50 łóżek OIT, 46 urządzeń do dekontaminacji/zamglawiania/ozonowania, 12 podstawowych respiratorów stacjonarnych, 12 centrali monitorujących, 6 mo-

centra medyczne oraz stacje pogotowia ratunkowego i transportu sanitarnego.

BUSY I AMBULANSE DLA STACJI POGOTOWIA

Stacje pogotowia w Ostrołęce, Płocku, Radomiu, Siedlcach i Warszawie otrzymały specjalne **busy do przewozu osób zakażonych**, niewymagających wsparcia ratowników medycznych. Pojazdy zapewniają maksimum bezpieczeństwa zarówno kierowcy, jak i pacjentom. Wyposażone są w osłonę kierowcy, oddzielającą przedział pasażerski oraz w łatwo zmywalną tapicerkę. Dla warszawskiego „Meditransu” samorząd zakupił również **ambulanse typu C**.

Projekt „Zakup niezbędnego sprzętu oraz adaptacja pomieszczeń w związku z pojawieniem się koronawirusa SARS-CoV-2 na terenie województwa mazowieckiego” jest realizowany przez Samorząd Województwa Mazowieckiego. Całkowita wartość projektu wynosi 150 mln zł, z tego 124,9 mln zł pochodzi z funduszy europejskich z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020. Mazowsze, jako pierwsze województwo w kraju, uruchomiło środki unijne na ten cel.

Materiał przygotowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie

¹ Aktualny stan na gis.wrotamazowsza.pl/Informacje/KORONAWIRUS.

Jak czas pandemii odbija się na wydawcach książek?

Zapaść jest duża, podobnie jak w każdej dziedzinie gospodarki, a zwłaszcza w małych przedsiębiorstwach. Na luty zgłoszonych było ponad 7 tys. tytułów wznowień lub nowych wydań, natomiast w kwietniu wyszło ich niespełna tysiąc. Zamknięte były przez dwa miesiące miejsca, gdzie sprzedawana jest większość publikacji: księgarnie – także katolickie, kioski parafialne, galerie handlowe. W końcu maja wolno ruszyła sprzedaż. Miałem głosy od różnych naszych wydawców, że starają się minimalizować koszty funkcjonowania. Niektórzy mieli rozwiniętą sprzedaż internetową, która, owszem, podniosła się w dobie pandemii o 5-10 proc., ale nie wyrównała i nie zastąpiła sprzedaży tradycyjnej. W niewielkim stopniu wydawcy mogą skorzystać z tarczy antykryzysowej. Żeby uchronić się przed upadłością, zmuszeni są albo obcinać pensje, albo zwalniać część zatrudnionych ludzi.

Jeśli chodzi o przywrócenie liczby wydawanych tytułów czy kondycji wydawców, to obawiam się, że mniejsze wydawnictwa będą mieć większe problemy, będą musiały szukać dopływu nowego kapitału, może sięgnąć po kredyty. Z tymi problemami zwracają się do Stowarzyszenia Wydawców Katolickich.

Dlaczego wydawnictwa tak mocno ograniczyły teraz wydawanie książek?

Dla nowo wydanej książki najważniejsze są pierwsze dni, co wiąże się z promocją i wywołaną tym sprzedażą. Do tego nowość zawsze napędza także sprzedaż pozostałych książek. Wydawcy zorientowali się pod koniec lutego i na początku marca, że punkty sprzedaży będą zamy-

fol. arch. ks. R. Szpakowskiego

KSIAŻKI W POTRZEBIE

Z ks. **Romanem Szpakowskim** SDB,
prezesem Zarządu Stowarzyszenia Wydawców Katolickich, rozmawia
Irena Świerdzewska

kane. Pojawiła się wizja nowości zalegających w magazynie, bo przecież nikt nie wiedział, kiedy uda się je sprzedać. Jeśli wydamy książkę w kwietniu, a będzie sprzedawana pod koniec roku albo na początku przyszłego, staje się już nieświeża. Od strony gospodarczej oznacza to także zamrożony kapitał. Obok tego papiernie i drukarnie zwolniły pracę, powstaje więc

cały splot wydarzeń spowalniający pracę wydawnictwa.

Kwietniowe Targi Wydawców Katolickich w tym roku nie mogły się odbyć. Jakie znaczenie mają dla samych wydawców?

Przygotowanych było wiele promocji, zgłoszono wiele nowych tytułów, wydaw-

cy mieli już gotowe scenariusze, sporo osób było przygotowanych na promocje, ale wszystko musiało zostać odwołane z powodu pandemii. Targi Wydawców Katolickich są zasadniczym momentem w ciągu roku dla wydawnictw, to czas największej promocji książki. W jednym miejscu skupia się prawie 200 wystawców, przychodzi prawie 40 tys. ludzi. Kupują

Ks. Roman Szpakowski SDB (1957) – należy do Towarzystwa Salezjańskiego, święcenia kapłańskie przyjął w 1984 roku w Łądzie nad Wartą, był sekretarzem Konferencji i Konsulty Salezjańskich Inspektorii (Prowincji) Polskich (1984 – 1990), dyrektorem Wydawnictwa Salezjańskiego (1987 – 2017). Inicjator i współzałożyciel Stowarzyszenia Wydawców Katolickich, a od 2008 r. jego prezes. Odnaczone odznaką MKiDN „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, w 2013 r. przez Prezydenta RP „Złotym Medalem za długoletnią służbę”, medalem Papieskiej Rady ds. Kultury oraz medalem Prezesa Rady Ministrów – za zasługi dla Rozwoju Gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej, Srebrną Odznaką „Gloria Artis” przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, medalem papieskim wręczonym w 2018 r. przez nuncjusza apostolskiego w Polsce abpa Salvatore Pennachio.

książki na miejscu, ale też ich zainteresowanie przekłada się na zakupy książek po Targach. Ale Targów nie było i powstał niepokój, co dalej.

Czy wydawnictwa w tym trudnym czasie otrzymują wsparcie od państwa?

Nasz rząd wystąpił do UE o zerową stawkę VAT na książkę; dziś wynosi ona 5 proc. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego uruchomiło wspierający twórców program „Kultura w sieci”. Poprzez Narodowe Centrum Kultury można było zgłaszać do 21 kwietnia inicjatywy promujące książki, widowiska, filmy – w ramach tego programu zawiera się też wsparcie czytelnictwa. Minister Piotr Gliński deklaruje, że będą kolejne inicjatywy wspierające kulturę, w tym m.in. rynek książki. Popłynął apel, by MKiDN i samorządy kupowały książki i kierowały do bibliotek. Potrzebne jest tworzenie platformy wsparcia, wspólnego działania ukierunkowanego nie tylko na siebie. Jeśli redakcje – prasowe czy radiowe – i wydawnictwa będą tworzyły jedną platformę, to więcej osiągniemy.

Jedni drugih powinni wspierać, a pracy i odbiorców nam nie zabraknie.

Nasza aktywność z konieczności w dużej mierze przenosi się w przestrzeń wirtualną. Czy e-wydania nie wyparły tradycyjnej, drukowanej książki?

W ciągu 30 lat, od kiedy jestem dyrektorem w salezjańskim wydawnictwie i organizatorem przez 12 lat Targów Wydawców Katolickich, doświadczyłem różnych momentów: zaczęły pojawiać się czytelnicy e-booków, książki audio i książki w internecie. A jednak papierowe wydania nie odchodzą

do lamusa. Tradycyjna książka ma coś w sobie i mimo czasem gorszych momentów jest wciąż bardzo poszukiwana. Nie zastąpią jej wydania elektroniczne, które można porównać do oglądania filmu na YouTube'ie wobec wyjścia na film do kina.

Często słychać, że my Polacy mało czytamy. Jakie jest zapotrzebowanie na książkę?

Z raportu Biblioteki Narodowej wynika, że w minionym roku 39 proc. Polaków zadeklarowało przeczytanie przynajmniej jednej książki. Oznacza to trwałe zatrzymanie spadku czytelnictwa. Widać nawet niewielki wzrost deklaracji czytelnictwa. Za nami Tydzień Biblijny z promocją Pisma Świętego i publikacji towarzyszących, jak komentarze do Biblii. Mamy teraz czas zainteresowania książką. Sporo osób zaczyna czytać, do czego zachęcają zresztą programy radiowo-telewizyjne. Kiedy jednak przychodzi załamanie gospodarcze, najbardziej poszkodowaną dziedziną staje się kultura, uważana za dobro ponadpodstawowe, secundarium bonum. Patrzymy, na co w budżecie domowym wystarczy pieniędzy, i pierwsze cięcia dotyczą zwykle kultury, a więc i oznaczają rezygnację z kupna książki.

Czy czas pandemii i izolacji w domu – w tym poczucie zagrożenia bezpieczeństwa i życia – przekłada się na większe zainteresowanie lekturą religijną?

Przed wybuchem pandemii żyliśmy inaczej: świat pędził w zawrotnym tempie, Pan Bóg był w naszym życiu, ale nie zawsze był nam potrzebny, wszystko – jak się nam wydawało – mogliśmy osiągnąć sami. Raptem niewidzialny gołym okiem wirus całkowicie wyrzucił nasze życie. Możemy mieć nawet duże pieniądze, ale one nie zabezpieczą przed zakażeniem. Zaczynamy czuć, że

oddanie się Bogu pod opiekę, zaufanie, że On czuwa nad nami, zaczyna zmieniać nasze myślenie. Jako kapłan często słyszę także w konfesjonale: „ten czas wiele zmienił w moim życiu”. Zaczynamy brać pod uwagę też inną perspektywę: że życie nie kończy się na tym świecie. Musieliśmy zawiesić nasze kontakty, zostało komunikowanie się przez telefon, internet, ale to nie wystarcza. Zaczynamy odczuwać potrzebę otwarcia się na drugiego człowieka i zadajemy pytania o sens życia. I sięgamy po książki pobudzające do refleksji, że wyznacznikiem

mojego życia nie jest to co posiadam, ale to kim jestem.

Jak teraz orientować się w rynku wydawniczym, gdzie szukać informacji o wartościowych książkach?

W obecnym czasie – przede wszystkim na forach internetowych i stronach danej wydawnictwa, bo są one na bieżąco uzupełniane, aktualizowane o nowości. Polecieć można stronę Gloria.pl czy powstającą w diecezji warszawsko-praskiej stronę Amen.amen.

Jak wspierać dobre treści religijne?

Jako duszpasterze i katecheci możemy zamieszczać na stronach internetowych – także parafialnych – informacje o dobrych książkach. Można informować: ukazała się książka, która pomoże rozwiązać nam takie a takie problemy. Można zapowiedzieć ukazanie się wartościowej pozycji, jak kazania, homilie i przemówienia Benedykta XVI z serii Opera omnia. Można podawać linki, adresy portali. Zachęcać również w ten sposób w ogłoszeniach parafialnych. W parafiach jest zapotrzebowanie na pisma katolickie, dlatego warto zapowiedzieć, co można przeczytać w danym piśmie, nie chodzi o streszczanie artykułu, ale o podanie tytułu i polecenie go. Taką krótką informacją można wiele zdziałać. Ważne, by punkty z książkami i prasą nie były gdzieś „pod schodami”, ale w widocznym i dostępnym dla parafian miejscu.

Czy w tym roku mamy jeszcze szansę na Targi Wydawców Katolickich?

Ufamy, że uda się zorganizować Targi w terminie 24-27 września, oczywiście w Arkadach Kubickiego w Warszawie. Ze zgłoszonych ponad 190 wystawców nikt się nie wycofał. Tematyka będzie szła w kierunku dwóch wydarzeń: stulecia urodzin Jana Pawła II i planowanej, a zawieszanej, beatyfikacji Prymasa Stefana Wyszyńskiego. Zobaczymy też filmy dotyczące m.in. otwarcia tajnych archiwów watykańskich. Do nagrody „Feniks” zgłoszenia zostały przyjęte, nie zapadły jeszcze ostateczne decyzje. Należy się spodziewać, że Targi – jeśli się odbędą – to w mniejszym wymiarze niż w poprzednich latach, ale mamy nadzieję na cztery najmiłsze dni święta książki i wydawców.

Trzeba mieć nadzieję, że z tego wszystkiego, czego doświadczyliśmy w dobie pandemii koronawirusa, Pan Bóg wyprowadzi dobro. Teraz jest to dla nas czas refleksji i decyzji, co możemy w naszym życiu zmienić.

„Ala ma tablet” – czytały dzieci w jednym z MEN-owskich elementarzy, a ostatni semestr nauki zdalnej spędziły w dużej mierze przed ekranami. Wreszcie wakacje – ze smartfonem czy bez?

„Zabrać dzieciom elektronikę i dać czas wolny? To przepis na katastrofę!” – tak jedna z mam zareagowała na wiadomość, że podczas kolonijnego wyjazdu dzieci nie mogą korzystać ze smartfonów czy tabletów, za to dysponować będą godziną dziennie na samodzielną zabawę.

ŻEBY MAMA SIĘ NIE MARTWIŁA

– Znany organizator wyjazdów dla dzieci i młodzieży żartuje, że powinien pobierać za nie dwie stawki: wyższą od dzieci zabierających elektronikę i niższą od dzieci

bez niej – mówi Janusz Wardak, współzałożyciel Akademii Familijnej, inicjator akcji „Mniej ekranu, więcej rodziny” i ojciec 10 dzieci. – Nadzór nad „zelektronizowanymi” dziećmi jest trudniejszy: ciężko je czymś zainteresować, gdy w odwodzie mają smartfon. Gdy już wyjdą ze świata wirtualnego, powrót do realu zajmuje trochę czasu. Z kolei rodzice tych dzieci często ulegają pokusie kontrolowania swoich pociech. Zdarzają się mamy wydzwaniające co dwie godziny z pytaniami: „jaka pogoda?”, „wyszliście już na wycieczkę?”, „posmarowałaś się kremem

KOLONIE OFF-LINE

Monika Odrobińska

z filtrem?”. Tłamsi to poczucie odpowiedzialności dziecka, a obozy i kolonie mają być przecież także szkołą samodzielności.

Marta Świecka, która obozy i kolonie organizuje od 20 lat, na zabranie elektroniki zgodziła się tylko raz. – Telefony były w depozycie u wychowawców, a ci słyszeli na okragło: „ciociu, zgubiłem ładowarkę”, „coś mi się popsuło, pomożesz?”, „mogę zadzwonić do mamy?”. Odtąd w regulaminie mamy zakaz elektroniki. Do rodziców dzieci mogą zadzwonić dopiero po trzech dniach, a potem co kilka dni. Prosimy też, by rodzina nie dyżurowała: w poniedziałek dzwoni mama, we wtorek tata, w środę babcia itd. Niektóre dzieci poprzestają na powiedzeniu: „u mnie w porządku, pa”, a inne rozmowa z bliskimi wytrąca z rytmu obozowego. Najgorsze, o co rodzice mogą zapytać, to czy dziecko nie tęskni; większość maluchów wtedy się rozkleja. Zwłaszcza przed snem.

Rodzice chcą najczęściej wyposażyć dzieci w smartfon, by mieć z nimi kontakt. A dzieci, które na co dzień intensywnie z niego korzystają, nie oponują – same z siebie z niego nie zrezygnują. Im jednak sprzęt potrzebny jest raczej do rozrywki. – Dziecko wcale nie potrzebuje kontaktu z rodzicami tak często, jak by im się wydawało – mówi Janusz Wardak. – Paradoksalnie, jeśli ma ono telefon, rodzice martwią się o nie bardziej, niż gdyby nie miało. Jeśli nie odbiera lub nie dzwoni, podejrzewają, że coś się stało, a jemu po prostu rozładowała się bateria, zapomniał wziąć go na wycieczkę lub... nie miał czasu rozmawiać, bo pochłaniały go ciekawsze zajęcia. Bywa, że dzieci wyposażone przez rodziców w telefon czują się zobowiązane do dzwonienia „by mama się nie martwiła”.

Tak jak to rodzice decydują o tym, z kim i w jakim charakterze dziecko bez nich jeździ, tak samo powinni odpowiedzialnie decydować, czy powinno zabierać telefon. – Na zorganizowanych wyjazdach rośnie ryzyko zetknięcia się przez dziecko z pornografią – przestrzega Janusz Wardak. – Młodsze dzieci nigdy jej nie szukają, zawsze trafiają na nią przypadkiem lub z udziałem starszego koleżeństwa. Nie ma fizycznej możliwości, by wychowawcy non stop śledzili ekrany podopiecznych. Wyobraźmy sobie sytuację, w której grupowe animozje czy konflikty dzieci odraewogują wpisami w mediach społecznościowych lub zamieszczeniem tam kompromitujących zdjęć wielu bliźniaków.

– Dlatego uważam, że sens ma jedynie ogólny zakaz zabierania smartfonów, i to tym kryterium wielu rodziców coraz bar-

dziej się kieruje przy wyborze kolonii – konkluduje Janusz Wardak i podkreśla, że sam nie puściłby dziecka na wyjazd, na którym panowałaby w tej kwestii dowolność.

BIEGANIEM MOŻNA SIĘ ZMĘCZYĆ

Co trzeci nastolatek jest na stałe on-line, co trzeci korzysta ze smartfona co najmniej pięć godzin dziennie. Niemal 80 proc. nastolatków codziennie korzysta z mediów społecznościowych, nieco mniej z komunikatorów internetowych, tyle samo przez internet słucha muzyki i ogląda filmy. – Konsumpcja mediów cyfrowych przez młodzież wzrasta w dni wolne 2-3-krotnie – mówi Janusz Wardak. – Jeśli większość dni wakacyjnych upływa bez żadnego pomysłu, pokusa ze strony elektroniki jest duża.

Jak podkreśla lider Akademii Familijnej, wakacje powinny dostarczać dzieciom rozwojowych przeżyć, a smartfon w żadnym razie za rozwojowy uznać nie można. Owszem, internet daje szybki i niemal nieograniczony dostęp do informacji, jednak eksperci nie odkryli jeszcze pozytywnego wpływu elektroniki na rozwój dzieci i młodzieży. Za to wiele badań potwierdza ich potencjalną szkodliwość.

Rodzicom często tylko się wydaje, że obcowanie z techniką jest rozwijające. – Ono jest naznaczone sztucznością i stymuluje wyłącznie wybrane zmysły – mówi Janusz Wardak. – Owszem, media cyfrowe miały nas rozwijać, ale nas zubażają, bo wciągają w wąską wycinkę rzeczywistości. Świat realny jest bardziej zniuansowany. Poza tym 90 proc. czasu spędzanego w mediach cyfrowych dzieci poświęcają na rozrywkę. Mama, która obawia się odcięcia dzieci

od świata wirtualnego i dania im czasu wolnego ma rację w jednym: dzieciom jest dziś trudno spędzać czas z dala od elektroniki. A poza tym jest w błędzie: do rozwoju dzieci potrzebują czasu wolnego i tzw. nudy.

– Młode pokolenie powoli traci kontakt z rzeczywistością – ciągnie Janusz Wardak – począwszy od kontaktu fizycznego: nie wie, jaka jest ziemia w dotyku i że bieganiem można się zmęczyć. Uniemożliwianie im tego to deprawacja sensoryczna. W wyjazdach wakacyjnych ważne jest obcowanie z przyrodą. Dla mnie niepojęty jest widok człowieka jeżdżącego rowerem po lesie ze słuchawkami w uszach. To jak wejść do muzeum z zasłoniętymi oczami. A niestety zdarza się widzieć grupkę kolonijną, w której podczas wycieczki w góry dzieci idą z nosami w ekranach.

Wychowawcy kolonijni, którzy nie pozwalają podopiecznym na elektronikę pod-

kreślają, że jeśli dziecko wie, że jej nie ma i nie będzie, jego umysł szybko otwiera się na inne opcje. – W pierwszej chwili 12- czy 13-latkę bywają zdezorientowane, ale po pierwszych godzinach kolonii widzą, że na elektronikę i tak nie byłoby czasu – mówi Marta Świecka. – Od lat jeździ z nami chłopak, który jest informatycznym geniuszem – w wieku 16 lat pisze projekty dla Microsoftu. I on, i inni, którzy na co dzień prowadzą blogi, czy w inny sposób udzielają się w mediach społecznościowych, przyznają, że taki detoks im się przydaje. Nagle zaczynają widzieć kolory i wreszcie prawdziwie odpoczywają.

NIE CO LUBI, ALE CO MU SŁUŻY

Ale odpoczynek powinien być też odpowiednio przygotowany. – Nawet, jeśli nasi podopieczni mają czas wolny, przeznaczają go na zdobywanie sprawności, bo nasze kolonie i obozy wzorowane są na harcerskich – mówi Marta Świecka. – Poza tym one naprawdę wiedzą, jak sobie czas wolny zorganizować: rozmawiają, grają w piłkę, bawią się. W ciągu dwutygodniowego wyjazdu tylko raz robimy kino: rzutnik instalujemy na łące. Poza tym dominują gry terenowe, zabawy wodne, wycieczki, atrakcje w okolicy.

O to, że dzieci są podłączone do elektroniki 24 godziny na dobę, Marta Świecka upatruje winy w postawie rodziców. – Żeby to zmienić, najpierw musieliby się sami od niej odłączyć – mówi. – Nie dawać dziecku tabletu, by ładnie jadło czy się uspokoiło i samemu nie siedzieć na zmianę w telefonie i laptopie.

Janusz Wardak uważa, że każdemu dziecku przyda się detoks w postaci kolonii off-line, bo każde w mniejszym lub większym stopniu jest podtrute technologią. – Będzie miało wtedy szansę odkryć świat, kolegi i siebie – mówi. – Wie o tym zarówno odpowiedzialny organizator wyjazdu, jak i odpowiedzialni rodzice. Oni też powinni kierować się w swoich decyzjach nie tym, co dziecko lubi, ale tym, co mu służy. Dawanie dziecku telefonu, „bo ono tak lubi grać”, przypomina karmienie go cukierkami, „bo lubi”. Z tym, że o efektach takiej diety organizm da znać szybko, a skutki działania elektroniki są odległe w czasie.

Rodzice, którzy chcą wyposażyć dziecko w telefon na wyjazd, muszą się liczyć z tym, że może go zniszczyć czy zgubić i z tym, że będzie z niego korzystało cały czas. Nie tylko będzie pisać i dzwonić do nich z najmniejszą sprawą, którą załatwić powinno przy udziale wychowawcy, ale także będzie siedzieć z nosem w ekranie. Czy rzeczywiście chcą, by po powrocie na pytanie „co robiłeś?” odpowiedziało: „przeszedłem kolejny level Minecrafta”?

Każdemu dziecku przyda się detoks w postaci kolonii off-line, bo każde w mniejszym lub większym stopniu jest podtrute technologią.

Marek Jurek

Kibice rewolucji

Jeśli ktoś obawiał się totalitarnej ewolucji demokracji w następstwie kryzysu pandemicznego powinien obejrzeć wznowienie ligi angielskiej. Piłkarze zagraли przy pustych trybunach, które jednak w telewizji były bardzo głośne, bez specjalnych już objaśnień, że to mechaniczny głos stadionu. Puste trybuny były nie tylko głośne, ale i żywo reagowały na boiskowe wydarzenia. Piłkarze zaś zagraли w koszulkach bez nazwisk, jakby nagle zostali zdegradowani do jakieś anonimowej pod-ligi. Wszyscy mieli za to – w miejscu (!) nazwiska – napis na koszulkach „Black Lives Matter”. Tym razem nikt już nie bawił się w „spontaniczność”. Kierownictwo Premier League podjęło taką decyzję, bo „chce stać po właściwej stronie historii”.

Skrajnie lewicowy „anty-rasizm” jest po prostu nową odsłoną marksistowskiej dialektyki, zakładającej, że „nie-zgoda buduje”, że konflikty, niezadowolenie społeczne, budzenie rozgoryczenia i poczucia krzywdy, podważanie prawomocności instytucji społecznych – wszystko to jest napędem postępu społecznego. Ale jeśli ma się w pełni dokonać, należy przede wszystkim – jak grzmi „Międzynarodówka” – wymieść wszelki ślad przeszłości. Dlatego dziś okazuje się, że żaden pomnik nie zasługuje na litość, bo Republika Amerykańską założyli właściciele niewolników, a rasistą był również Kościuszko, który przecież brał w tym udział. Jako rasista został też napiętnowany Churchill, więc może rację miał

Stalin, że w 1939 roku Polacy, Brytyjczycy i Niemcy wywołali obustronnie imperialistyczną wojnę? W każdym razie jest pewne, że była to wojna obustronnie rasistowska.

Czarne Życie ma Wartość! Ale nie każde dla liberalnej Europy. W 2016 roku byłam

na wyborach w Gabonie. Kiedy rano jechałem na Mszę w Libreville, miasto było puste, również w kościele – jak mi wyjaśniono na miejscu – było mniej ludzi niż zwykle. Trwały przecież wybory, ludzie szli głosować, więc potem woleli się zamknąć w domach. Wynik wyborów był jak zwykle „kontrowersyjny”. W ciągu następnych dni Gwardia Republikańska, tłumiąc ostrą amunicją protesty, zabiła 28 ludzi, czarnoskórych Gabończyków. Nikt w Europie nie krzyczał „Black Lives Matter”, ale przynajmniej Parlament Europejski potępił „łamanie praw człowieka”. Kiedy jednak jakiś czas potem prawica zażądała, by w ramach debaty parlamentu na temat praw człowieka zająć się mordowaniem burskich rolników, którzy są Afrykanami, choć białymi – parlament natychmiast ten wniosek odrzucił. W liberalnym świecie są Afrykanie, których życie nie ma żadnej wartości.

Od początku rozruchów w Ameryce kibicują im również u nas lewicowo-liberalne media, z „Gazetą Wyborczą” na czele, a pytanie „czy to już rewolucja?” powraca tam jak refren. Czego ci ludzie chcą dla Polski? Przecież, gdy pół wieku temu w USA była poprzednia rewolucja, Sowici trwale ustanowili komunizm w Wietnamie, Angoli i Mozambiku, na koniec próbowali w Afganistanie. Niestabilna Ameryka to niestabilny świat. A my żyjemy na jednym z geopolitycznych uskoków tego – chwilowo jeszcze stabilnego – świata.

Entliczek, pentliczek... Vincent Bus

Większość amerykańskiego społeczeństwa z odrazą i przerażeniem obserwuje zuchwałych wandalizm, podpaleń, ataków na policjantów czy prób opanowania całych dzielnic miast przez anarchistów. Kompletna niemal bezkarność zamaskowanych bandytów połączona z ideologiczną narracją lewej strony politycznego spectrum spotyka się z grobowym milczeniem zaszczutego obywatela.

Demonstranci w pobliżu spalonej restauracji w Atlancie, w stanie Georgia

Chętne szafowanie oskarżeniem o systemowy rasizm, próby zainfekowania zbiorowej świadomości fałszywym poczuciem winy oraz knebel doktryny politycznej poprawności skutecznie stłamsiły naturalny odruch niezgody na faktyczną niesprawiedliwość, kłamstwo i zło. Swobody obywatelskie, takie jak wolność słowa, mogą jedynie sprowadzić pasmo nieszczęść, w postaci utraty pracy i ostracyzmu. Ludzie zwyczajnie się boją, bezpieczniej jest „trzymać głębę na kłódkę”.

Bezcennym towarem jest teraz zdrowy rozsądek, ale i umiejętność zachowania ciągłej czujności, czegoś na kształt instynktu samozachowawczego, koniecznego do przetrwania w okolicznościach systemu totalitarnego. Reżim dzisiejszy, czyli dyktat uprzywilejowanych mniejszości, nie musi wcale wprowadzać czołgów na ulice. Systematyczne i konsekwentne saczenie neomarksistowskiej ideologii na kampusach najbardziej prestiżowych uniwersytetów zgromadzonych w tzw. Ivy

League, w połączeniu z mniej lub bardziej uświadomionym dążeniem do hedonizmu, skutkuje zniewoleniem umysłów na niespotykaną dotąd skalę.

Zarzut o systemowy rasizm jest absurdalny. Mówimy w końcu o kraju, który dwukrotnie wybierał Obamę na prezydenta i co roku w styczniu uczęszczał do państwa święto Martina Luthera Kinga. Zarzut o szczególną brutalność policji wobec osób czarnoskórych

jest równie absurdalny. Według danych The Manhattan Institute, w 2019 roku 0.1% wszystkich zabójstw osób czarnoskórych w Ameryce to przypadki zabicia nieuzbrojonego czarnoskórego człowieka przez policję. To samo studium pokazuje, że de facto prawdopodobieństwo zamordowania policjanta przez czarnoskórego mężczyznę jest prawie dziewiętnaście razy większe niż prawdopodobieństwo zabicia nieuzbrojonego czarnoskórego mężczyzny przez policjanta. W każdym razie jeśli nie popierasz działania organizacji Black Lives Matter, to nie tylko błędzisz, lecz jesteś po prostu złym człowiekiem.

W listopadzie również milcząca większość będzie mogła, bez obawy reperkusji, otworzyć usta i wybrać w powszechnych wyborach prezydenta na następną, czteroletnią kadencję, a także przedstawiciele do Izby Reprezentantów i Senatu. Ciężką, jakiego wyboru Ameryka dokona jesienią?

Autor mieszka w USA
k. Waszyngtonu

Mane, tekel, fares

ks. Stefan
Moszoro-Dąbrowski

Henryk Sienkiewicz w „Potopie”, aby ubarwić opis kapitulacji wojsk polskich, sięga do biblijnego przykładu: „wtem spostrzegł, że oczy mnóstwa szlachty patrzą i przypatrują się czemuś wyżej, ponad jego głowę. Odwrócił się i ujrzał swego błazna, który wspinając się na palce i trzymając się jedną ręką za odrzwia pisał węglem na ścianie radnego domu, tuż nad drzwiami: „Mane-Tekel-Fares.” Nawiązuje do relacji z Księgi Daniela (5, 1 – 31), kiedy podczas uczyty wydanej przez Baltazara, tajemnicza ręka pisze przepowiednię na ścianie pałacu babilońskiego. Zazwyczaj w polskiej tradycji językowej frazę tę oddaje się, jako „policzone, zważone, rozdzielone”. Sens tych słów to zapowiedź szybkiego upadku państwa nowobabilońskiego (539 p.n.e.) i śmierci króla Baltazara. Mędrcy babilońscy nie potrafili odczytać ani zinterpretować napisu. Możliwe, że był w nieznanym języku lub alfabecie. Może mieli problem z interpretacją, wynikający z gry słów. Inni komentatorzy twierdzą, że odczytali napis i odkryli znaczenie, ale bali się go podać Baltazarowi. Ich zmieszanie musiało być widoczne, gdyż

przeraziło władcę i jego dworzan. Matka Baltazara zaleciła wezwanie sędziwego proroka Daniela. Ten przypomniał dzieje panowania Nabuchodonozora. Zwrócił uwagę, że błędy niczego nie nauczyły jego syna i dlatego został skazany przez Boga. Napis na ścianie jest obwieszczeniem wyroku. Prorok odczytał go i wyjaśnił znaczenie: Mene – Bóg obliczył twoje panowanie i ustalił jego kres; Tekel – zważono cię na wadze i okazałeś się zbyt lekki; Peres – twoje królestwo uległo podziałowi; oddano je Medom i Persom.

Wyjaśnienie Daniela oparte jest na grze słów, w której rdzenie stanowiących określenia jednostek wagowych zostały skojarzone z podobnymi do nich czasownikami. Taka metoda interpretacyjna popularna była w piśmiennictwie semickim. W swej formie wyjaśnienie Daniela przypomina wyrok sądowy. Najpierw obwieszona zostaje wola Boga wobec Baltazara, następnie jej uzasadnienie, a na końcu ogłoszona zostaje sankcja.

Chociaż tekst Daniela pojawia się w liturgii pod koniec roku, o ostatecznej sprawiedliwości Boga zawsze warto pamiętać. Ta prawda naszej wiary, pomimo swego dramatu, utwierdza w nadziei – Bóg zawsze widzi prawe działanie sprawiedliwego. Każda władza, niezależnie od jej potęgi, ma swój kres. Pan Historii wszystkich zważy, oceni i wymierzy sprawiedliwy wyrok. A dotyczy to każdej potęgi: politycznej, finansowej, medialnej a nawet kościelnej...

**Pan Historii
wszystkich zważy,
oceni i wymierzy
sprawiedliwy
wyrok.**

Czym się kierować?

Barbara
Sułek-Kowalska

Ależ on był wizjonerem, ten nasz Piotr Skarga (1536-1612), a może nawet – jak chcą niektórzy historycy – prorokiem! Żył przecież w „złoty latach” Rzeczypospolitej. Polska rosła w siłę, nie było jeszcze nieszczęsnego liberum veto, nikomu do głowy nie przychodził potop szwedzki i nie było powodu – jak się zapewne jego współczesnym wydawałoby – mówić o chorobach dręczących kraj i piętnować z ambony narodowe wady. A jednak! To wtedy, w 1597 r., obradował w Warszawie sejm – zerwany bez podjęcia uchwał! I nasz charyzmatyczny – bo tak się dziś mówi o takich kapłanach – jezuita pisze wtedy „Kazania sejmowe”, może ich przerabiane dziś w szkole,

ale czy pamiętane? Przez posłów i senatorów choćby, którzy szkole już opuścili?

*Boże, Rządco i Panie narodów,
z ręki i karności Twojej racz nas
nie wypuszczać,
a za przyczyną Najświętszej
Panny, Królowej naszej,
błogosław Ojczyźnie naszej, by
Tobie zawsze wierna,
chwałę przynosiła Imieniu
Twemu
a syny swe wiodła ku
szczęśliwości.
Wszechmogący wieczny Boże,
spuść nam szeroką i głęboką
miłość ku braciom
i najmilszej Matce, Ojczyźnie
naszej,
byśmy jej i ludowi Twemu,
swoich pożytków zapomniawszy,
mogli służyć uczciwie.
Zesłij Ducha Świętego na sługi
Twoje,
rządy kraju naszego sprawujące,
by wedle woli Twojej ludem
sobie powierzonym*

*mądrze i sprawiedliwie zdolali
kierować.*

*Przez Chrystusa, Pana naszego.
Amen.*

„Tą piękną modlitwą rozpoczyna się np. każda sesja sejmiku województwa podkarpackiego” – napisał w ciekawym internetowym „Dzienniku Parafialnym” znakomity dziennikarz z Podkarpacia, kolega z różnych działań i spotkań dla dziennikarzy, Jaromir Kwiatkowski. „A często zaraz potem odbywa się taka napażanka, jakby radni zapomnieli, co przed chwilą odmawiali, albo nie rozumieli tekstu”. Dodał jeszcze dydaktycznie, że „warto, by każdy, kto podejmuje działalność publiczną – parlamentarzysty, samorządowcy itd. – głęboko przemyśleli zwłaszcza frazę „byśmy jej (Ojczyźnie – przyp. aut.) i ludowi Twemu, swoich pożytków zapomniawszy, mogli służyć uczciwie”.

To ja za autorem jeszcze raz podkreślę: „swoich pożytków zapomniawszy”. Cóż za pre-

czyjna wskazówka dla wyborców! I zaraz druga: „mogli służyć uczciwie”.

A teraz kolejna, abyśmy wiedzieli jak patrzeć na rządzących: chodzi o to, by „ludem sobie powierzonym mądrze i sprawiedliwie zdolali kierować”. Mądrze i sprawiedliwie.

I wcześniej jeszcze werbet modlitwy do Wszechmogącego Boga, aby „spuścił nam szeroką i głęboką miłość ku braciom”. Ks. Piotr Skarga był tak dobrym mówcą i tak pobożnym księdzem, że nie może być żadnego przypadku w tym zestawieniu i w całkowitym braku określeń dla „braci”. Owszem, znany był ze swej wybitnie kontrreformacyjnej działalności, ale podejmując walkę z herezjami, odrzucał wszelką przemoc. Zarazem – uwaga! – przeciwstawiał się wykorzystaniu pluralizmu wyznaniowego i zasad tolerancji do celów politycznych i antypolskich. Czyżby pisał swe kazania na wybory?

Komunia Święta a postępująca choroba Alzheimera

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

Moja mama choruje na chorobą Alzheimera. Ma lepsze i gorsze momenty, zastanawiam się: czy ksiądz, który przychodzi z Komunią w pierwsze piątki miesiąca, nie powinien z tego zrezygnować, bo świadomość mojej mamusi jest już zanikająca?

Ważne jest czy mama Pani, przed chorobą osłabiającą świadomość, była osobą pobożną i chciała korzystać z Komunii Świętej. Zakładamy wtedy, że gdyby dziś w pełni wiedziała co robi chciałaby przyjmować Pana Jezusa. Jeśli istnieją wątpliwości, co do pragnienia mamy, trzeba próbować wykorzystywać najlepsze chwile przytomności jej umysłu. Można wtedy przypomnieć mamie, że Komunia Święta to nie zwykły chleb a sam Jezus ukryty w chlebowym opłatku. Niekiedy kapłan przynoszący Komunię Świętą odmawia „Ojcze nasz”, „Oto Baranek Boży”, „Panie, nie jestem godzien” i widać, że osoba chora z rado-

ścią i ulgą rozpoznaje te modlitwy. Nawet, kiedy wydaje się, że mama jest już nieświadoma, to – tak jak w innych zaburzeniach psychiki – przypuszczamy, że na głębinach psychiki zachowuje poznanie prawdy. Jeśli nie ma ryzyka zniewagi Eucharystii np. przez jej wypłucie, warto wykorzystywać comiesięczną możliwość nakarmienia duszy mamy Komunią Świętą. To jest pokarm na drogę do wieczności. Bardzo

przydatny od strony duchowej.

Natomiast, jeśli osoba chora przed osłabieniem używania rozumu stanowczo deklarowała niechęć do przyjmowania Komunii Świętej, nie powinno się jej do tego nakłaniać. Bóg szanuje wolną wolę każdego. My w Kościele także szanujemy domyślną intencję osoby chorej. Nie wolno nam wykorzystywać choroby, żeby kogoś nakarmić Najświętszym Sakramentem. Zmienić to może tylko odzyskanie pełnej świadomości przez osobą chorą choćby na moment i jasna deklaracja o chęci przyjmowania Komunii Świętej. W praktyce Kościoła wobec jawnych ateistów np. Woltera proszono nawet o pisemną deklarację wiary.

Ostatecznie, gdy mama będzie już w pełni i stale nieświadoma to istotnie należałoby odwołać kapłana z comiesięczną wizytą, a prosić go w niebezpieczeństwie śmierci i raz w roku w okresie wielkanocnym.

A tak na marginesie odpowiedzi, dziękuję pani za świadectwo opieki nad chorą mamą. To bardzo konkretny uczynek miłości. Jest tym szlachetniejszy, im mniej jest satysfakcjonujący kontakt z chorą. Bóg to widzi.

xmarekk@o2.pl

Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

Świadkowie

O ile losy dorosłych Polaków, którzy znaleźli się w łagrach w ZSRS, są w literaturze dość dobrze opisane, to co przeżywali więźniowie, będący wówczas dziećmi, nie jest już powszechnie znane, a dotychczasowe publikacje na ten temat były raczej skierowane do wąskiego grona specjalistów. Lukę tę w jakiejś części wypełnia Monika Odrobińska w swojej książce „Dzieci wygnane. Tułacz losy małych Polaków w czasie II wojny światowej”.

To wstrząsające świadectwa świadków, dziś już 80-95-latków, spisane przez autorkę, która od 15 lat jest dziennikarką tygodnika „Idziemy”, który to fakt szkoda że w książce pominięto. Bohaterowie książki, często pierwszy raz w życiu, dzielą się z autorką swoimi naj-

tragicznymi przeżyciami. Wspominają niezwykle ciężkie życie, pełne upokorzeń i zewnętrznego zniewolenia. Niemal w każdej chwili zagrożone śmiercią. Jak próbowali zdobyć pożywienie? Jak zastępowali rodziców? W jaki sposób radzili sobie mimo chorób, braku lekarstw, a przede wszystkim braku wolności?

Książkę otwiera opowieść Rafały Wróblewskiej, która przeżyła Wielki Głód na Ukrainie, „operację polską” NKWD, kilkuletnia zsyłkę, wreszcie walkę o otwarte kościoły. **W**

„Dzieci wygnane. Tułacz losy małych Polaków w czasie II wojny światowej”; Monika Odrobińska; Znak Horyzont Kraków 2020; str.368

Groźne sanktuaria

Właściwie każde sanktuarium na Pomorzu Gdańskim w okresie Polski Ludowej było potencjalnie ośrodkiem wrogim władzy. Tak przynajmniej sądzili urzędnicy z referatu wyznań, funkcjonariusze bezpieki i wszelkiego rodzaju działacze, zwoływanych często gremiów partyjnych, w rodzaju zespołu ds. Kleru. Pisz o tym w swojej fascynującej książce historyk dr Daniel Gucewicz, autor także wcześniejszych publikacji dotyczących Kościoła na Pomorzu.

Czytelnik może zapoznać się z historią sanktuariów, znajdujących się w Świętym Wojciechu, Piasecznie, Sianowie, Swarzewie, Wejherowie, Wielu i Matemblewie. Okazuje się, że wszystkie były pod obserwacją i powstawały na ich temat całe

raporty. Śledzono odbywające się w nich odpusty, pielgrzymki, a szczególnie kazania, wygłaszane przy okazji większych uroczystości religijnych. Po-

dejmowano różne działania operacyjne, próbowano usuwać niewygodnych proboszczów, przeprowadzano tzw. rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze. Pod szczególną obserwacją była Kalwaria Wejherowska, skąd władze próbowały – na szczęście bezskutecznie – usunąć franciszkanów.

To dobra lektura świetnie ilustrująca tzw. politykę wyznaniową PRL w terenie. **W**

„Kalwaryjska rebelia. Z historii wybranych sanktuariów Pomorza Gdańskiego w okresie Polski Ludowej”; Daniel Gucewicz; Instytut Pamięci Narodowej Gdańsk; Warszawa 2020; str. 346

Fasada kościoła NMP Królowej Świata w Warszawie

W 1964 roku w parafii pojawił się wikariusz ks. Józef Gromek. Z jego inicjatywy powstał w 1970 r. znany patriotyczno-religijny zespół beatowy „Charyzmaty”.

Kolejnym krokiem milowym było objęcie przez ks. Józefa Gromka funkcji proboszcza, 30 września 1975 roku. Parafia otrzymała pozwolenie na budowę 18 czerwca 1977 roku. Wznoszony kościół uroczyście pobłogosławił 22 sierpnia 1979 r. kard. Stefan Wyszyński. Budowa świątyni trwała do 1982 r., przy wyją-

wem i grą na organach budzi Ducha Bożego wśród parafian, wpływając na piękno liturgii.

Muzyczne tradycje kultywuje także dziecięcy zespół „Stokrotki”, który powstał z inicjatywy s. Danuty Pokucińskiej i wydał wiele nagrań. Śpiewał m.in. u papieża Jana Pawła II w Rzymie. Obecnie zespół prowadzi Anna Ostaszewska, córka Leszka Dąbrowskiego, jednego z założycieli „Charyzmatów”. Zespół gra w każdą niedzielę na Mszy Świętej dla dzieci. W grupie śpiewają najmłodsi, uczni-

Kościół, którego miało nie być

tekst i zdjęcia
Patrik Lubryczyński

Parafia NMP Królowej Świata na warszawskiej Ochocie obchodzi jubileusz 70-lecia powstania. Nazywana jest rozśpiewaną parafią, ze względu na długą tradycję zespołów tworzących muzykę patriotyczno-sakralną.

Prymas Stefan Wyszyński w 1950 roku postanowił utworzyć na obrzeżach centrum Warszawy dziesięć nowych parafii, w tym przy ul. Opaczewskiej. Dom Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo, był jedynym miejscem w tej części miasta, gdzie kaplica mogła być zlokalizowana. Parafię erygowano 11 marca 1950 r. pod wezwaniem patrona szarytek. Pierwszym proboszczem został ks. Stanisław Dymek ze Zgromadzenia Księży Misjonarzy.

Kaplica z trudem mieściła kilkudziesięciu wiernych. Pisma kierowane o pozwolenie na budowę kościoła do Urzędu ds. Wyznań latami pozostawały bez odpowiedzi. Na tyłach domu zakonnego parafianie budowali nocami większą kaplicę. W krótkim czasie prokurator polecił opieczetować nieukończoną budowlę. Ks. Dymka i wielu parafian wezwano na przesłuchania.

– Ogłoszono 11 października 1954 r. encyklikę Piusa XII „Ad Caeli Reginam” („Do Niebios Królowej”), którą papież ustanowił nowe święto – Maryi Królowej. W tym czasie nie było w Warszawie takiej patronki. Nastąpiła zmiana z parafii zakonnej na parafię diecezjalną. Kard. Wyszyński nie pozwolił rozebrać kaplicy. Powiedział: „my budujemy, a nie rozbieramy”. Kaplicy nadał wezwanie NMP Królowej Świata. Zobowiązał się, że zapłaci karę za proboszcza, mimo to ks. Stanisław Dymek został usunięty. Kolejnymi proboszczami byli ks. Stefan Sydry i ks. Franciszek Paluk – opowiada ks. prałat Kazimierz Sznajder, obecny proboszcz parafii.

kowym zaangażowaniu, pomocy, modlitwie, a także ofiarności finansowej parafian. W czasie stanu wojennego, 7 czerwca 1982 roku, kościół konsekrował kard. Józef Glemp.

Architektem projektu świątyni jest Leszek Klajnert. Górny kościół powstał wcześniej niż dolny, który został poświęcony po ośmiu latach 13 grudnia 1990 roku przez bp. Kazimierza Romaniuka. – Cała świątynia jest dziełem sztuki. Ołtarz główny, z dominującą figurą Matki Bożej Królowej Świata, został wykonany z litego bloku marmuru przez Krzysztofa Gąsiorowskiego. Uśmiechnięta Maryja matczynym wzrokiem obejmuje całe zgromadzenie. Wiele elementów w świątyni wykonano z wypalanej ceramiki. Szkła do witraży Teresy Chromy-Gąsiorowskiej były specjalnie wytapiane i przedstawiają dwie sceny Zwiastowania oraz Nawiedzenia – mówi miejscowy proboszcz.

– Ks. Gromek był wielkim czcicielem Maryi, jako proboszcz zbudował kościół i rozśpiewał parafię, koncertował z zespołem w Polsce i Stanach Zjednoczonych – opowiada ks. Kazimierz Sznajder.

Członkom zespołu podczas występów w kraju próbowano przeszkadzać. „Charyzmaty” uświetniały śpiewem ważne wydarzenia w historii Polski takie jak: podpisanie Porozumień Sierpniowych w Stoczni Gdańskiej, a także patriotyczne Msze Święte za Ojczyznę, odprowadzane przez bł. ks. Jerzego Popiełuszkę.

W parafii tradycję „Charyzmatów” kontuuje obecny organista pan Marek Mystkowski, który był ostatnim solistą zespołu. Nadal podczas nabożeństw oraz Eucharystii śpie-

wie do ostatnich klas szkoły podstawowej. Ćwiczą w soboty i przed niedzielą Mszą Świętą.

– Zespół miło brzmi, dzięki czemu głębiej można przeżywać Eucharystię. „Stokrotki” organizują okolicznościowe koncerty. Wśród rodziców i dziadków dzieci wzbudzają aplauz – opowiada ks. Sznajder.

W parafii do rozpoczęcia pandemii miały miejsce „Warsztaty piękna”, spotkania dla matek w stanie błogosławionym i z małymi dziećmi.

Co tydzień zapraszano osoby, które prowadziły konferencje na tematy związane z codziennością. Panie miały dwie godziny przerwy na rozmowę i wypicie herbaty, w tym czasie ich pociechy bawiły się razem. Matki mogły dzielić się doświadczeniem macierzyństwa z kobietami, które oczekiwały na narodziny dzieci.

W związku z setną rocznicą urodzin Jana Pawła II parafia zorganizowała konkurs papieski. Ufundowała nagrody dla laureatów z Technikum nr 7 w Zespole Szkół im. inż. Stanisława Wysockiego „Kolejówka” oraz ze Szkoły Podstawowej nr 175 im. Heleny Marusarzówny w Warszawie. W czasie ograniczenia limitu wiernych wyjątkowym przedsięwzięciem, był internetowy kurs przedmażeński.

Spośród wielu grup formacyjnych w parafii wyjątkowy charakter mają konferencje na temat Bożego Miłosierdzia rezydenta ks. Mariusza Bernysia. – Przyjeżdżają osoby także spoza parafii – podkreśla ks. proboszcz Kazimierz Sznajder.

W SKRÓCIE

■ **Bp Marek Solarczyk po kwarantannie.**

Bp Marek Solarczyk na swoim profilu w mediach społecznościowych napisał, że zakończył kwarantannę. Został na nią skierowany po tym, gdy okazało się, że miał kontakt z osobą zakażoną koronawirusem.

■ **Doświadczyć wstawiennictwa**

bł. ks. Ignacego Kłopotowskiego. Siostry Loretańskie zapraszają wszystkich czcicieli i tych, którzy chcą poznać bł. Ignacego Kłopotowskiego, na comiesięczne Eucharystie w pierwsze czwartki miesiąca do Loretto k.Kamieńczyka. Najbliższa 2 lipca o godz. 18.00.

■ **Jadowski Wieczernik Kapłański.** Kustosze Sanktuarium Krzyża Świętego w Jadowie ks. Bogdan Lewiński zaprasza kapłanów na spotkanie z Chrystusem w Jego Wieczerniku, które odbywają się w każdy pierwszy czwartek miesiąca. Najbliższe 2 lipca o godz. 19.00.

■ **„Wysłuchani w Słowo Pana” w Ostrówku.** 18 lipca w Domu św. Faustyny w Ostrówku odbędzie się jednodniowe spotkanie „Zanurzenie w Słowo”, w programie: spacer, spowiedź, adoracja i Msza św. Więcej informacji na stronie: www.domfaustyny.pl

■ **W oczekiwaniu na beatyfikację M. Czackiej.** W oczekiwaniu na beatyfikację Matki Elżbiety Czackiej siostry franciszkańki służebnice Krzyża zapraszają na wspólną modlitwę do kościoła Matki Bożej Anielskiej w Łaskach przed Najświętszym Sakramentem, w każdą pierwszą sobotę miesiąca w godz. 20-21, najbliższa 4 lipca.

■ **Koncert festiwalowy „Organy Archikatedry”.** W ramach XXVII Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej w bazylice archikatedralnej św. Jana Chrzciciela na Starym Mieście „Organy Archikatedry” w Warszawie w pierwszym koncercie 5 lipca o godz. 16.00 wystąpi Piotr Wilczyński. Patronat medialny tygodnik „Idziemy”.

■ **Pielgrzymka do Gietrzwałdu.** 17 lipca wyruszy w grupowej i zorganizowanej formie XIV Piesza Pielgrzymka Różańcowa w duchu tradycji katolickiej z Milanówka do Gietrzwałdu. Zapisy: Stanisław Krzemiński 517 610 647. Więcej informacji na stronie www.mszatrydencka.waw.pl.

■ **Rondo WOŚP.** Rada Warszawy przegłosowała 18 czerwca uchwałę o nadaniu rondy w dzielnicy Ursynów u zbiegu ulic Plaskowickiej i Roentgena im. Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Warszawskie Forum Samorządowe w styczniu br. petycję w tej sprawie zgłosiło do prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego oraz przewodniczącej komisji ds. Nazewnictwa Miejskiego Anny Nehrebeckiej-Byczewskiej.

■ **Nowy rektor Uniwersytetu Warszawskiego.** Alojzy Z. Nowak, dziekan Wydziału Zarządzania UW został wybrany nowym rektorem Uniwersytetu Warszawskiego. Czteroletnią kadencję rozpocznie 1 września.

15. ROCZNICA KONSEKRACJI

Ks. prałat Romuald Kamiński, 23 czerwca w elckiej katedrze św. Wojciecha przyjął święcenia biskupie z rąk Nuncjusza Apostolskiego w Polsce abp. Józefa Kowalczyka, w asyście bp. Jerzego Mazura i bp. Kazimierza Romaniuka. W 15. rocznicę konsekracji dostojnemu jubilatowi redakcja „Idziemy” składa najserdeczniejsze życzenia, darów Ducha Świętego w pasterzowaniu diecezją i opieki Matki Bożej, której założył się w biskupim zawołaniu „Pod Twoją obronę”.

fot. xhz

fot. fragm. plakatu

Diecezjalny Duszpasterz Rodzin, ks. Robert Wielądek zaprasza na trzy turnusy wakacyjnych rekolekcji małżeńskich. Zaproszenie skierowane jest do małżeństw z praskiej diecezji. Poruszone będą m.in. zagadnienia dotyczące teo-

logii ciała według Jana Pawła II, przeżywania Eucharystii, znaczenie cnót teologicznych w życiu chrześcijańskim. Zapisy na stronie: duszpasterstwo-rodzin.pl/rekolekcje.

Terminy rekolekcji:

17–21 lipca, Sandomierz, temat: „Odkryć na nowo moc Eucharystii”

2–9 sierpnia, Kluczbork, temat: „Mężczyźni i kobiety są z raju – o realizowaniu małżeńskiego powołania – na podstawie teologii ciała wg. Jana Pawła II”

20–33 sierpnia, Białobrzegi k. Radomia, temat: „Wiara, nadzieja i miłość jako fundament życia małżeńskiego i rodzinnego”.

NAWIEDZENIE
MB ŁASKAWEJ

Fot. arch. organizatora

Wspólnoty tworzące „Męski Różaniec” zapraszają parafian, a w szczególności mężczyzn, do uczestnictwa w nawiedzeniu kopii obrazu Mat-

ki Bożej Łaskawej w warszawskich kościołach. W ten sposób pragną włączyć się w przygotowania do obchodów 100. rocznicy „Cudu nad Wisłą”, dziękować za Bożą interwencję i wypraszać łaski dla kolejnych pokoleń. Nawiedzenia obrazu w najbliższych dniach: 26 czerwca, godz. 17.45 Bazylika Najświętszego Serca Jezusa, ul. Kawęczyńska 53; 4 lipca, godz. 17.10 spotkanie przy krzyżu na ul. Nowoursynowskiej, róg ul. Nugat, następnie przejście do kościoła św. Edmunda Bojanowskiego, ul. Kokosowa 12; 10 lipca godz. 14.45 kaplica w szpitalu Bródnowskim. Szczegóły na FB wspólnoty „Żołnierze Chrystusa” (<https://www.facebook.com/ZolnierzeChrystusa/>).

fot. <https://jezuici.pl>ŚWIĘCENIA
U JEZUITÓW

W Sanktuarium św. Andrzeja Boboli w Warszawie, 20 czerwca, Paweł Gołaszewski SJ przyjął święcenia prezbitera z rąk bp. Rafała Markowskiego. – Te lata, które do tej pory przeżyłeś to przede wszystkim niewidzialna obecność i działanie Boga Trójjedynego, który prowadząc cię dokonuje w twoim sercu dzieła uświęcenia – powiedział w homilii bp Markowski. Paweł Gołaszewski SJ wstąpił do zakonu jezuitów w 2012 roku w wieku 34 lat, jako lekarz specjalizujący się w chirurgii. Po dwuletnim nowicjacie odbył studia filozoficzne i teologiczne. Obecnie specjalizuje się w teologii patrystycznej na jezuickiej uczelni we Paryżu.

fot. ks. Paweł Klys

LEKTORAT DLA DIAKONÓW

16 mężczyzn przygotowujących się do przyjęcia Święceń Diakonu w ośrodku Formacji Diakonów Stałych Archidiecezji Łódzkiej przyjęło z rąk abp. Grzegorza Rysia posługę lektora w zgromadzeniu liturgicznym. W uroczystości, która odbyła się w kaplicy Ośrodka Konferencyjno – Rekolekcyjnego w Porszewicach k. Łodzi wzięły udział małżonki kandydatów do diakonatu oraz ich

dzieci i najbliżsi. – Będziecie wychodzić do czytania – proklamowania Słowa – posiedźcie najpierw nad nim na modlitwie z godziną, niech Jezus Wam to Słowo przeczyta, będziecie wiedzieli, co w nim jest ważne, co ma być powiedziane – tłumaczył abp Ryś. Pierwszych święceń Diakonów Stałych w archidiecezji łódzkiej można się spodziewać w 2023 roku. **xpk**

MSZA KRZYŻMA

W Uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa w łódzkiej bazylice archikatedralnej, w obecności księży biskupów, duchowieństwa diecezjalnego i zakonnego, kleryków, sióstr zakonnych i wiernych świeckich zostały pobłogosławione Oleje Święte. – Chcemy pozwolić Duchowi Świętemu, by w nas – na tej liturgii – na nowo rozpalil moc daną w momencie święceń. Na tę misję chcemy się także nawracać, dlatego też będziemy odnawiać nasze przyrzeczenia kapłańskie. One są ważnym wymiarem nawrócenia – podkreślił łódzki pasterz. Po zakończeniu liturgii abp Ryś dokonał zmian personalnych w archidiecezji. **xpk**

fot. ks. Paweł Klys

CZAS KOBIET

Pod takim tytułem odbyła się 20 czerwca w kawiarni Agere Contra przy ul. Chłodnej w Warszawie ogólnopolska konferencja, w której on-line uczestniczyło ponad 1,1 tys. osób. Bp Wiesław Szlachetka, delegat Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Kobiet, zwrócił uwagę na potrzebę większego doceniania w Kościele potencjału kobiet, które odznaczają się głęboką wiarą, religijną wiedzą, kompetencjami w różnych dziedzinach i cieszą się w środowiskach dużym autorytetem. S. Anna Maria Pudelko AP, psychopedagog podkreśliła: – Kiedy nie ufam, że Bóg naprawdę chce dać mi wszystko, wtedy liczę tylko na siebie. Samowystarczalność, czyli „ja

fot. https://obliczakobiet.pl

polegam tylko na sobie” jest tak naprawdę duchowym sieroctwem. Zdanie się na Boga daje wielką wolność serca. Wydarzeniu patronował tygodnik „Idziemy”.

■ Szkoła Rodzenia on-line w Szpitalu Praskim.

Pięć 3-godzinnych spotkań dedykowanych jest dla pań spełniających kryterium refundacji. Terminy:

- 6, 8, 10, 13, 15 lipca od godz. 18.00/19.00
- 20, 22, 24, 27, 29 lipca od 18.00/19.00
- 3, 5, 7, 10, 13 sierpnia od 18.00/19.00
- 24, 26, 28, 31 sierpnia, 1 września, od 18.00/19.00.

Zapisy i zapytania można składać

drogą mailową pod adresem:

szkolarodzeniaonline@gmail.com.

■ Budżet Obywatelski dla Mazowsza.

Tylko do końca czerwca można składać propozycje projektów do Budżetu Obywatelskiego Mazowsza. W puli jest 25 mln zł. Szczegółowe info: profil FB marszałka województwa mazowieckiego (<https://www.facebook.com/struzikadam/>).

■ Plebiscyt na wydarzenie historyczne roku.

Organizatorzy zapraszają do zapoznania się z finałową piętnastką i do oddania głosu poprzez stronę plebiscytu whr.muzhp.pl.

■ Pomoc dla kombatanów.

Warszawa finansuje działalność przychodni przy ul. Litewskiej 11/13, by zapewnić opiekę medyczną kombatanom i powstańcom warszawskim. W celu utrzymania przychodni dokapitalizowano w kwocie 850 tys. zł Szpital Praski pw. Przemienienia Pańskiego Sp. z o.o.

■ Skrzynka podawcza w Jabłonnej całodobowo.

Urząd gminy w Jabłonnej uruchomił skrzynkę podawczą przez którą niezależnie od godzin pracy urzędu można dostarczać dokumenty, wnioski i korespondencję. Skrzynka podawcza usytuowana jest przy wejściu głównym do budynku urzędu gminy, przy drzwiach od strony ul. Modlińskiej. Dostarczone w ten sposób dokumenty zostaną zarejestrowane w Biurze Obsługi Interesanta w Urzędzie Gminy.

■ Bezpłatny angielski dla seniorów.

Bezpłatny kurs on-line z języka angielskiego dla osób powyżej 65. roku życia odbywa się w ramach projektu „Trzecia Misja Wydziału Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego”. Więcej informacji: Sekcja ds. Badań i Publikacji, Wydział Nauk Ekonomicznych, Uniwersytet Warszawski, ul. Długa 44/50, Warszawa, pokój 304, numer telefonu: (22) 55 49 183 lub (22) 55 49 186, e-mail: misja@wne.uw.edu.pl.

■ Wystawa „Polonia Restituta” on-line!

Wystawa „Polonia Restituta. O niepodległość i granice 1914-1921” w Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów, jest już dostępna w wersji on-line. Film prezentujący ekspozycję można obejrzeć na kanale Muzeum Niepodległości w serwisie YouTube.

KAPŁAŃSKIE TRANSLOKATY

Na mocy decyzji podjętych przez bp. Romualda Kamińskiego w diecezji warszawsko-praskiej na emeryturę przechodzą:

- ks. prałat Jan Andrzejewski, proboszcz par. Świętej Trójcy w Kobylce, dziekan Dekanatu Kobylka – zamieszka na terenie parafii w charakterze rezydenta.
 - ks. prałat Lucjan Szcześniak, proboszcz par. św. Jana Kantego w Legionowie, dziekan Dekanatu Legionowskiego – zamieszka w Domu Księżów Seniorów w Kielpinie.
 - ks. prałat Hieronim Średnicki, proboszcz par. Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa w Legionowie – zamieszka w Domu Księżów Seniorów w Kielpinie.
- Zmiany dotyczące księży proboszczów:
- ks. Jacek Dębski, proboszcz par. Świętej Matki Teresy z Kalkuty w Kobylce (Turowie) – mianowany proboszczem par. Świętej Trójcy w Kobylce.
 - ks. Grzegorz Kucharski, proboszcz par. Przemienienia Pańskiego w Wieliszewie – proboszczem par. św. Jana Kantego w Legionowie.

- ks. Arkadiusz Rakoczy, proboszcz par. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Duczkach – proboszczem par. NMP Matki Łaski Bożej w Halinowie.
- ks. Jan Strzyż, proboszcz par. NMP Matki Łaski Bożej w Halinowie – proboszczem par. Przemienienia Pańskiego w Wieliszewie.
- ks. Adam Ścisłowski, proboszcz par. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Guzowie – proboszczem par. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Duczkach.

Pierwsze nominacje proboszczowskie otrzymali:

- ks. Przemysław Bieniecki – mianowany proboszczem par. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Guzowie.
- ks. Piotr Główna – proboszczem par. Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa w Legionowie.
- ks. Paweł Sołowiej – proboszczem par. Świętej Matki Teresy z Kalkuty w Kobylce (Turowie).

W ramach innych funkcji duszpasterskich:

foto: Marcin Tafejko/SalveNet

- ks. Karol Grabowski (diec. sosnowiecka) – mianowany kapłanem Szpitala Powiatowego w Mińsku Mazowieckim.
- ks. Piotr Wyszyński – kapłanem Cmentarza Bródzieńskiego.
- ks. Wiesław Wyszyński – kapłanem Cmentarza Bródzieńskiego.

Informacje o translokatach księży wikariuszy w diecezji warszawsko-praskiej można znaleźć na: diecezja.info.pl.

foto: <https://pzuici.pl>

ŻEGNAMY KAPŁANA

Ojciec Piotr Deczewski SJ, zmarł 17 czerwca w 52. roku życia, w 32. roku powołania zakonnego i 17. roku kapłaństwa. Urodził się 3 kwietnia 1969 roku w Otwocku. Po święceniach kapłańskich w 2003 r. pracował w Warszawie posługując, jako kapłan w Szpitalu MSWiA. Przez ostatnie siedem lat pomagał w parafii Świętego Krzyża w Gdańsku Wrzeszczu oraz w hospicjum perinatalnym Fundacji Hospicjum Pomorze Dzieciom. W roku 2019 na „Festiwalu Wrażliwy” o. Piotr Deczewski SJ został uhonorowany Nagrodą Człowiek Wrażliwy. Napisano o nim, jako

o człowieku niezwykle mądrości, który niósł pomoc rodzinom w najtrudniejszych momentach choroby i rozstania z ukochanym dzieckiem. Przez lata posługiwał na rzecz chorych i cierpiących. Wspierał pary dowiadujące się o nieuleczalnej chorobie jeszcze nienarodzonego dziecka. Pracował z wielką skromnością, oddaniem, uśmiechem i niegasnącą nadzieją. Uroczystości pogrzebowe odbyły się 22 czerwca w Sanktuarium św. Andrzeja Boboli w Warszawie przy ul. Rakowieckiej 61. Ciało kapłana złożono w grobowcu o. jezuitów na Powązkach.

Cięcia w stypendiach JP II

Władze Warszawy o połowę zmniejszyły budżet na stypendia dla warszawskich dzieci.

Stypendia kierowane są do uczniów i studentów za pośrednictwem Centrum Myśli Jana Pawła II.

W depeszy PAP czytamy, że „Radna Diduszko-Zyglewska (klub KO, komisja kultury) przyznała na sesji Rady Warszawy, że za obniżeniem o połowę budżetu (z 2,5 mln na 1,2 mln zł) na stypendia dla warszawskich dzieci Centrum Myśli Jana Pawła II stoi zarząd miasta na czele z Rafałem Trzaskow-

skim”. O wypowiedzi radnej Diduszko-Zyglewskiej napisał na Twitterze radny PiS Maciej Poboży.

Stypendia JP II z budżetu miasta zostały ustanowione przez śp. Lecha Kaczyńskiego w 2005 r. z myślą o zdolnych uczniach i studentach z niezamożnych rodzin. To jeden z najstarszych samorządowych programów stypendialnych w Polsce. W edycji 2019/2020 jego beneficjentami było 268 warszawskich uczniów i studentów, a od momentu uruchomienia programu wsparcie uzyskało już ponad 3,5 tys. osób.

Stypendia to nie tylko pomoc finansowa. Centrum Myśli Jana Pawła II wspiera kreatywność młodych ludzi, którzy w przyszłości będą kształtować rzeczywistość społeczną i kulturalną w Polsce. Stawia na rozwijanie potencjału każdego stypendysty w duchu słów Jana Pawła II: „Życie jest pielgrzymką ciągłych odkryć; odkrywania, kim jesteście, odkrywania wartości, które nadają kształt Waszemu życiu”.

Ruszył nabór kandydatów. Terminy składania wniosków na rok szkolny i akademicki 2020/2021:

- uczniowie: 26 czerwca – 31 lipca
- studenci: 1 września – 10 października.

Szczegółowe informacje na stronie: www.centrumjp2.pl.

JUBILEUSZ „CUDU NAD WISŁĄ”

Zależy nam, aby jubileuszowe obchody setnej rocznicy „Cudu nad Wisłą” przyczyniły się do odnowy duchowej narodu. Będziemy nie tylko dziękowali Bogu za to, co się stało, ale także prosili o duchowe dobra dla Ojczyzny w tych nowych czasach, abyśmy umieli właściwie odpowiedzieć na rodzące się potrzeby i wyzwania – powiedział bp Romuald Kamiński.

Ordynariusz warszawsko-praski zapowiedział, że przygotowania będą propozycją dla parafii, wspólnot i osób indywidualnych. 23 czerwca rozpoczęła się Nowenna Pompejańska, w którą włączyły się parafie, odmawiając codziennie przez 54 dni we wspólnocie trzy części Różańca w intencji Ojczyzny. – Przez pierwsze 27 dni wołanie do Boga będzie miało charakter błagalny, zaś kolejne 27 formę dziękczynienia – powiedział bp Kamiński.

Ważnym elementem modlitewnych przygotowań będzie także adoracja Najświętszego Sakramentu oraz litanie do Najświętszego Serca Pana Jezusa podczas Mszy Świętych.

Bezpośrednim przygotowaniem duchowym będzie nowenna przed uroczystością Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny,

która rozpocznie się 6 sierpnia. Dzień wcześniej mała grupa pątników wyruszy pieszo na Jasną Górę w ramach corocznej Pieszej Praskiej Pielgrzymki Rodzin. Ze względu na obostrzenia sanitarne zdecydowano się w tym roku na taką formę pielgrzymowania. Osoby indywidualne i wspólnoty parafialne będą mogły łączyć się z pielgrzymką duchowo poprzez modlitwę i specjalnie przygotowane na ten czas konferencje.

– Wierni będą zaproszeni do codziennego uczestnictwa we Mszy Św. ofiarowanej w intencji Ojczyzny, adoracji Najświętszego Sakramentu oraz odmawiania litanii do Najświętszego Serca Pana Jezusa – powiedział bp Kamiński. – Wybierając te formy chcieliśmy nawiązać do tego, co miało miejsce dokładnie 100 lat temu – dodał bp Marek Solarczyk, biskup pomocniczy diecezji warszawsko-praskiej. List biskupów z 7 lipca 1920 roku wzywał Polaków, aby w tej poważnej chwili trwali razem na modlitwie, prosząc Boga o łaskę ocalenia i zwycięstwa nad nacierającymi siłami bolszewickimi, a co za tym idzie ateizmem. Polscy biskupi zgroma-

dzeni 27 lipca na Jasnej Górze dokonali aktu zawierzenia narodu polskiego Sercu Jezusa wierząc, że to, co jest tajemnicą serca, a więc miłość Boga, będzie również źródłem ocalenia dla Ojczyzny. – Z kolei poprzez zachętę do indywidualnej i wspólnotowej adoracji Najświętszego Sakramentu nawiązujemy do decyzji metropolity warszawskiego kard. Aleksandra Kakowskiego, który zarządził od 6 do 15 sierpnia 1920 roku nowennę przed Uroczystością Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Ważnym jej elementem była Msza Św. i adoracja Najświętszego Sakramentu, która 8 sierpnia odbyła się we wszystkich kościołach stolicy od godz. 7 rano do 5 po południu. Następnie ze wszystkich świątyń stolicy wyszły procesje w kierunku Placu Zamkowego, gdzie przy ołtarzu polowym, na którym ustawiono relikwie bł. Andrzeja Boboli, patrona Polski, i bł. Władysława z Gielniowa, patrona Warszawy, odbyło się nabożeństwo błagalne w intencji Ojczyzny z udziałem około 100 tysięcy warszawiaków – przypomniał bp Solarczyk.

Obchody setnej rocznicy Bitwy Warszawskiej odbędą się od 13 do 17 sierpnia. Główne uroczystości będą miały miejsce w Warszawie, Ossowie, Radzyminie i Mińsku Mazowieckim./PAP

Figura u orionistów

Patryk Lubrzyński

W parafii św. Alojzego Orione poddano renowacji zabytkową figurę Matki Bożej Niepokalanej, znajdującą się na dziedzińcu domu zakonnego przy ul. Lindley’a 12. Została ona ufundowana w 1902 roku przez pracowników Szpitala Dzieciątka Jezus. Figurę ustawiono w 70. rocznicę objawień Matki Bożej Niepokalanej, które miały miejsce w 1830 roku w kaplicy Sióstr Miłosierdzia przy Rue du Bac w Paryżu. Maryja objawiła się tam nowicjusze zgromadzenia, siostrze Katarzynie Labouré (1806-1876), powierzając jej misję szerzenia kultu cudownego medalika.

Do rozpoczęcia budowy domu zakonnego orionistów w 1981 roku, figura usytuowana była obok kościoła, w miejscu obecnego skweru św. Józefa. Wykuty na postumencie napis głosił: „Bądź pozdrowiona o Maryjo bez grzechu poczęta”. Na czas budowy figurę zdjęto z postumentu i czasowo umieszczono na frontonie istniejącego w tym okresie parterowego czteroizbowego domku, który był nazywany przez władze miasta stołecznego „samowolą”, ponieważ został zbudowany bez pozwolenia. Obecnie w tym miejscu znajduje się budy-

nek dyrekcji prowincjalnej zgromadzenia księży Orionistów.

Potem figurę usytuowano w niszy południowo-zachodniego narożnika nowo wybudowanego domu zakonnego na wysokości I piętra. Została odrestaurowana. Jak wynika z kroniki parafialnej, figura nosiła „ślady

II wojny światowej”. Widoczne były uszkodzenia na lewym ręku Matki Bożej i płaszczu. Płytę z dawnym napisem wycięto i umieszczono na dole ściany od strony kościoła. 8 grudnia 1982 r. miała miejsce intronizacja figury Matki Bożej Niepokalanej.

f

foto: Patryk Lubrzyński

Nieszpory

Fasada Kościoła Monastycznych Wspólnot Jerozolimskich w Warszawie

Monastyczne Wspólnoty Jerozolimskie w Warszawie przyciągają piękną liturgią i możliwością całodobowej adoracji Najświętszego Sakramentu. Są miejscem, gdzie można odpocząć w Bogu.

Założyciel wspólnot, br. Pierre-Marie Delieux, był duszpasterzem na paryskiej Sorbonie. Poprosił o rok szabatowy na pustyni i pojechał na Saharę, aby rozeznaczyć swoje dalsze powołanie. – Doświadczył tego, że Słowo Boże i Eucharystia wystarczą do szczęśliwego życia. W ciągu drugiego roku pobytu przeczytał w gazecie apel kard. François Marty, ówczesnego abp. Paryża, o potrzebę powołań

mniszych na rok millenijny. To było coś, co poruszyło jego serce, nad czym Pan Bóg pracował w nim przez te dwa lata. Zrozumiał, że prawdziwa pustynia nie jest na pustyni z piasku, ale w wielkim mieście – mówi s. Rachel z Monastycznych Wspólnot Jerozolimskich w Warszawie. Ostatecznie

zgrupowanie męskie powstało w 1975 roku, a żeńskie rok później.

Wspólnoty Jerozolimskie są po to, żeby stwarzać oazy ciszy i modlitwy na pustyniach miast. – Jesteśmy zgromadzeniem kontemplacyjnym, nasza liturgia jest otwarta dla świeckich. Świat wchodzi do nas i my wychodzimy do świata. Nazwa naszego zgromadzenia mniej odnosi się do geograficznego miasta Jerozolimy, a bardziej do Nowego Jerozalemu, obrazującego niebo w Piśmie Świętym. Nie mamy klauzury zewnętrznej, ale wewnętrzną, którą jest serce. Czerpiemy z różnych duchowości m.in.: benedyktyńskiej, karmelitańskiej, bazylikańskiej – opisuje s. Rachel. Mocno podkreśla, że siostry i bracia ze Wspólnot Jerozolimskich walczą o czas na modlitwę, tak samo, jak ludzie świeccy. Rysem Wspólnot jest dążenie do nieustannej modlitwy i ciągłego nawracania serca.

Pustynia w sercu miasta

tekst i zdjęcia Patryk Lubryczyński

– Czujemy, że miasto, które jest wokół nas, ciągle „biegnie”. Odczuwamy ten stres, zmęczenie, gonitwę, pustkę, pośpiech ludzi żyjących w Warszawie, czy jakimkolwiek innym mieście, w którym mamy fundacje. To, że jestem w stanie wygospodarować dodatkowe godziny na modlitwę, to jest owoc walki. Bez tego nie byłoby mnie tutaj. Z jednej strony ją tego potrzebuję, a z drugiej strony ofiarowuję ten czas miastu. Wierzę, że ta cisza kościoła, celi i mojego serca wnosi coś w perspektywie duchowej w życie mieszkających tu ludzi. Modłę się każdego dnia za Warszawę i za jakiegoś warszawiaka, którego imienia oraz nazwiska nie znam. Proszę, aby jego dzień, był „inny”, spędzony z Bogiem. Może nigdy się nie dowiem, za kogo się modliłam – opowiada siostra.

Bracia i siostry mają wiele obowiązków, tak jak w dużej rodzinie. – Trzeba zająć się liturgią, praniem, prasowaniem, finansami, samochodem, kuchnią, zamówieniami artykułów potrzebnych do życia – wylicza siostra.

Monastyczne Wspólnoty Jerozolimskie są jednym z dwóch miejsc w Warszawie, gdzie odbywa się całodobowa adoracja Najświętszego Sakramentu. – Jest bardzo dużo osób, które przychodzą niezapisane w dzień i w nocy. Są także ludzie, którzy wpisują się na listę przez internet lub do zeszytu zapisów przy wejściu do kościoła. Niektóre osoby dyżurują regularnie o tych samych porach – wyjaśnia.

Wyjątkowy w ciągu tygodnia jest poniedziałek, czyli tak zwany „dzień pustyni”. – W tym dniu nie mamy wspólnych posiłków i liturgii oprócz Mszy Świętej. Każdy z nas liturgię godzin odmawia indywidualnie w celi lub kościele. Nie idziemy do pracy i nie organizujemy żadnych spotkań. To jest czas przede wszystkim na przedłużoną modlitwę, adorację, na lekturę, ale również na wyjście na spacer czy rower, żeby zregenerować się fizycznie. Można też trochę dłużej pospać – przybliża przykładowy dzień pustyni s. Rachel.

Wśród wspólnot świeckich obecnych przy wspólnotach monastycznych, wyjątkowa jest

wspólnota Nowe Jerozalemu. – Niesamowita jest otwartość wspólnot. Świecka osoba zaczyna zauważać, że też może być mnichem na poziomie serca, bez przyjmowania habitu. Osoby, które odkrywają, że duchowość monastyczna jakoś je w głębi porusza, mogą z niej czerpać, żyjąc w warunkach świeckich – dzieli się swoim doświadczeniem Anna Skrodzka ze Wspólnoty Nowe Jerozalemu.

Siostra Rachel mówi, że Księga Życia Jerozalemu to nieformalna reguła zgromadzenia, napisana w drugiej osobie. – Pierre-Marie zaczyna tak: „Kochaj. Całą swoją istotą przyjmij miłość, którą Bóg pierwszy cię obdarza” – dodaje.

Zauważa, że papież Jan Paweł II podkreślał, że Kościół ma dwa płucia, którymi oddycha – Zachodu i Wschodu. Liturgia Wspólnot, będąc rzymskokatolicką, czerpie ze wschodniej tradycji. – Liturgia jest piękna wizualnie – ubogacona śpiewem, światłem, dźwiękiem, obecnością ikon, znakami liturgicznymi tj. okadzeniem i pokłonami. Muzyka zanurza człowieka w modlitwie oraz kontemplacji. Śpiewamy na cztery głosy, aby wyrazić pełnię Bożej chwały. Po każdym czytaniu jest cisza lub akompaniament na instrumencie muzycznym. Kiedy czytamy, to powoli – kończy z uśmiechem s. Rachel.

Wspólnoty Jerozolimskie ul. Łazienkowska 14 w Warszawie

Niedziela

8.00 Oficjum Zmartwychwstania
11.00 Eucharystia
18.30 II Nieszpory Niedzieli

Poniedziałek

Dzień pustyni siostr i braci

Wtorek – Piątek

7.00 Jutrznia
12.30 Oficjum południowe
18.00 Nieszpory
18.30 Eucharystia

Sobota

8.00 Jutrznia
12.30 Eucharystia
18.30 I Nieszpory Niedzieli

Oficja poprzedzona są półgodziną modlitwą w ciszy.
Sekretariat kościoła MB Jerozolimskiej
tel. 795 216 419, wtorek – piątek, w godz. 9-12; 15-17
tel. +48 22 627 22 36 siostry
tel. +48 22 627 22 37 bracia

s. Rachel

Inwestycje w Nowym Dworze Maz.

Budowa bulwarów na brzegu Brzezi Narwi i rozbudowa Nowodworskiego Centrum Medycznego to inwestycje, które będą realizowane w Nowym Dworze Mazowieckim dzięki wsparciu Samorządu Województwa Mazowieckiego. Wartość obu inwestycji to prawie 26 mln zł, z czego 8 mln zł wyniesie dofinansowanie z budżetu Mazowsza.

W ramach projektu w Centrum Medycznym powstaną dwa piętra wraz z poddaszem o łącznej powierzchni około 1000 m². Znajdą się tu między innymi: OIOM, centralna sterylizatornia, pomieszczenia techniczne, sale, blok operacyjny.

Kolejnym projektem będzie zagospodarowanie brzegu Narwi. Koszt inwestycji to prawie 13 mln zł, z czego wsparcie z bu-

dżetu Mazowsza wyniesie blisko 4 mln zł.

Projekt podzielony jest na dwa etapy. W pierwszym wybudowane zostaną bulwary nadnarwiańskie od targowiska miejskiego i pierwszej plaży miejskiej do zrewitalizowanego oczka wodnego i drugiej plaży miejskiej. Nawierzchnia wału narwiańskiego przebudowana zostanie na promenadę. Powstaną m.in. strefy rekreacji i odpoczynku, oświetlenie i monitoring.

Z kolei drugi etap prac dotyczy przedłużenia bulwarów oraz zagospodarowania rekreacyjnego wyspy na rzece Narwi. Tu również wybudowane zostaną strefy rekreacji i odpoczynku. Powstanie także molo, przeprawa na wyspę oraz oświetlenie i monitoring.

Honorowi obywatele Warszawy

Tytuł Honorowego Obywatela Miasta Stołecznego Warszawy otrzyma pięć osób:

Olga Tokarczuk, noblistka w dziedzinie literatury za rok 2018.

Prof. Władysław Findeisen, członek Armii Krajowej, brał udział w Powstaniu Warszawskim. Był rektor Politechniki Warszawskiej, w latach 1986-90 przewodniczący Prymasowskiej Rady Społecznej.

Prof. Wiesław Jan Wysocki – historyk, działacz społeczny, związany ze środowiskami opozycji, m.in. z Ruchem Obrony Praw Człowieka i Obywatela. W 2010 r. Klub Jagielloński św. Kazimierza w USA zaliczył go do prestiżowego grona 10 historyków Niepodległej Polski.

Prof. Wojciech Noszczyk – profesor nauk medycznych, chirurg. Opracował w latach 1966-1975 oryginalną metodę wytwarzania polskich protez naczyniowych i uszczelniania ich ścian. Przeprowadził ponad 10 tysięcy operacji.

Prof. Andrzej Rottermund – historyk sztuki, w latach 1991-2015 był dyrektorem Zamku Królewskiego w Warszawie. Pełni funkcję przewodniczącego Polskiego Komitetu ds. UNESCO.

Tytuły Honorowego Obywatela Miasta Stołecznego Warszawy przyznawane są na uroczystej sesji w Zamku Królewskim pod koniec lipca. Jak informuje warszawski ratusz, ze względu na pandemię koronawirusa zwołanie uroczystej sesji na razie nie jest możliwe./PAP

REKLAMA

**DOBRE SŁOWO
NA FALI**

SŁUCHAJ NAS ONLINE

www.radiowarszawa.com.pl

„Barwy muzyki” -
ks. Robert Hodyna
i gość specjalny
Marek Gaszyński,
środa, godz. 19.10

„Księga” -
ks. Janusz Stańczuk
i Paweł Kęska,
sobota, godz. 20.10

fot. Best Film

skich tradycji militarnych. Bohaterkami „Pojedynku na głosy” są żony żołnierzy z miejscowej bazy wojskowej. Przeżywają one rozmaite frustracje z powodu samotności, podczas pobytu mężów na misjach oraz problemów z wychowaniem dzieci.

Kate, żona pułkownika, wybierającego się na kolejną misję do Afganistanu, cierpi po śmierci syna na froncie. Jej koleżanka Lisa, musi z kolei stawić czoła problemom z dorastającą córką. Po wyjeździe oddziału na misję panie, pod wodzą Kate, dla zbitcia czasu organizują zespół wokalny. Podczas prób wykonują piosenki z repertuaru popularnego i klasycznego. Po pewnym czasie dostają zaproszenie do londyńskiej Royal Albert Hall, gdzie ich występ odnosi prestiżowy sukces. Wszystkie postacie kobiece, także drugoplanowe, zostały w filmie doskonale scharakteryzo-

Wojenne żony

Mirosław Winiarczyk

Stopniowo otwierane są kina. Jako pierwsze rozpoczęły działalność sale z repertuarem studyjnym. Na pokazach przedpremierowych grany jest ciekawy komediodramat „Poedynek na głosy”. Film ten świadczy o tym, że w kinematografii brytyjskiej nadal w różnych gatunkach współistnieją dwa nurty, nieodłącznie splecione ze sobą. W pierwszym z nich od lat autorzy demaskują kolonialne tradycje brytyjskie, przeżytki feudalizmu, tradycyjną obyczajowość oraz nierówności społeczne. Przykładów takich lewicowych obrazów można przytoczyć wiele. Aktualnie towarzyszą temu agresywne demonstracje lewackich bojówek, obalanie pomników sławnych Brytyjczyków, itd. Równolegle powstają utwory, w których można odnaleźć afirmację patriotyzmu, oraz w pewnym sensie brytyj-

fot. Best Film

KONKURS

Mówiono o niej „Krwawa Mary”, a o jej rządach – jako o „katolickim terrorze”. Książka „Dramat królowej” zaczyna się w momencie, gdy królowa Maria Tudor zamierza poślubić hiszpańskiego księcia Filipa. Spragniona miłości kobieta do końca życia pozostawała w niej niespełniona, a w swoich decyzjach politycznych – niezrozumiana. Robert H. Benson w swojej powieści ukazuje ją, jako ofiarę straszliwej dezinformacji i oddaje jej sprawiedliwość, jako władczyni zatroskanej o prawdziwą wiarę. „Dramat królowej” zaczyna się tam, gdzie kończy się zrozumienie absolutnej wyższości planu Boga nad jakimikolwiek planami ludzkimi – pisze wydawca książki, krakowskie wydawnictwo AA, które wznowiło powieść z 1927 r.

Wśród czytelników, którzy 29 czerwca między godz. 13 a 13.15 zadzwonią pod nr (22) 512 00 95 i odpowiedzą na pytanie – **Czym synem był Robert H. Benson?** – rozlosujemy 3 egzemplarze książki „Dramat królowej. Powieść o Marii Tudor”.

Odpowiedź na pytanie konkursowe nr 25: Stefan Wyszyński miał 10 lat, gdy otrzymał książkę historyczną „Dwadzieścia cztery obrazy”. Zwycięzcom gratulujemy!

wane i skonstrastowane, przez co oglądamy barwny obraz damskiej wspólnoty, ukazany w słodko – gorzkim klimacie. Najważniejszy jednak jest fakt, że w doskonale zagranym „Poedyunku na głosy” nie ma akcentów anarchistycznych. Artystyczna aktywność pań nie została tu ukazana, jako działalność skierowana przeciwko przebywającym na misjach mężom. Można więc powiedzieć że feministyczne akcenty posłużyły twórcom do nakreślenia szerszego obrazu życia we współczesnej Anglii.

„Poedynek na głosy” (Military Wives); Wielka Brytania; 2019; reżyseria: Peter Cattaneo; wykonawcy: Kristin Scott Thomas, Sharon Horgan, Emma Lowndes i inni; dystrybucja: Best Film

W kościele na Antokolu w Wilnie znajduje się obraz Franciszka Smuglewicza (1745-1807)

„Pożegnanie świętych Piotra i Pawła”, który kilka miesięcy temu przeszedł gruntowną konserwację przeprowadzoną przez Instytut Polonika.

Syn Łukasza Smuglewicza początkowo kształcił się u ojca i Szymona Czechowicza w Warszawie, a później u Antonio Marconiego w Rzymie. Uzyskał stypendium króla Stanisława Augusta Poniatowskiego i pobierał edukację artystyczną w prestiżowej Akademii Świętego Łukasza w Rzymie. Po powrocie do Polski pracował w Warszawie, ciesząc się licznymi zamówieniami. Na stałe zamieszkał w Wilnie, gdzie, jako profesor kierował nowo powstałą Katedrą Rysunku i Malarstwa na Uniwersytecie Wileńskim, tworzył tym samym tzw. wileńską szkołę malarską.

Monumentalny obraz, o wymiarach 518x288 cm, znajduje się w prezbiterium, zastępując ołtarz główny kościoła św. Piotra i Pawła. Świątynię zdobią bogate dekoracje ornamentalne – ok. 600 postaci wykonanych w stiuku. Innym, charakterystycznym elementem wystroju świątyni jest kryształowy żyrandol w kształcie łodzi, upamiętniający zatonięcie podczas transportu zamówionego we Włoszech ołtarza głównego. Jego miejsce zajął zamówiony u Smuglewicza obraz „Pożegnanie św. Piotra i Pawła”. Został zakupiony przez rodzinę Paców do kościoła w 1805 r., więc musiał powstać rok wcześniej. Józef Ignacy Kraszewski w swej książce „Wilno od początku jego do roku 1750” informuje, że obraz kupiono za kwotę 200 czerwonych złotych.

Temat pożegnania udających się na męczeństwo świętych Piotra i Pawła pojawia się w ikonografii chrześcijańskiej stosunkowo rzadko. Choć obydwaj apostołowie przebywali w Rzymie, nie ma bezpośrednich świadectw o ich spotkaniu. Tradycja podaje, że rozstali się

fot. Instytut Polonika

a najwyższym tego wyrazem jest liturgiczna Uroczystość Świętych Apostołów Piotra i Pawła – obchodzona 29 czerwca.

Choć nie jest znany dzień śmierci apostołów, to dobrze zachowano w pamięci miejsce męczeństwa św. Pawła: Aquae Silviae za Bramą Ostyjską w Rzymie. Do tego właśnie miejsca nawiązuje Franciszek Smuglewicz w swoim obrazie „Pożegnanie św. Piotra i św. Pawła” obrazując bramę miejską. Dodanie piramidy to zabieg raczej retoryczny, mający pokazać coś niezwykłego i być może wskazujący na odwołanie się do symboliki światła oraz związanego z nim życia i dobra.

Malarz obrazuje w swym dziele utrwalone przekonanie, że apostołowie Piotr i Paweł ponieśli śmierć męczeńską tego samego dnia. Przedstawia św. Piotra po lewej stronie, z siwą brodą, w niebieskiej tunice i żółtej szacie. Wzrok św. Piotra i gest wyciągniętych ku górze dłoni wskazuje na jego gotowość do oddania życia za wyznawaną wiarę. Lewa ręka skuta jest

Pożegnanie świętych Piotra i Pawła

Dorota Lekka

w miejscu, w którym później wybudowano bazylikę św. Pawła za Murami. Przy pożegnaniu św. Piotr miał powiedzieć św. Pawłowi: „Idź w pokoju mistrzu dobrych i przewodnikowi zbawienia sprawiedliwych”. Nie zobaczyli się już więcej, gdyż ponieśli śmierć męczeńską. Św.

Piotr został ukrzyżowany głową w dół, ponieważ nie uważał się za godnego, by umierać tak jak Zbawiciel. Św. Paweł, jako obywatel rzymski, został ścięty mieczem. Nie ma żadnych danych potwierdzających, że ich męczeńska śmierć dokonała się tego samego roku, ani tym bardziej tego samego dnia. Być może na zapisanie się w tradycji daty wpłynęło przeniesienie w 258 r. doczesnych

szczątków apostołów do katakumb św. Sebastiana przy Via Apia, choć później znalazły się osobno w bazylice św. Piotra i bazylice św. Pawła. Od początku podkreślano wielkie zasługi apostołów dla budowania Kościoła,

kajdanami, których przedłużenie dostrzec można u stóp obydwu apostołów, co podkreśla ich ofiarną posługę dla Kościoła. Św. Paweł – po prawej stronie, w zielonej tunice i czerwonej szacie pochyla głowę i obejmując Piotra żegna się z nim. Uwypuklona została w tym geście ich bliskość, jedność i komunika. Po lewej i prawej stronie widnieją kaci z mieczami, co nawiązuje do śmierci Apostoła Narodów. Za świętymi widać skłębione postaci żołnierzy na koniach. Dwaj z nich wskazują rękoma w przeciwnie strony, co być może odnosi się do miejsc ukrzyżowania i ścięcia Piotra i Pawła. Smuglewicz, wykształcony w teorii klasykistycznego ideału piękna, przedstawił żołnierzy z atletyczną budową ciała, wysokich i umięśnionych. Miedzy nimi dostrzec można postaci zwykłych ludzi, których twarze zdradzają przejęcie dokonującym się właśnie wydarzeniem. Takie też wzruszenie zechciał zapewne artysta wywołać w każdym z nas patrzącym na obraz i pobudzić tym samym do żarliwości w wierze na wzór świętych Piotra i Pawła.

Od początku podkreślano wielkie zasługi apostołów dla budowania Kościoła, a najwyższym tego wyrazem jest liturgiczna Uroczystość Świętych Apostołów Piotra i Pawła – obchodzona 29 czerwca.

Rywałd był pierwszym miejscem uwięzienia Prymasa Tysiąclecia. „Mogę powiedzieć, że przyjechałem tu wprost z ambony od Świętej Anny” – napisał w pierwszym zdaniu „Zapisków więziennych” kard. Wyszyński.

Krzyżowej, i okna zasłonięte ówczesną „Trybuną Ludu”.

OWIANE TAJEMNICĄ

– Początkowo myślano o klasztorze w Świętej Lipce, ale zrezygnowano z tego miejsca, z uwagi na dużą liczbę przybywających pielgrzymów. Przywieziono Prymasa do Rywałdu, miejsca zupełnie nieprzygotowanego – mówi Iwona Czarcieńska z Instytutu Prymasowskiego.

– Na miejsce uwięzienia Prymasa szykowano potem Stoczek Warmiński. Decyzja odgórna przyszła jednak w trakcie przygotowań, dlatego przejściowo wybrano Rywałd –

jeszcze na ramiona płaszcz. Jak się okazało był to płaszcz po męczenniku z Dachau bp. Michale Kozalu.

Tuż po północy kolumna sześciu aut z Prymasem ruszyła drogą w kierunku Gdańska. Prymas nie wiedział dokąd jest wieziony. Po pokonaniu blisko 200 km, około godziny 3 w nocy auta zjechały pod mury klasztoru kapucynów w Rywałdzie. Zaczęto dobijać się do furty klasztornej. Furtian odmówił otworzenia, tłumacząc, że bracia przyjmują gości i interesantów za dnia. Ubecy zagrozili sforsowaniem drzwi i furty klasztornej, na co otrzymali odpowiedź, że zakonnicy uderzą w dzwony i zwołają miejscową ludność. Kolumna aut odjechała

Kościół i klasztor kapucynów w Rywałdzie

Irena Świerdzewska

Rywałd – początek internowania

Klasztor kapucynów z cudownym obrazem Matki Bożej Pocieszenia leży w pięknych rejonach Pojezierza Brodnickiego, na skraju małej wsi o dumnej do niedawna nazwie Rywałd Królewski. Jak okiem sięgnąć po horyzont malowniczo układają się pagórkowate łąki i siewne pola. Spowite ciszą, którą rzadko zmąca przejeżdżające drogą auto.

Nie dla uroków przyrody komunistyczna władza wybrała Rywałd na miejsce odosobnienia głowy Kościoła w Polsce przez 67 laty. Prymasa przywieziono na kompletnie wówczas odludzie. Położenie klasztoru umożliwiało UB wnikliwą jego obserwację.

Obwarowany murem klasztorny teren z ogrodem, ciągnie się wzdłuż drogi biegnącej dalej przez wieś.

Częścią zabudowań jest świątynia połączona krużgankami z klasztorem, w którym na pierwszym piętrze przetrzymywany był Prymas Wyszyński. Dopiero 19 lat później udało się udostępnić jego celę pielgrzymom. Na jej ścianach ogromne wrażenie robią nakreślone ołówkiem przez Prymasa stacje Drogi

mówi o. Gabriel Bartoszewski OFMCap – postulator procesu beatyfikacyjnego Prymasa Wyszyńskiego.

Właściwe przygotowania do aresztowania rozpoczęły się w resorcie bezpieczeństwa już 26 maja 1953 r., a więc pięć dni po wysłaniu przez Prymasa do władz memoriału „Non possumus” („Nie możemy”). Memoriał był odpowiedzią na ogłoszony w lutym 1953 roku przez Radę Państwa dekret o obsadzie stanowisk kościelnych; aktem

**W Rywałdzie
zrodziła się
u Prymasa myśl
oddania się Maryi
w macierzyńskiej
niewole miłości.**

sprzeciwu wobec próby całkowitego uzależnienia Kościoła od państwa. Prócz tego komunistów rozdrażnił protest Prymasa przeciwko procesowi biskupa kieleckiego Czesława Kaczmarka.

W dniu odpustu patrona Warszawy bł. Władysława z Gielniowa, 25 września, po płomiennym kazaniu wygłoszonym w kościele św. Anny, Prymas został aresztowany w swojej rezydencji. Grupa funkcjonariuszy UB weszła po godz. 22 do siedziby metropolity warszawskiego. Prymas zabrał ze sobą tylko brewiarz i różaniec. Przed drzwiami siostra zakonna narzuciła mu

w kierunku Grudziądza. Wrócili około godziny piątej rano, kiedy zakonnicy udawali się na modlitwę. Jeden z funkcjonariuszy przeskoczył przez mur i otworzył bramę od strony podwórza gospodarczego.

CELA ŚWIEŻO OPUSZCZONA

W „Zapiskach więziennych” Prymas zanotował: „25 września 1953, piątek: Wprowadzono mnie do pokoju na pierwszym piętrze. Oświadczone mi, że to jest miejsce mego pobytu, że nie należy wyglądać oknem. (...) Rozejrzałem się w swoim pokoju, który nosi ślady niedawno zamieszkałego przez któregoś z ojców Kapucynów. Zostałem sam. Na ścianie, nad łóżkiem, wisi obraz z podpisem: „Matko Boża Rywałdzka, pociesz strapionych”. Był to pierwszy głos przyjazny, który wywołał wielką radość. (...) Wzrok mój zatrzymał się na biurku. Stoi tu Chrystus Miłosierny z podpisem: *Jezu, ufam Tobie* – fotografia znanego obrazu. Uznaję to za drugą łaskę dnia dzisiejszego. (...) Na biurku stoi jeszcze obrazek świętego Franciszka z Asyżu słuchającego muzyki anielskiej. (...) Pokój, do którego byłem wprowadzony, robi wrażenie mieszkania świeżo i pospiesznie opuszczonego. Łóżko nie jest zasłane, po-

zostawione osobiste rzeczy przez zakonnika, który tu mieszkał. Wśród tych rzeczy — walizka na wpół otwarta, (...) miednica z niewyłażą wodą, w szafie osobista bielizna i ubranie.”

Brat Mirosław Starzyński, OFMCap, jeden z pięciu zakonników mieszkających dziś w klasztorze mówi: — ubecy ukrywali, kim był przywieziony przez nich gość. Zapewniali, że to wojskowy — oficer, który ma sporządzać jakieś tajne plany. Zawołano jednego z braci, żeby pozbierał z celi niepotrzebne rzeczy. Wtedy brat rozpoznał Prymasa, nie miał jednak stuprocentowej pewności.

ŻYCIE WIĘZNIĄ

W klasztorze panowały spartańskie warunki. Po kasacie zakonu w 1825 r. przez władze pruskie, budynek niszczał. Franciszkanie wrócili tu dopiero w 1947 roku. Woda bieżąca była tylko w kuchni, w wielu celach nie było elektryczności, a budynek nie posiadał ogrzewania.

Prymas otrzymał zakaz opuszczania celi i wyglądanego przez okno. W kolejnych dniach zapisał: „28 września 1953, poniedziałek (...) rozpoczyna się więc życie więźnia. (...) czuwa nade mną blisko 20 ludzi „w cywilu”.

Nie opuszczają korytarza i w dzień, i w nocy. (...) Na podwórzu gospodarczym stale przebywa kilku młodych ludzi, którzy nie spuszczaają oczu z mich okien”. Gdy jeden z nich dostrzegł więźnia, Prymasa powiedział: „Tych okien nikt nie zdoła przed światem ukryć, i tak wszyscy będą wiedzieli, gdzie mnie więzicie... Pozycja Prymasa Polski więcej znaczy w świecie, aniżeli każdego innego hierarchy na Wschodzie Europy i na to rady nie ma”.

Szczególnie bolesny dla Prymasa był brak Eucharystii. „Upominam się o możliwość odprawiania Mszy Świętej. Dowiaduję się, że do kościoła nie będę mógł chodzić. Wobec tego proszę o przybory do Mszy Św., którą chcę odprawić w celi. Wszak mogą je przynieść z sąsiedniego kościoła. Sprzętów nie otrzymałem” — notował Prymas. Pierwszą Mszę Św. mógł sprawować w celi dopiero 1 października, gdy przywieziono mu potrzebne akcesoria z Warszawy. „Wszystkie Msze Św. października odprawię ku uczczeniu Matki Bożej Jasnogórskiej” — zapisał.

Dni wypełniała modlitwa. „Postanowiłem sobie tak urządzić czas, aby zostawić jak najmniej miejsca swobodnym dociekaniom” — zanotował w „Zapiskach więziennych”. „Brewiarz odmawiam chodząc po swoim niewielkim pokoju, by brak powietrza uzupełnić ruchem. Wieczorem, gdy się już robi ciemno — a mamy brak światła — odmawiam Różaniec, wędrując po pokoju. Modłę się wiele do mej

W klasztorze panowały spartańskie warunki. Woda bieżąca była tylko w kuchni, w wielu celach nie było elektryczności, a budynek nie posiadał ogrzewania.

szczególnej Patronki, Matki Bożej Jasnogórskiej, za obydwie moje archidiecezje, księży biskupów i moich domowników”.

Codziennie odprawiał Drogę Krzyżową. „4 października 1953, niedziela: Dziś »erygowałem« sobie Drogę Krzyżową, pisząc na ścianie ołówkiem, nazwy stacji Męki Pańskiej i oznaczając je krzyżykiem” — czytamy w „Zapiskach”.

Zakonnicy w końcu dociekli kim jest niezwykle gość w ich klasztorze. — Brat Symplicjusz wypatrzył kiedy była zmiana warty ubeków i wszedł na moment do celi. Podczas Mszy Św. bracia ogłosili parafianom, że UB w klasztorze przetrzymuje Prymasa. Wieść rozeszła się po okolicy — opowiada brat Mirosław Starzyński.

Kapucyni podczas nabożeństw otwierali na oścież drzwi kościoła wiodące na klasztorny korytarz i głośno intonowali śpiewy. „11 października 1953, niedziela: Z pobliskiego kościoła dochodzą śpiewy ludu, w miarę jak rozchylają się drzwi kościelne (może chórowe) na korytarz klasztorny. Radość wstępuje do serca, że Matka Boża hołd swój odbiera” — notował Prymas.

Nazajutrz po kolacji Prymas otrzymał nakaz spakowania wszystkich rzeczy. „Zajmuję miejsce w aucie wraz z »panem w ceracie«”. Stoi kilka innych wozów w dyskretnej odległości. Ruszamy! W imię Boże. Czuję się tak bardzo »rzeczą«, że nie pytam o nic. Oddaję się w opiekę Matce Bożej i św. Józefowi” — pisał.

Auta jechały w kierunku odległego o ok. 170 km Stoczka Warmińskiego.

KORONACJA POCIESZYCIELKI

Po raz drugi do Rywałdu Królewskiego Prymas Wyszyński przybył 3 września 1972 r., by nałożyć papieskie korony na skronie Matki Bożej Rywałdzkiej — Pocieszycielki Strapionych. Przed koronacją pielgrzymom udostęp-

niona została ceta, w której Prymas był więziony. — Na 2 miesiące przed jej otwarciem do klasztoru przy ul. Miodowej w Warszawie przyjechał pan „w ceracie” z urzędu przy ul. Rakowieckiej — opowiada o. Gabriel Bartoszewski, wówczas prowincjał kapucynów. — „Będzie otwarta ceta?” — pyta mnie. — „Będzie” — odpowiadam. — On na to: „Niedobrze. Prymas jest cenionym, ale jest już starszym hierarchą. I niewątpliwie umrze. Proszę sobie wyobrazić, że to może być przeszkodą, jeśli będzie miał otwarty proces beatyfikacyjny”. Ja na to: „Jestem postulatorem procesu beatyfikacyjnego o. Koźmińskiego i wiem, że tak nie będzie”. Pan „w ceracie” wstał i bez słowa opuścił pokój. Nie dostałem potem paszportu na wyjazd do Rzymu, dopiero po odwołaniu się — wspomina o. Bartoszewski.

Kiedy w maju 1982 r. prymas Józef Glemp poświęcił w Rywałdzie pamiątkową tablicę z popiersiem kard. Wyszyńskiego podkreślił: „Siedemnastodniowy pobyt kard. Wyszyńskiego w Rywałdzie zapoczątkował jego Drogę Krzyżową i jego Drogę Miłości”. To właśnie w czasie uwięzienia w Rywałdzie zrodziła się u Prymasa myśl oddania się Maryi w macierzyńską niewolę miłości, zrealizowana w Stoczku Warmińskim 8 grudnia 1953 roku.

SANKTUARIUM MATKI BOŻEJ RYWAŁDZKIEJ — POCIESZYCIELKI STRAPIONYCH

Msze Święte

- Dni zwykłe: 7.00, 17.00
- Niedziela i święta nakazane: 9.00, 11.00, 17.00

Odpust

- Św. Sebastiana (patrona parafii) — 20 stycznia
- Św. Franciszka z Asyżu — 4 października
- Narodzenia NMP — niedziela po 8 września

Klasztor posiada miejsca noclegowe z możliwością żywienia.

Kontakt:

tel. (56) 688-68-97, e-mail: kaprywald@o2.pl., www.rywald.kapucyni.org.pl

tot. xhz

Policja na wodzie

Marta Dybińska

Komisariat Reczny Policji powstał w 1920 roku i był pierwszym specjalistycznym komisariatem w niepodległej Polsce. W tym roku obchodzi swoje stulecie.

Policjanci rzeczni pełnią dyżury 24 godziny na dobę, 365 dni w roku, w komisariacie pracuje 61 funkcjonariuszy. – Kiedy są ładne, słoneczne dni, długie weekendy mamy wyjątkowo dużo pracy. Policjanci pływają od interwencji do interwencji. Cały czas coś się dzieje – mówi asp. sztab. Marcin Zawadzki kierownik komisariatu rzeczny w Warszawie.

Jakie predyspozycje trzeba mieć, by pełnić służbę w komisariacie rzeczny? – Przede wszystkim trzeba umieć pływać wpraw. W akcjach ratowniczych staramy się wykorzystywać specjalistyczny sprzęt, którym dysponujemy. To zdecydowanie bezpieczniejsze, zarówno dla nas jak i dla ratowanego – mówi asp. sztab. Zawadzki. – Oprócz tego, że mamy obowiązek wykonywać testy sprawnościowe, tak jak każdy policjant, co dwa lata, mamy trzydniowy kurs, który kończy się egzaminem i potwierdza nasze kwalifikacje. Pokazuje, że potrafimy pływać i ratować życie cały czas na takim samym poziomie – dodaje funkcjonariusz.

– Policjanci przede wszystkim bazują na własnym doświadczeniu, które jest bardzo

duże. Rejon rzeki, po którym pływają, znają bardzo dobrze. Potrafią „czytać z wody”. Po tym jak układa się fala, jak się załamuje, wiedzą czy jest tam zafalowanie – mówi podkom. Kinga Czerwińska, rzecznik prasowy Komisariatu Rzecznego Policji.

Wbrew pozorom, służba funkcjonariuszy nie ogranicza się tylko do cieplejszych miesięcy. – Jeśli ktoś uważa, że służba na wodzie jest tylko w wakacje, bardzo się myli. – Latem mamy dużo wygodniejsze umundurowanie: białe koszulki polo z kołnierzykiem i krótkie spodenki, czego pewnie zazdroszczą nam inni policjanci, ale dotyczy to bardzo krótkiego czasu – opowiada kierownik Komisariatu Rzecznego Policji. – Kiedy przychodzą mrozy inni mogą usiąść w ciepłym radiowozie, a my nawet, jeśli włączymy ogrzewanie w łódce, będziemy mieli zupełnie inny komfort pracy – dodaje policjant.

Służba funkcjonariuszy z Komisariatu Rzecznego Policji nie ogranicza się tylko do cieplejszych miesięcy.

Policjanci z drogówki czy wydziału dochodzeniowo – śledczego widzą drogę, po której się poruszają, czego o funkcjonariuszach z Komisariatu Rzecznego Policji powiedzieć nie można, bo choć płyną po rzece czy jeziorze, które dobrze znają, to dokładnie nie wiedzą, co może się pod wodą znajdować. – Płynąc po wodzie, szczególnie tak zmiennej jak Wisła, nie jesteśmy w stanie dokładnie określić co znajduje się pod powierzchnią, przewidzieć np. pływających drzew, a to może się zmieniać z dnia na dzień – mówi policjant. Ma to duży wpływ na poszukiwania osób, które ostatni raz widziane były nad wodą – Jeśli nie wiemy, w którym miejscu

doszło do wypadku, a rzeka porwała człowieka, ciało może się zaplątać np. w gałęzie i nie jest łatwo je odnaleźć – wyjaśnia podkom. Kinga Czerwińska.

LUDZKIE TRAGEDIE

– Oprócz brawury, która jest jedną z najczęstszych przyczyn utonięć, jest jeszcze alkohol. Jest to widoczne szczególnie w wypadku młodych mężczyzn, którzy chcą zaimponować swoim kobietom. Człowiek pragnie się popisać, ale w połowie dystansu okazuje się, że siły go opuszczają. Jest za późno, żeby wrócić. Drugiej szansy nie ma – mówi funkcjonariusz.

– Najbliżej stolicy znajduje się oblegane przez tłumy Jezioro Żegrzyńskie. Są trzy miejsca wyznaczone do kąpieli, pilnowane przez ratowników, ale sama powierzchnia plaży jest o wiele większa niż te kąpieliska. Ludzie wchodzą do wody poza wyznaczonym terenem, a tam dno nie jest już sprawdzone przez ratowników. Najczęściej tonięcie zaczyna się od zachłyśnięcia, bolesnego skurczu mięśni – mówi rzecznik prasowy. – Człowiek tonie w ciszy. To walka o oddech, o utrzymanie się nad wodą. Wtedy nie myśli o krzyku, woda zalewa mu drogi oddechowe – dodaje policjantka.

Co jest najtrudniejsze w tej służbie? – Kiedyś mieliśmy ognisko kryminalne i policjantowi, który przepracował wiele lat, zadałem to samo pytanie. Odpowiedział, że nie sam widok zwłok, ale telefon do matki, najbliższej rodziny z informacją, że osoba, która kochali nie żyje – mówi asp. sztab. Marcin Zawadzki. – Woda tak wpływa na ciało ludzkie, że po kilku dniach może być

nie do poznania nawet przez matkę. Z całej pracy jest to element najgorszy.

A czy to nie jest tak, że całą odpowiedzialność za tragedię zrzucamy na ratownika? Gdzie był, skoro nie był w stanie uratować życia? – Czasami tak się wydaje rodzicom, że jeśli są na plaży to nie muszą już patrzeć na dziecko, bo przecież jest ratownik. Jest wyznaczone kąpielisko, w jego obrębie pracuje ratownik. Nie oznacza to, że jeśli 5 m dalej będzie ktoś tonął to ratownik nie pomoże, ale w takiej sytuacji będzie musiał zamknąć kąpielisko, wyprosić wszystkich z wody, bo nie może zostawić ich bez opieki – wyjaśnia podkom. Czerwińska.

Komisariat Rzecznego Policji to również znany „Kapitan Wyderka”. To z jego profilu na jednym z portali społecznościowych rodzice mogą się dowiedzieć, że ich dzieci miały spotkanie z policjantem, wziąć udział w konkursach i wygrać książeczki dla swoich pociech. Chociaż na razie policjanci nie biorą udziału w spotkaniach w szkołach zachęcają na różne sposoby do odpowiedzial-

ratującego sposób. A także stworzenie pozytywnych relacji pomiędzy najmłodszymi obywatelami a funkcjonariuszami policji – wymienia podkom. Czerwińska.

URATOWANE ŻYCIE

– Uratowanie komuś życia dodaje niesamowitej energii. Uratowałem dwa życia, ale pracują u nas policjanci, którzy tych żyć uratowali po kilkanaście. Takie interwencje zapamiętuje się ze szczegółami. To też świadomość, że gdyby nie moja wyciągnięta ręka, już by tej osoby nie było. Pracuję w jednostce od 14 lat i zdarzyły się tylko dwa albo trzy przypadki, kiedy ktoś przyszedł i podziękował – opowiada funkcjonariusz.

JAK POMÓC?

Co powinniśmy zrobić w sytuacji, kiedy widzimy, że ktoś się topi? – Zasada

w stanie określić który. A w Warszawie trochę mostów jest – opowiada funkcjonariusz. – Chociaż dzwoniący urodził się w Warszawie i wszystkie te mosty znał znakomicie, w stresie i nerwach, nie potrafił go nazwać. Przyszło mi do głowy, aby zapytać go o kolor mostu. Kiedy usłyszałem, że zielony, od razu widziałem, że chodzi o Most Gdański. Później, w rozmowie z nami przyznał, że sam się zastanawiał jak w ciągu sekundy mógł to wszystko zapamiętać, pod wpływem emocji – mówi policjant.

fot. Kinga Czerwińska/Komisariat Rzecznego Policji

fot. Kinga Czerwińska/Komisariat Rzecznego Policji

ności i roztropności podczas wypoczynku nad wodą. – Program prewencyjny Komisariatu Rzecznego Policji to przede wszystkim nauczenie prawidłowych postaw, które mają wpływ na bezpieczeństwo nad wodą, zarówno latem jak i zimą. Przekazanie, że kontakt z żywiołem, jakim jest woda, może wiązać się z dużym niebezpieczeństwem. To również zaszczepienie prawidłowych postaw reakcji w sytuacji zagrożenia nad wodą, a co za tym idzie umiejętne wezwanie służb ratowniczych oraz, jeśli to możliwe, udzielenie pomocy, w skuteczny i bezpieczny dla

**Człowiek tonie w ciszy.
To walka o oddech,
o utrzymanie się
nad wodą.**

jest prosta: dobry ratownik to żywy ratownik. Jeśli nie czujemy się na siłach, nie skaczemy do wody, bo nie pomożemy osobie, która w niej jest, a sami utonimy – apeluje kierownik Komisariatu Rzecznego Policji. – Jeśli nie jesteśmy w stanie udzielić pomocy – wezwijmy ją.

Najistotniejsze jest określenie miejsca zdarzenia. Trzeba dobrze wskazać punkt orientacyjny, żeby ratownicy mogli szybko dotrzeć. Liczy się każda minuta – wyjaśnia. – Świadkiem tonięcia był kiedyś rodowity mieszkaniec stolicy. Jako miejsce wskazał most. Nie był

Co w sytuacji, kiedy jest zgłoszenie, że osoba ostatni raz widziana była nad wodą? – Całkiem sporo mamy takich zgłoszeń np. na Bulwarach Wiślanych. Wtedy wszczynamy poszukiwania, szukamy nie tylko z wody, ale i z lądu. Do pewnego czasu patrole szukają takiej osoby dzień w dzień, później poszukiwania zwalniają tempa. Poszukiwania mogą trwać nawet kilka miesięcy, czy lat – wyjaśnia podkom. Czerwińska.

CO MI ZROBIA, JAK MNIE ZŁAPIĄ?

Za co nad Wisłą możemy dostać mandat? Czy pływanie w Wiśle jest zabronione? – Miasto wyznaczyło plaże, ale jest zakaz pływania. Przyjęliśmy, że jak ktoś wejdzie do wody do kostek to jeszcze nie kąpiel, ale jak już wchodzi do pasa i zaczyna się w wodzie pluskać, dostaje pouczenie. Jeśli się nie stosuje, wtedy kończy się mandatem – wyjaśnia funkcjonariusz. – Jeśli ktoś ma ukończone 18 lat, jest trzeźwy, nie ma ustawionego znaku zakazu kąpieli to na własną odpowiedzialność może wejść do Wisły. Jest tylko jedno „ale”: ludzie nie zdają sobie sprawy z tego, że przez Wisłę wyznaczony jest tor, po którym poruszają się statki, pływanie w takim miejscu jest zabronione. Można za to dostać mandat do 500 zł – tłumaczy.

Vello Salo (do 1945 r. znany, jako Endel Vaher) urodził się 5 listopada 1925 r. w gminie Võisiku, w prowincji Viljandi, jako syn małżeństwa nauczycieli szkoły powszechnej. Uczył się w szkołach podstawowych w pobliskich Odiste i Lalsi. W okresie II wojny światowej podjął naukę w liceum ogólnokształcącym w Põltsamaa.

WOJENNA TUŁACZKA

Wojenna zawierucha sprawiła, że w 1943 r. porzucił szkołę i zaciągnął się do armii fińskiej, poprzysięgłszy zemstę za zamordowanie przez Sowietów ukochanego ojca. Chociaż dominowało w nim poczucie osobistej wendetty, ojciec Vello Salo, pytany później wielokrotnie o swoje doświadczenia wojenne, przypominał że: „nigdy nie zabił człowieka, celował w broń lub w powietrze i widać Pan Bóg tak kule nosił, że i żołnierze po przeciwnej stronie nie obrali go za cel. Nie przeczył jednocześnie, że znakomicie umiał obsługiwać ciężki karabin maszynowy”.

Po powrocie do Estonii w 1944 r. został aresztowany i wywieziony do Niemiec. Wcielony do SS, uczestniczył w walkach na terenie Śląska. Z czasem zdołał przedostać się do Włoch, gdzie zmienił nazwisko na Vello Salo, by uchronić członków rodziny, którzy pozostali w Estonii, od represji władz ZSRR. Jak relacjonowali świadkowie, Salo miał doznać nawrócenia w kaplicy klasztoru Brygidek w Rzymie, gdzie był ukrywany.

NOWE ŻYCIE

Dalsze życie ojca Salo jest ściśle związane z Kościołem. Wiódł życie duchownego oraz badacza zagadnień miłości i miłosierdzia w Biblii i literaturze. W roku 1952 r. ukończył w Rzymie studia licencjackie na wydziale filozofii Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego. W 1962 ukończył również studia licencjackie na wydziale teologicznym Papieskiego Uniwersytetu Świętego Tomasza z Akwinu w Rzymie. W roku 1976 r. obronił doktorat „Phönizisch-hebräische Wortpaare” (Pary wyrazowe w językach hebrajskim i fenickim).

W latach 1976-1991 pracował na uniwersytecie w Toronto, jako nauczyciel języka estońskiego i lektor. Do niepodległej Estonii powrócił w roku 1993. Zaangażował się w życie duchowe i literackie. Był lektorem Uniwersytetu Tartuskiego. W latach 2001-2005 wykładał gościnnie w Seminarium Teologicznym Estońskiego Kościoła Metodystów, a w latach 2003-2006 w Seminarium św. Platona Estońskiego Apostolskiego Kościoła Prawosławnego. W latach 1996-2005 był przewodniczącym Rządowej Komisji ds. Badań nad Polityką Represji w Okresie Okupacji, od roku 2001 do śmierci pełnił funkcję kapelana klasztoru Zakonu Najświętszego Zbawiciela (brygidek) w Pirita.

ESTOŃSKI ŚWIĘTY

Charyzmatyczny zakonnik, teolog, historyk, pisarz, ale także żołnierz, patriota, w powszechnej opinii estońskich wiernych, święty – rok temu w Tallinnie zakończył swe ziemskie pielgrzymowanie – ojciec Vello Salo.

foto z zasobów Jaana Toisena

Życie Salo miało niezwykle ważne znaczenie dla skromnej grupy wiernych w Estonii (ok. 6-7 tysięcy, co stanowi 0,5% ludności). Pod wieloma względami dawał świadectwo wiary, tak potrzebne w tym północnym kraju, gdzie 75% ludności nie deklaruje przywiązania do żadnej religii.

DUSZPASTERZ I PATRIOTA

Salo przełożył wiele tekstów religijnych na język estoński. Ten językoznawca – władający biegle przynajmniej 8 językami (także łacińskim i hebrajskim) – tak umiłowal swój język ojczysty, że wiele trudu włożył, by w tekstach kluczowych dla chrześcijan, w Ewangeliach i Psalmach „odpowiednie dać rzeczy słowo”, ale też, by nakłaniać wiernych do modlitwy we własnym języku. Zredagował i poprawił wiele tłumaczeń pieśni. Doskonale rozumiał wagę sprawowania liturgii w języku łacińskim. W kaplicy Pirita najczęściej rozbrzmiewał chorał gregoriański, ale ojciec Salo dokładał wszelkich starań, by kapelmistrze klasztoru – estońscy kompozytorzy (Toivo Tulev, Mago Kõlar) regularnie tworzyli muzykę do tekstów liturgicznych (np. Msza Pirita) w języku estońskim. Starannie dobierał czytających Słowo Boże podczas liturgii, chętnie powierzał tę rolę wybitnym aktorom.

Ojciec Salo obdarzony był niezwykłą umiejętnością jednania sobie ludzi. Wierzył w siłę dialogu, w którym kierować trzeba się miłością bliźniego, a dla jego skuteczności należy nieprzerwanie wykonywać pracę nad zgłębianiem przedmiotu dysputy od strony ratio. Ciągłe się uczył, coś poprawiał i sprawdzał. Postawa stałe poszukującego właściwej drogi wzbudzała szacunek i zaufanie.

Nieformalna wspólnota wiernych przy klasztorze w Pirita rozrastała się bardzo szybko. Co ważne, kaplica, w której Vello od 2001 roku posługiwał, otwarta była dla wszystkich: polityków z przeciwnych obozów, reprezentantów elit intelektualnych, dziwaków, odrzuconych przez społeczeństwo, myślicieli i rodzin z gromadą rozbitych dzieci. U Vello dzieci miały miejsce uprzywilejowane – nie ganili ich za wypowiedziane głośno pytania, płacz, taniec, ale krok po kroku wtajemniczał w kolejne elementy liturgii tj. wspólne odmawianie modlitwy i śpiew. Udzielał błogosławieństwa, kiedy rodzice podchodzili do komunii świętej. Dorosłych, którzy się dąsali, że nie mogą w ciszy śledzić kazania, napominał – wczytajcie się w Słowo: „A wy – bądźcie jak dzieci”. – Uczmy się od najmłodszych żyć na chwałę Pana, umiejmy ich do Niego prowadzić od maleńkości, nie w dniu kolejnych sakramentów – nakłaniał.

MIEDZY ŚWIATEM I NIEBEM

Był człowiekiem rzeczowym, rzetelnym, ale też rozumiejącym potrzebę ma-

fol. z zasobów Jaana Toisena

Główne dziedziny zainteresowań badawczych o. Vello Salo to: egzegeza, historia Kościoła, historia (m.in. polityka represyjna w dobie okupacji Estonii), historia literatury (m.in. kontakty środowisk literackich Estonii i Włoch), estońscy artyści emigracyjni i periodyki emigracyjne (przełożył estońską poezję na język włoski i religijne teksty poetyckie na język estoński). Opublikował prace badawcze i analityczne dotyczące interpretacji i hermeneutyki Starego Testamentu, opracowania dotyczące przekładach Biblii, historii chrześcijaństwa i Kościoła w Estonii. Jest autorem wielojęzycznych artykułów w następujących publikacjach encyklopedycznych: „The Catholic Encyclopedia”, „Enciclopedia Cattolica”, „Lessico Universale Italiano”, „Enciclopedia dello Spettacolo”, „Dizionario degli Istituti di Perfezione”, „Eesti entsüklopeedia”. W roku 1962 r. założył wydawnictwo „Maarjamaa” (Terra Mariana), nakładem którego wydał ponad 50 publikacji. Był członkiem Estońskiego Związku Literatów, Fińskiego Związku Literatów, Stowarzyszenia ds. Rozwoju Badań Bałtyckich (Association for the Advancement of Baltic Studies, AABS), Estońskiego Towarzystwa Naukowego w Ameryce, Instytutu Estońskiego Języka i Kultury w Szwecji.

tych przyjemności. Do takich rytuałów ze sfery profanum należało u niego np. picie espresso w południe i krótka drzemka, ale też aktywny udział w spotkaniach w kawiarniach literackich, organizacja wieczorów poezji i muzyki w klasztorze.

Do końca nie opuszczało go poczucie humoru. W dzień przed śmiercią był pełen energii, tryskał błyskotliwymi ripostami i dowcipem. Taką rozmowę odbył z odwiedzającym go w hospicjum gościem:

– Doprawdy, świetnie Ojciec dziś wygląda! A może już wiadomo, kiedy Ojca stąd wypuszczą?

– A tak! Wiadomo!

– Kiedy?

– No, kiedy umrę!

Vello Salo zmarł w Święto Zmartwychwstania Pańskiego, 21 kwietnia 2019 r., w wieku 94 lat. Trudno byłoby znaleźć piękniejszy moment na przejście do Domu Ojca niż święto głoszące zwycięstwo życia nad śmiercią. Tylko wybranych Pan powołuje w taki dzień, Vello Salo znalazł się wśród tych, którzy dostąpili tej chwały.

„Chrześcijaninie żyją w oczekiwaniu na przyjście Zbawiciela, na nastanie no-

wej ziemi i nieba – można by powiedzieć: żyją czasem przyszłym. Jednak nie wolno im i nie chcą zapomnieć o przeszłości. (...)” – napisał w roku 2014 Vello Salo w książce „Maarjamaa lugu” („Historia Ziemi Maryi”). Dokładnie tak żył – myślał zakotwiczony w przyszłości – z niezatartą świadomością przeszłości, doceniając potencjał teraźniejszości. Jako honorowy absolwent Estońskiego Związku Studenckiego, pozostawał wierny łacińskiej maksymie wyrytej na godle organizacji – „carpe diem” („chwytaj dzień”, które tłumaczył, jako: „wykorzystaj dzień pracowniczego”). Drugie motto, z tego samego godła, znakomicie definiuje sposób życia Ojca Vello: „fortiter in re, suaviter in modo” co oznacza „stanowczy w działaniu, łagodny w obejściu”.

Uroczystości pogrzebowe Ojca Vello odbyły się 2 maja 2019 roku w kościele św. Karola w Tallinnie i kaplicy św. Brygidy w Pirita. Pochowany został na Cmentarzu Leśnym w Tallinnie.

Artykuł powstał we współpracy z przyjaciółmi z Ambasady RP w Tallinnie

fol. xhz

POKÓJ NA WYCIĄGNIĘCIE RĘKI

Jezus przynosi na ziemię pewne nowości: nowe rozumienie miłości, pozbawione buntu przeżywanie cierpienia, nową hierarchię wartości, w której wszystko jest uporządkowane. Dlatego pojawiają się rozłam i poróżnienie. Nie ma innej możliwości.

Gdy przyjmujemy naukę Jezusa, następuje rozłam między nami a światem. Z jednej strony ubieramy się, odżywiamy i podejmujemy aktywności – tak jak siostry i bracia niezwiązani z Chrystusem. Z drugiej zaś dochodzi do konfliktów, ponieważ nie każdy kompromis może zostać przyjęty.

Czasy nas nie rozpieszczają: zdalna praca podczas pandemii, tempo życia, poplątane relacje, niepewność sytuacji epidemicznej po wakacjach... Tęsknimy za pokojem – najbardziej tym „świętym spokojem”. Ten drugi możliwy będzie dopiero w Niebie, natomiast pierwszy jest... na wyciągnięcie ręki. Jednak pokój jest owocem działania Boga w świecie, gdzie ostatecznie triumfuje dobro. Często jest to „efekt końcowy”, na który wielu z nas nie ma siły/czasu czekać.

Dopóki ten Boży pokój „wziera się” w ten świat, nie da się uniknąć wielu sytuacji konfliktowych. Gorliwość vs bylejakość, poszukiwanie Boga w codzienności vs machanie ręką, dostrzeganie dobra w poczynaniach innych vs fala pesymizmu. Zostaliśmy zanurzeni w śmierć Chrystusa, jednak po to, aby wraz z Nim zmartwychwstać do nowego życia. Chcemy żyć pełnią chrześcijaństwa, ponieważ naszą drogą do zbawienia są błogosławieństwa realizowane w duchu wolności, a nie przymusowe odhaczanie punktów regulaminu Dekalogu.

Święty Augustyn mawiał: „jeśli Bóg jest na pierwszym miejscu, wszystko inne jest na właściwym miejscu”. Upewnijmy się, że tak jest u nas. Jeśli Pan Bóg jest najważniejszy, nie mamy problemów z określeniem, co w życiu jest ważne; wiemy, jaką wartość mają poszczególne relacje z przyjaciółmi i obcymi ludźmi. Dlaczego? Ponieważ chcemy być dobrzy dla innych i według miłości chrześcijańskiej budować inne relacje. Spróbujemy?

To, co każdy z nas może zrobić, to poczuć się posłańcem Boga, posłańcem dobra, posłańcem pokoju. Rozprzestrzenianie dobra w małym świecie – na własnych podwórkach – to budowanie pokoju na całym świecie. Któż z nas nie chciałby żyć w takim świecie? Porządkujmy swoje życie – system wartości, priorytety i cele. Wówczas życie będzie nas bardziej cieszyło.

PS: czytelnikom życzę letniego wypoczynku, odkrywania Boga w pięknie natury i szaleństwie przygód, szczególnie tych górskich.

ks. Kamil Falkowski

Autor jest wikariuszem parafii bł. Władysława z Gielniowa na Natolinie w Warszawie

XIII NIEDZIELA ZWYKŁA

28 czerwca 2020 r.

Czytanie z Drugiej Księgi Królewskiej

4, 8–12a. 14–16a

Pewnego dnia Elizeusz przechodził przez Szunem. Była tam kobieta bogata, która zawsze nakłaniała go do spożycia posiłku. Ilekroć więc przechodził, udawał się tam, by spożyć posiłek. Powiedziała ona do swego męża: „Oto jestem przekonana, że świętym mężem Bożym jest ten, który ciągle do nas przychodzi. Przygotujmy mały pokój na górze, obmurowany, i wstawmy tam dla niego łóżko, stół, krzesło i lampę. Kiedy przyjdzie do nas, to tam się uda”.

Gdy więc pewnego dnia Elizeusz tam przyszedł, udał się do górnego pokoju i tam położył się do snu. I powiedział do Gechaziego, swojego sługi: „Co można uczynić dla tej kobiety?”. Odpowiedział Gechazi: „Niestety, ona nie ma syna, a mąż jej jest stary”. Rzekł więc: „Zawołaj ją!”. Zawołał ją i stanęła przed wejściem. I powiedział: „O tej porze za rok będziesz pieściła syna”.

Psalm responsoryjny

89, 2–3. 16–19

Refren: Na wieki będę sławił łaski Pana.

O łaskach Pana będę śpiewał na wieki,
Twą wierność będę głosił moimi ustami
przez wszystkie pokolenia.

Albowiem powiedziałeś:

„Na wieki ugruntowana jest łaska”,
utrwaliłeś swą wierność w niebiosach.

Błogosławiony lud, który umie się cieszyć
i chodzi, Panie, w blasku Twojej obecności.
Ciesz się zawsze Twym imieniem,
Twoja sprawiedliwość ich wywyższa.

Bo Ty jesteś blaskiem ich potęgi,
a przychylność Twoja dodaje nam mocy.
Bo do Pana należy nasza tarcza,
a król nasz do Świętego Izraela.

Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Rzymian

6, 34. 8–11

Bracia:

My wszyscy, którzyśmy otrzymali chrzest zanurzający w Chrystusa Jezusa, zostaliśmy zanurzeni w Jego śmierć. Zatem przez chrzest zanurzający nas w śmierć zostaliśmy razem z Nim pogrzebani po to, abyśmy i my postępowali w nowym życiu – jak Chrystus powstał z martwych dzięki chwale Ojca.

Otóż, jeżeli umarliśmy razem z Chrystusem, wierzymy, że z Nim również żyć będziemy, wiedząc, że Chrystus, powstawszy z martwych, już więcej nie umiera, śmierć nad Nim nie ma już władzy. Bo to, że umarł, umarł dla grzechu tylko raz, a że żyje, żyje dla Boga. Tak i wy rozumieście, że umarliście dla grzechu, żyjecie zaś dla Boga w Chrystusie Jezusie.

Aklamacja przed Ewangelią: Alleluja, alleluja, alleluja.

Jesteście królewskim kapłaństwem, świętym narodem.

Ogłaszajcie dzieła potęgi Tego,

który was wezwał do swojego przedziwnego światła.

Słowa Ewangelii według świętego Mateusza

10, 37–42

Jezus powiedział do swoich apostołów:

„Kto kocha ojca lub matkę bardziej ode Mnie, nie jest Mnie godzien. I kto kocha syna lub córkę bardziej niż Mnie, nie jest Mnie godzien. Kto nie bierze swego krzyża, a idzie za Mną, nie jest Mnie godzien. Kto chce znaleźć swe życie, straci je, a kto straci swe życie z mego powodu, znajdzie je.

Kto was przyjmuje, Mnie przyjmuje; a kto Mnie przyjmuje, przyjmuje Tego, który Mnie posłał. Kto przyjmuje proroka jako proroka, nagrodę proroka otrzyma. Kto przyjmuje sprawiedliwego jako sprawiedliwego, nagrodę sprawiedliwego otrzyma. Kto poda kubek świeżej wody do picia jednemu z tych najmniejszych dlatego, że jest uczniem, zaprawdę, powiadam wam, nie utraci swojej nagrody”.

KALENDARIUM LITURGICZNE

Poniedziałek, 29 czerwca

Uroczystość Świętych Apostołów Piotra i Pawła

Czytania mszalne: Dz 12, 1–11; Ps 34, 2–9; 2 Tm 4, 6–9. 16–118; Mt 16, 13–19

Wtorek, 30 czerwca

Dzień powszedni albo wspomnienie pierwszych męczenników Kościoła Rzymskiego

Czytania mszalne: Am 3, 1–8; 4, 11–12; Ps 5, 5–8; Mt 8, 23–27

Środa, 1 lipca

Dzień powszedni albo wspomnienie św. Ottona, biskupa

Czytania mszalne: Am 5, 14–15. 21–24; Ps 50, 7–12. 16b–17; Mt 8, 28–34

Czwartek, 2 lipca

Czytania mszalne: Am 7, 10–17; Ps 19, 8–11; Mt 9, 1–8

Piątek, 3 lipca

Święto św. Tomasza Apostoła

Czytania mszalne: Ef 2, 19–22; Ps 117, 1b–2; J 20, 24–29

Sobota, 4 lipca

Dzień powszedni albo wspomnienie św. Elżbiety Portugalskiej

Czytania mszalne: Am 9, 11–15; Ps 85, 9. 11–14; Mt 9, 14–17

foto: PAP/PA Vatican Media

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA

ZAWSZE NAM PRZEBACZY

Pan patrzy na nas zawsze z miłosierdziem. Nie bójmy się zbliżyć do Niego! Ma miłosierne serce! Jeśli ukážemy Mu nasze wewnętrzne rany, nasze grzechy, On zawsze nam je przebaczy! Jest samym miłosierdziem! Pójdźmy do Jezusa!

Wpis na Twitterze, 19 czerwca

OBCENY JEZUS

W uchodźcach i wysiedlonych jest obecny Jezus. Jesteśmy wezwani, aby w ich twarzach rozpoznać Jego oblicze, które nas zapytuje. I to my będziemy tymi, którzy podziękują Mu za to, że mogli Go kochać i Jemu służyć.

Wpis na Twitterze, 20 czerwca

MODLITWA MOJŻESZA

Drodzy bracia i siostry, w dzisiejszej katechezie mówimy o modlitwie Mojżesza. Stając w obronie uciśnionego ludu wybranego, jak pamiętamy, zabił Egipcjanina. W chwili, kiedy Bóg go powołuje jest życiowym „bankrutem”. Przepadła jego kariera. Na pustyni Madian wypasa owce. Tam również doświadczy obecności Boga, który objawi się mu w płonącym krzewie. Otrzymuje polecenie, by zatroszczył się o lud Izraela. W dialogu z Bogiem Mojżesz przedstawia swoje wątpliwości. Później pełen obaw będzie pytał Boga: dlaczego? Dlaczego mnie posłałeś? Dlaczego chcesz wyzwolić ten lud? Rozmawiając z Bogiem twarzą w twarz, wstawia się za ludem, usprawiedliwia jego postępowanie. Pełni rolę jakby „pomostu” między niebem a ziemią. W chwili, gdy lud uczyni sobie bożka ze złota, błaga o litość: „Przebac im ten grzech! A jeśli nie, to wymaż mię natychmiast z Twojej księgi, którą napisałeś” (Wj 32, 32). Jego modlitwa, to wstawiennictwo. Dzisiaj jest ona udziałem świętych, którzy naśladując Pana Jezusa stają się „pomostami” między Bogiem a Jego ludem. Niech w naszej modlitwie nie zabraknie wstawiennictwa za światem i przekonania, że mimo jego zagubienia, zawsze należy on do Boga.

Podczas audiencji ogólnej, 17 czerwca

DO POLAKÓW

Pozdrawiam serdecznie Polaków. Dzisiaj przypada liturgiczne wspomnienie świętego Brata Alberta Chmielowskiego, opiekuna ubogich. Pomagał on bezdomnym i zmarginalizowanym powracać do godnego życia w społeczeństwie. Na wzór świętego Franciszka z Asyżu nazywany jest polskim „Biedaczyną”. Jego życiową dewizą było zawołanie: „Być dobrym jak chleb”. Naśladujmy go w bratniej miłości, niosąc pomoc głodnym, zagubionym życiowo, ubogim, potrzebującym, a zwłaszcza bezdomnym. Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus.

Podczas audiencji ogólnej, 17 czerwca

Minęło 60 lat, od kiedy w Kościele katolickim powstał Sekretariat ds. Jedności Chrześcijan, dając początek obecnej Papieskiej Radzie do spraw Popierania Jedności Chrześcijan.

Gdy w swoim przemówieniu wygłoszonym 25 stycznia 1959 r. św. Jan XXIII informował o zwołaniu Soboru Watykańskiego II, zaznaczył, że jednym z jego zadań ma być przywrócenie jedności ze wspólnotami chrześcijańskimi, oddzielonymi od Rzymu. Dobry papież Jan otworzył nową erę ekumeniczną w Kościele katolickim.

Oczywiście sprawa nie była prosta, a Kościół katolicki na szczęblu Stolicy Apostolskiej oficjalnie nie włączał się w dialog ekumeniczny. Obowiązywała doktryna zawarta w encyklice Piusa XI „*Mortalium animos*” z 1928 r. „O popieraniu prawdziwej jedno-

Papież św. Jan XXIII, który rozpoczął dzieło ekumenizmu w Kościele

for. archiwum

W kierunku jedności Wojciech Świątkiewicz

ści religii”, w której papież zabraniał katolikom udziału we wszelkich wydarzeniach o charakterze ekumenicznym i we wspólnych nabożeństwach z udziałem chrześcijan innych wyznań. I choć dialogu nie było, od wielu lat trwała modlitwa o jedność wszystkich wyznawców Chrystusa, dla której wprowadzenia tak wiele uczynił już w XIX wieku św. Wincenty Pallotti (1795-1850). W dzisiejszym tego słowa znaczeniu ruch ekumeniczny zapoczątkowany został w 1910 r. przez protestantów na konferencji ich stowarzyszeń misyjnych w Edynburgu (Wielka Brytania). Kościół przyglądał się tej inicjatywie, ale traktował ją, jako wewnętrzny dialog między wspólnotami protestanckimi.

Tymczasem już kilkanaście lat przed Vaticanum II, w niektórych Kościołach lokalnych, powstawały oddolne inicjatywy ekumeniczne. Na przykład w Holandii stał za nimi ks. Johannes Willebrands (1909-2006), późniejszy kardynał. I choć w Kościele powszechnym nie było jeszcze wówczas miejsca dla takiej działalności, to informowany o niej, stojący na czele Świętego Oficjum, kard. Alfredo Ottaviani (1890-1979) nie sprzeciwiał się takim inicjatywom. W opublikowanych jedenaście lat temu dziennikach kard. Willebrands pisał, że niedługo przed rozpoczęciem Soboru Watykańskiego II jeździł po całej Europie przekonując biskupów do otwarcia na ekumenizm. Dotarł także do niektórych Kościołów w Europie Wschodniej (także do Polski), gdzie entuzjazm do ekumenizmu był

nieco mniejszy, z uwagi na podporządkowanie przez władze komunistyczne większości zwierzchników Kościołów mniejszościowych.

Jeszcze wcześniej niż kard. Willebrands działalność ekumeniczną w Niemczech podjął kard. Lorenz Jaeger (1892-1975), który już w 1946 r. utworzył ekumeniczną grupę roboczą z ewangelickim biskupem Oldenburga Wilhelmem Stählinem (1893-1975). Z kolei w Rzymie od 1924 r. działał inny niemiecki duchowny ks. Augustin Bea (1881-1968), jezuita, teolog i biblista, długoletni konsultor Papieskiej Komisji Biblijnej, który również inspirował Kościół powszechny do działalności ekumenicznej. To właśnie kard. Bea przygotował – już następcy Jana XXIII – papieżowi Pawłowi VI spotkanie z patriarchą Atenagorasem I czy zwierzchnikiem anglikanów Geoffrey'em Fisherem.

Wszyscy wspomniani duchowni zostali najważniejszymi osobami tworzącymi powstały w 1960 r. na mocy motu proprio „*Super no Dei nutu*” Sekretariat do spraw Jedności Chrześcijan. Uzasadniając celowość jego utworzenia Jan XXIII napisał, że ma on „pokazać w sposób szczególnie Naszą miłość i Naszą życzliwość wobec tych, którzy noszą miano chrześcijan, ale są oddzieleni od tej Stolicy Apostolskiej, oraz aby mogli śledzić prace Soboru i znaleźć łatwiej drogę do osiągnięcia tej jedności, o którą Jezus Chrystus błagał Ojca niebieskiego w płomiennej modlitwie”.

Pierwszym jego przewodniczącym został kard. Bea, a jego następcą w 1968 r. kard.

Willebrands. Do jednego z najważniejszych zadań nowego gremium Stolicy Apostolskiej należało zaproszenie kompetentnych obserwatorów z innych Kościołów chrześcijańskich na Sobór Watykański II. Dwudziestu ośmiu z nich reprezentowało Kościoły i wspólnoty prawosławne, anglikańskie i ewangeliczne. Byli wśród nich przedstawiciele Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego, choć władze sowieckie nie zgodziły się na wyjazd do Rzymu duchownych katolickich z ZSRR.

Kilka dni po rozpoczęciu Soboru Jan XXIII podniósł Sekretariat do rangi komisji soborowej. Tym samym komisja mogła przedstawiać własne projekty przyszłych dokumentów oraz współpracować z innymi komisjami.

W 1967 r. św. Paweł VI nadał wyższy status Sekretariatowi – stałego organu Stolicy Apostolskiej. Po Vaticanum II miał nadal rozwijać kontakty w innych Kościołach chrześcijańskimi, interpretować i wprowadzać w życie katolickie zasady ekumenizmu, inicjować dialog i spotkania mające na celu dążenie do jedności wszystkich wyznawców Chrystusa.

W 1988 r. św. Jan Paweł II utworzył, jako kontynuatorkę Sekretariatu, Papieską Radę do spraw Popierania Jedności Chrześcijan.

Warto dodać, że z Polski w prace Sekretariatu, a następnie Papieskiej Rady ds. Jedności Chrześcijan zaangażowani byli także biskupi polscy, m.in. kard. Władysław Rubin, bp Władysław Miziołek, abp Alfons Nossol i abp Henryk Muszyński.

Rozgrzewali serca

„Świat mógł zobaczyć, ile dobra uczyniliście w sytuacji wielkiej próby. Nawet wyczerpani, walczyliście. Z profesjonalizmem i samozaparciem. To rodzi nadzieję”. Te słowa papież Franciszek skierował 20 czerwca do delegacji służby zdrowia z Lombardii, regionu Włoch najbardziej dotkniętego epidemią Covid-19, a także reprezentantów Piemontu, Emilii Romagny i Veneto.

Ojciec Święty wyraził wdzięczność wszystkim, którzy trwali na pierwszej linii frontu w wykonywaniu żmudnej i heroicznej służby. Była ona widocznym znakiem człowieczeństwa, które rozgrzewa serce. Wielu zachorowało, a niektórzy zmarli w trakcie

o to, aby wyjść od niezliczonych świadectw hojnej i bezinteresownej miłości, które pozostawiły niezatarty ślad w sumieniach i tkance społecznej, ucząc jak potrzebna jest bliskość, troska i ofiara, aby ożywiać braterstwo i współlitanie obywatelskie” – podkreślił papież.

Ojciec Święty zaznaczył, że w ten sposób będzie można wyjść z kryzysu silniejszym duchowo i moralnie, a to zależy od sumienia i odpowiedzialności każdego. Nie samotnie, ale dzięki łasce Bożej. Jako wierzący powinniśmy świadczyć, że Bóg nas nie opuszcza, ale w Chrystusie nadaje sens również tym zdarzeniom oraz ograniczeniom.

fot. PAP/EPA/Vatican Media Handout

wykonywania swoich obowiązków. Obecność personelu medycznego była pewnym punktem odniesienia dla chorych oraz ich rodzin, które nie miały możliwości odwiedzenia bliskich. Pacjenci czuli, że mają obok siebie „aniołów”, którzy pomagali im odzyskać zdrowie, a jednocześnie wspierali, a czasami towarzyszyli do progu ostatecznego spotkania z Panem.

„Ta pandemia głęboko naznaczyła życie ludzi i historię społeczności. Aby uczcić cierpienia chorych oraz wielu zmarłych, zwłaszcza starszych, o których doświadczeniu życiowym nie należy zapominać, trzeba budować jutro: to wymaga zaangażowania, siły i poświęcenia wszystkich. Chodzi

„Bądźmy ostrożni, ponieważ jak tylko minie zagrożenie, łatwo jest się poślizgnąć, łatwo będzie ponownie wpaść w tę iluzję. Łatwo jest szybko zapomnieć, że potrzebujemy innych, kogoś, kto się o nas zatroszczy i doda nam odwagi. Zapomnieć, że wszyscy potrzebujemy Ojca, który trzyma nas za rękę. Modlić się do Niego, wzywać Go nie jest iluzją. Iluzją jest myśleć, że Go nie potrzebujemy! Modlitwa jest duszą nadziei” – zauważył Franciszek.

Ojciec Święty podkreślił także gorliwość oraz twórczą troskę wielu kapłanów, którzy pomogli ludziom podążać drogą wiary i nie pozostawili samych w obliczu bólu i strachu.

Izabela Pakulska

BABKA

Babka to roślina, którą dobrze znamy. Rośnie na łąkach, polach, trawnikach, nawet na drogach i chodnikach.

W Polsce istnieje kilka gatunków babki, najbardziej popularne są dwa: babka lancetowata (łac. *Plantago lanceolata*) nazywana też wąskolistną oraz zwyczajna (łac. *Plantago major*) nazywana też większą lub szerokolistną. Właściwości lecznicze mają przede wszystkim liście. Zbiera się je w czasie kwitnienia, czyli od maja do września. Zawierają wiele cennych substancji m.in. flawonoidy, związki śluzowe, pektyny, garbniki, kwasy organiczne, witaminy A, C i K, sole mineralne.

Babka, szczególnie lancetowata, działa silnie przeciwzapalnie, przeciwbakteryjnie i przeciwwirusowo. Najsilniejsze działanie przeciwzapalne ma babka zbierana w lipcu. Rozszerza oskrzela, stosowana jest w leczeniu kaszlu i świszczącego oddechu. Zawarte w babce lancetowatej śluz i garbniki zmniejszają przepuszczalność naczyń włosowatych i przekrwienie błon śluzowych, jest to wykorzystywane w leczeniu zapalenia gardła oraz kataru. Babka stosowana jest także w dolegliwościach żołądkowych i biegunkach. Najczęściej stosuje się odwar. Łyzkę stołową suchych liści babki należy zalać 1,5 szklanki ciepłej wody i gotować przez 5 minut, potem odstawić na 10 – 15 minut, odcedzić. Pić ciepły 2 – 4 razy dziennie po pół szklanki.

Taki odwar można stosować też do okładów przy stanach zapalnych skóry oraz do przemywania oczu w przypad-

ku zapalenia spojówek (rozcieńczony przegotowaną wodą w stosunku 1:1).

Na zmiany skórne tj. miejsca po ukąszeniu przez owady, otarcia, nawet na czyraki można stosować także świeże liście babki zarówno zwyczajnej jak i lancetowatej. Całe lub rozarte liście należy położyć na gazie i przyłożyć do zmienionej skóry na kilka godzin. Przymocować plasterm lub bandażem.

Palący papierosy oraz osoby, które dużo mówią (np. nauczyciele, lektorzy) poczuć ulgę stosując syrop z babki lancetowatej. Syrop można przygotować samemu. Należy zmieścić 100 g świeżych liści babki lancetowatej, dolać pół szklanki wody, wymieszać i przeceścić przez gazę. Do uzyskania soku dodać 100 g cukru, zagotować i dodać 50 ml wódki, wymieszać. Syrop należy przechowywać w temperaturze pokojowej. Stosować łyżeczkę przed posiłkiem.

W sklepach zielarskich dostępne są nie tylko liście, ale także sok, syrop a nawet tabletki z babki lancetowatej.

Babka zwiększa krzepnięcie krwi, dlatego osoby z zakrzepicą żylną oraz kobiety w ciąży i karmiące nie powinny jej stosować.

Zdarzają się uczulenia na babkę. Jeśli po wypiciu pojawia się pieczenie w gardle lub w nosie, może być to objawem uczulenia. Wówczas należy przerwać jej podawanie.

Istnieje jeszcze inna babka. To babka plesznik (łac. *Plantago afra*), w Polsce sama nie rośnie (zdarzają się uprawy) jest jednak dość popularna. W leczeniu wykorzystuje się nie jej liście a nasiona. Stosowane są, jako bardzo skuteczny i bezpieczny środek na zaparcia. Nie są trawione w przewodzie pokarmowym, pęcznią w jelicie, pobudzając perystaltykę. Nasiona powinny być wcześniej namoczone, najlepiej w wodzie lub popite dużą ilością płynu. Babkę plesznik mogą stosować kobiety w ciąży. Jest dostępna w sklepach zielarskich.

Autorka jest lekarzem

O „Wielkim słowniku języka polskiego”

dr hab. Tomasz Korpysz

W dotychczasowych odcinkach tego – sprowokowanego pandemią i wynikającymi z niej trudnościami w dostarczeniu do bibliotek – minicyklu o językoznawczych źródłach i pomocach dostępnych w internecie skupiałem się przede wszystkim na tym, co dotyczy szeroko rozumianego językoznawstwa normatywnego. Przypominałem więc o istnieniu internetowych poradni językowych, blogów, poradników, informatycznych narzędzi do automatycznej korekty tekstu itp. Pisząc o serwisie PWN oraz o „Dobrym słowniku” wspominałem też o powiązanych z nimi leksykonach. Dziś chciałbym czytelnikom „Idziemy” podsunąć kilka innych źródeł. W sieci można bowiem znaleźć wiele różnego typu słowników. Rzecz jasna, interesują mnie słowniki jednojęzyczne, pomijam więc naprawdę bogaty wybór dostępnych za darmo słowników i translatorów dwujęzycznych.

Zacznijmy od leksykonu najnowszego, będącego wciąż w trakcie opracowania, „Wielkiego słownika języka polskiego”. Jest to bardzo ciekawie zaprojektowane, imponujące skalą przedsięwzięcie. Słownik jest tzw. słownikiem dokumentacyjnym. Opiera się na autentycznych tekstach (cytatach): ich podstawową bazą jest Narodowy Korpus Języka Polskiego, o którym już niegdyś wspominałem, a bazą dodatkową – specjalny korpus pomocniczy stworzony w Instytucie Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk. Ponadto autorzy haseł korzystają z internetu, mogą też wykorzystywać inne współczesne źródła. Dzięki temu opisy znaczeń odpowiadają realnej polszczyźnie, a przykłady rzeczywiście ilustrują proponowane znaczenia. Słownik ma opisywać polszczyznę jak najbardziej współczesną. Datą graniczną dla wykorzystywanych źródeł jest rok 1945, ale większość z nich pochodzi z końca XX i początku XXI wieku, dzięki czemu trafiają do niego także słowa najnowsze. Istotną ce-

chę powstającego leksykonu jest to, że ma on charakter opisowy, a nie normatywny. Co to znaczy? Jego autorzy nie eliminują z listy haseł, które mają zostać opracowane, wyrazów, które są niezgodne z normą i nie zostały zanotowane w słownikach. W klasycznym, wielokrotnie przeze mnie przywoływanym, jak dotąd największym polskim słowniku, czyli „Słowniku języka polskiego” pod red. Witolda Doroszewskiego oraz licznych, przez dziesięciolecia wydawanych leksykonach na nim opartych i do niego nawiązujących było inaczej. Witold Doroszewski uważał bowiem (a inni leksykografowie tę koncepcję przyjęli), że słownik ma mieć charakter normatywny, ma uczyć wręcz wychowywać użytkowników, dlatego też nie opisywał np. większości wulgaryzmów czy wyrazów z różnego powodu błędnych. I ostatnia, bardzo istotna, a przy tym nowatorska cecha „Wielkiego słownika języka polskiego”. Jak piszą jego autorzy, jest on „słownikiem elektronicznym sensu stricto, tzn. planowanym od początku, jako słownik elektroniczny, nie zaś przeniesieniem do elektronicznej postaci słownika drukowanego. Dzięki temu można w nim zastosować taką strukturę hasła, taką postać jej prezentacji, która zrywa z ograniczeniami typowymi dla słowników papierowych”.

Każdy, kto zajrzy na stronę www.wsjp.pl, wpisze tam dowolny wyraz, od razu zauważy, co oznacza „słownik elektroniczny sensu stricto”. Brak ograniczeń miejsca (jedna z największych bolączek twórców słowników papierowych) i łatwość dodawania kolejnych informacji sprawiają, że hasła są bardzo rozbudowane i zawierają naprawdę wiele różnorodnych informacji: od etymologicznych począwszy, przez wykaz typowych połączeń, synonimów i hiperonimów, na odmianie skończywszy. Zupełną nowością jest „kwalifikacja tematyczna”, czyli przyporządkowywanie każdego hasła do określonych kręgów tematycznych.

Gorąco zachęcam do korzystania z tego oryginalnego słownika. Nie tylko w czasie pandemii.

Zasiłek na kwarantannę

Edyta Pisarczyk-Kulon

Decyzja państwowego powiatowego inspektora sanitarnego lub

państwowego granicznego inspektora sanitarnego o kwarantannę lub izolacji jest podstawą do wypłaty świadczeń za czas choroby własnej lub opieki nad chorym dzieckiem.

Jeżeli inspektor sanitarny wyda decyzję o konieczności kwarantanny lub izolacji niepełnoletniego dziecka, jednemu z rodziców dziecka, który opiekuje się w tym czasie dzieckiem, przysługują zasiłek opiekuńczy.

Nie ma natomiast prawa do świadczeń chorobowych osoba, która dobrowolnie, bez decy-

zji inspektora/zwolnienia lekarskiego powstrzyma się od pracy i nie otrzyma zaświadczenia lekarskiego ani decyzji inspektora sanitarnego.

Za okres trwania kwarantanny lub izolacji przysługują wynagrodzenie chorobowe, zasiłek chorobowy lub opiekuńczy, wypłacany przez zakład pracy lub ZUS. Podstawą wypłaty jest decyzja inspektora sanitarnego, którą należy przekazać do pracodawcy, zleceniodawcy, a osoby opłacające składki za siebie do ZUS.

Decyzję można dostarczyć płatnikowi składek bądź do ZUS po zakończeniu kwarantanny lub izolacji. Jeżeli zasiłek wypłaca ZUS, skan lub zdjęcie decyzji potwierdzonej za zgodność z oryginałem płatnik przekazuje do

ZUS razem z wypełnionym zaświadczeniem Z-3/Z-3a.

Osoby prowadzące działalność pozarolniczą i osoby z nimi współpracujące przekazują decyzję inspektora bezpośrednio do ZUS. Decyzja może być przesłana do ZUS również elektronicznie – za pośrednictwem portalu PUE ZUS. Można ją złożyć przy wykorzystaniu wniosku ZAS-53 Wniosek o zasiłek chorobowy. Do wniosku należy dołączyć skan lub zdjęcie decyzji.

Jeżeli inspektor sanitarny zdecyduje o skróceniu lub zwolnieniu osoby, która odbywa kwarantannę z obowiązku jej odbywania, osoba ta powinna o tym poinformować wypłacającego świadczenia chorobowe (np. pracodawcę, zleceniodawcę albo ZUS). Pracodawca, który wypłaca zasiłki lub ZUS może wystąpić do Inspekcji Sanitar-

nej w celu potwierdzenia danych zawartych w oświadczeniu pracownika.

W trakcie hospitalizacji, izolacji lub kwarantanny ze względu na stan zdrowia lekarz może również wystawić zwolnienie lekarskie, które jest podstawą do ustalenia prawa i wypłaty świadczeń chorobowych. Świadczenia przysługują również osobom, które nie mają decyzji inspektora sanitarnego, ale ich stan zdrowia uzasadnia zwolnienie lekarskie, a następnie otrzymają decyzję inspektora, wtedy przysługują im świadczenia w trybie wynikającym z przepisów o epidemii.

Pozostałe osoby, które otrzymały zwolnienie lekarskie i nie mają decyzji inspektora sanitarnego, mogą ubiegać się o świadczenia z tytułu niezdolności do pracy na zasadach ogólnych.

Autorka jest radcą prawnym

foto: PAP/EPA/Manuel Bruque

WSTRZĄS Mariusz Jankowski

Tak stać się musiało. Taka wiadomość wisiała nad światem sportu od kilku tygodni. Doprowadziła do tego epidemia koronawirusa. Pierwszy tak poważny cios spadł na kibiców szczypiorniaka. Człowiek, który stworzył potężny klub wycofuje się ze sponsorowania piłki ręcznej. To on, Bertus Servaas, sprawił, że drużyna z Kielc stała się absolutnym hegemonem w naszym kraju. Biznesmen o holendersko-polskich korzeniach zbudował klub, który bardzo szybko zapracował na miano dominatora. Od 2012 roku nikomu nie oddał tytułu mistrza Polski. A 4 lata temu to właśnie kielczanie sprawili, że z dumy puchli nie tylko kibice szczypiorniaka. Dzięki nim polska drużyna wygrała Ligę Mistrzów. I dokonała tego w imponującym stylu po finałowym horrorze, który jeszcze przez wiele lat będzie przypomniany, jako mecz z gatunku tych nieprawdopodobnie fantastycznych. I właśnie to wszystko: mozolna budowa mocnej drużyny, sportowe sukcesy, świetna atmosfera w drużynie, etos ciężkiej pracy, to wszystko było możliwe dzięki pieniądзом i wizji Berusa Servaasa. Jego przykład to doskonała ilustracja tego, że same pieniądze szczęścia (czytaj: sukcesów) nie dają. Oczywiście pomagają i otwierają wiele możliwości, ale to nie euro i złotówki grają. To nie kasa sprawiła, że w Kielcach nieustannie mówiło się o samodoskonaleniu oraz samorozwoju. To właśnie wizja sponsora stała za tym, że trenerem Vive został Talant Dulszabajew. Jeden z najlepszych szkoleniowców na świecie. On wybrał Kielce, bo jemu taka wizja pracy odpowiadała. Dodał do tego swoją wiedzę, swoje wymagania i postawę. Wielu ludzi ona drażni, denerwuje. Ale Talant Dulszabajew wie jak osiągać sukcesy. W Kielcach jego pomysły trafiły na właściwy grunt. Mimo różnych zawirowań Vive było wizytówką całego polskiego sportu. W ostatnich latach pojawiały się sygnały, że potrzebne jest wsparcie, by na odpowiednio wysokim poziomie pozostać. Pojawiały się momenty trudne i chwile zadyszki. Wszystko jednak zawsze udawało się wyprostować. Dopiero wicher pandemii sprawił, że Servaas stanął przed wyborem – albo ratowanie własnego biznesu albo ciąg dalszy sponsorowania. Na ten moment przegrał sport. Trzeba wierzyć, że tylko na chwilę. Tak jak wierzymy, że świat szybko zacznie wracać do normalności. Jeśli jednak ten powrót będzie przeciągał się w czasie możemy być szybko świadkami kolejnych tąpnięć i dramatów. Tych wielkich, ale też wielu mniejszych. Wstrząs dotknął polską piłkę ręczną. Kolejne czają się za rogiem. I niestety musimy być gotowi, by zmierzyć się także z nimi.

Autor jest dziennikarzem TVP

Plan powrotu aktualny

Władze koszykarskiej ligi NBA planują wznowić sezon, mimo gwałtownego wzrostu liczby osób zakażonych koronawirusem na Florydzie. Od 23 czerwca zawodnicy trenerzy i członkowie sztabów drużyn są badani na obecność COVID-19, a testy są powtarzane co drugi dzień.

Królowa znów na stadionie

foto: PAP/Andrzej Gogiel

Zawodami na Stadionie Śląskim rozpoczął się tegoroczny sezon w lekkiej atletyce. Sportowcy rywalizowali w 12 konkurencjach. Świetnie zaprezentowali się m.in. kulomiotci Michał Haratyka i Konrad Bukowiecki, biegaczka Justyna Święty-Ersetic, i młociarz Wojciech Nowicki.

Losowanie dla piłkarek

foto: facebook.com/handballpolska

W Mistrzostwach Europy polskie piłkarki ręczne zmierzą się w grupie D z reprezentacjami Rumunii, Norwegii i Niemiec. Tegoroczne ME zostaną rozegrane od 3 do 20 grudnia w Danii i Norwegii.

Rzuty karne zadecydowały o wygranej Napoli z Juventusem Turynu (4:2) w meczu finałowym o Puchar Włoch. Swój udział w meczu zaznaczyli także Polacy: Arkadiusz Milik i Piotr Zieliński. Tymczasem Bayern Monachium zwycięstwem nad Werder Bremą zapewnił sobie mistrzostwo Niemiec.

Mistrzowskie drużyny

foto: PAP/EPA/Ettore Ferrari

Biała broń w Zakopanem

Zawodniczki reprezentacji Polski w szermierce trenowały w Centralnym Ośrodku Sportu w Zakopanem. W czerwcowym zgrupowaniu szkoleniowym uczestniczyły szabliski i szpadzistki, w tym Aleksandra Zamachowska – tegoroczna zwyciężczyni Pucharu Świata oraz Renata Knapik-Miazga, która w PŚ zajęła trzecie miejsce.

foto: PAP/Grzegorz Nornot

Kaloria nierówna kalorii

Barbara Wiśniowska

Przypominam sobie swoją wyprowadzkę z Warszawy. Zamiast tramwaju za oknem – las. Po ogrodzie biegały wiewiórki, sówki i żaby. Dzieci dostały się do dwóch przedszkoli, musiałam dokonać wyboru. Jedno miało piękny budynek i plac zabaw. Poszłam na rozmowę z panią dyrektor. Wszystko, co opowiadała, mnie zachwycało.

– A co dzieci jedzą? – zapytałam na koniec.

Na śniadanie zazwyczaj chleb z masłem, na obiad... – ale ja już dalej nie słuchałam.

W drugim przedszkolu jadłospis wisiał w szatni. Tego dnia na drugie śniadanie miała być pomarańcza z bazylią, a do popicia obiadu kompot z truskawek i tymianku. Obok spisało przysłowie: „Jedno jabłko dziennie trzyma lekarza

z dala od ciebie”. To zaważyło na wyborze przedszkola. Mieściło się w starym budynku, plac zabaw był skromny, ale jadłospis królewski. Ta chwila sprawiła, że zaczęłam interesować się ciekawymi smakami. Potrawy wcale nie muszą być skomplikowane i długo się gotować, żeby były pyszne. Czasem wystarczy zmiksować dwa pasujące składniki na surowo.

W przedszkolach kalorie muszą się zgadzać. W niektórych dzieci są karmione pustymi kaloriami. W naszym kalorie były wypełnione także witaminami.

Dziś, po ośmiu latach, przyglądam się naszej rodzinie. Porównuję czas przed i po wyprowadzce. W Warszawie, w biegu, przekazyaliśmy rano jakąś kaszkę błyskawiczną. W pracy po-

fol. Barbara Wiśniowska

TRUSKAWKI Z TYMIANKIEM NA PIĘĆ PORCJI

Składniki: 500 g truskawek ■ 500 g śmietany 30% ■ 500 g płatków owsianych błyskawicznych ■ tymianku wg uznania ■ tabliczka gorzkiej czekolady ■ 2 łyżki cukru (opcjonalnie)

Sposób przyrządzania: Płatki owsiane zalewamy wrzątkiem. Śmietanę ubijamy, można dodać cukru. Czekoladę ucieramy na wiórki. Łączymy wszystkie składniki.

zerałam słodkie drożdżówki i zagryzałam czekoladą. Co trzy tygodnie regularnie biegliśmy do lekarza z zapaleniem oskrzeli, dostawaliśmy nowy antybiotyk i słodzone syropy. Dziwiła mnie regu-

larność, z jaką przychodzą choroby. Teraz nie choruję. Co się zmieniło? Powietrze, ale zwłaszcza dieta. Już pamiętam, żeby trzymać się z dala od pustych kalorii.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

- 1 A – siedziba króla
- 1 G – wykup z lombardu
- 2 E – nęcenie zwierzyny
- 3 A – papier kopiujący
- 3 G – roztwór wodny
- 6 A – dwie w podwoziu
- 6 H – Tadeusz, apostoł
- 8 C – napisał Ewangelię
- 9 A – ślubny posag
- 9 G – bije na alarm
- 10 E – zajęcie aktora
- 11 A – bylina na szał
- 11 G – sąsiad Polski

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

PIONOWO

- A 1 – fundator zakonu
- C 1 – skala minorowa
- C 8 – praśny placek
- D 3 – ksiądz w wojsku
- E 1 – rzeka z filmu
- E 8 – strój sędziego
- F 4 – lejce woźnicy
- G 1 – z innego kraju
- G 8 – szok termiczny
- H 3 – biblijny prorok
- I 1 – nadzienie rurki
- I 8 – głową w dół
- K 1 – biblijny dekalog

**Hasło do odczytania
w zaznaczonym wierszu**

--	--	--	--	--	--	--	--

Rozwiązania prosimy nadsyłać
do 10 lipca na adres redakcji „Idziemy”.
Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi
nagrodzimy książkami

TVP 1

05.10 Klan (3624) – telenowela TVP;
05.30 Klan (3625) – telenowela TVP;
06.00 Słownik polsko@polski – talk – show prof. Jana Miodka; **06.30** woj-sko – polskie.pl; **06.50** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **08.00** Tydzień; **08.30** Zakochaj się w Polsce; **09.00** Ziarno – Motyle w brzuchu; **09.30** Sekundy, które zmieniły życie; **09.55** Syzyfowe prace (3/6) – serial TVP; **10.55** Transmisja Mszy Świętej z Jasnej Góry; **11.55** Między ziemią a niebem; **12.00** Anioł Pański; **12.15** Między ziemią a niebem; **12.50** Wadowickie spotkania ze Świętym Janem Pawłem II – Halina Frąckowiak; **13.15** BBC w Jedyńce; **14.15** Z pamięci; **14.25** Weterynarze z sercem; **15.05** Komisarz Alex (153): Bardzo długi dzień; **16.05** Postaw na milion; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Blondynka (83): Starzy przyjaciele; **18.30** Jaka to melodia?; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
19.55 Pogoda
20.10 Anna Karenina (7) – serial kostiumowy, Rosja 2017, reż.: Karen Szachnazarow, wyk.: Elizawietta Bojarska, Kirył Grebiensznikow, Max Matwjejew
20.55 Wieczór wyborczy
21.35 Anna Karenina (8) – serial kostiumowy, Rosja 2017
22.35 Zakochana Jedyńka – Miłość w Indiach – Francja 2016, reż.: Arnaud Mercadier
00.20 Saga Wikingów – film akcji, Szwajcaria/Niemcy/Republika Południowej Afryki 2014, reż.: Claudio Fah
02.05 G. I. Jane – film fabularny, USA 1997, reż.: Ridley Scott
04.20 Program rozrywkowy
04.45 Z pamięci – Karol Estreicher
04.50 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 To je Borowicz. Podróże ze smakiem – magazyn kulinarny; **05.55** Dla niesłyszących – Słowo na niedzielę – Kaleka Ewangelia czyli mechanizmy serca; **06.05** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (40): Odnaleźć spokój – serial, Niemcy 2008; **06.55** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **07.05** Dla niesłyszących – M jak miłość (1505) – serial TVP; **08.00** Pytanie na śniadanie – w tym pogoda; **11.15** Gwiazdy w południe – Kowboje – western, USA 1972, reż.: Mark Rydell, wyk.: Roscoe Lee Browne, Bruce Dern; **13.25** Va Banque – teleturniej; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2020 – widowisko muzyczne; **16.20** Będzie dobrze, kochanie (19); **16.30** Będzie dobrze, kochanie (20); **16.50** Zmiennicy (7/15): Warszawski łącznik; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Na dobre i na złe (761): Lustrzane odbicie; **19.25** Na sygnale (260): Poryw serca
20.00 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2020(1) Nowy Targ cz. 1, koncert
21.15 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2020 (1) Nowy Targ cz. 2, koncert
22.35 Kino bez granic – Pokuta – dramat obyczajowy, Francja/Wielka Brytania 2007, reż.: Joe Wright, wyk.: Keira Knightley, James McAvoy, Romola Garai, Saoirse Ronan
00.45 Między piekłem a niebem – dramat, USA 1998, reż.: Vincent Ward, wyk.: Robin Williams, Annabella Sciorra, Cuba Jr. Gooding, Max Von Sydow
02.45 Kawalerskie życie na obczyźnie – film obyczajowy, reż.: Andrzej Barański
04.30 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie – Poranek; **05.59** Serwis Info Poranek – co pół godziny; Wiadomości z kraju i świata **06.59** Serwis Info Poranek; **07.22** Pogoda Info; **07.29** Serwis Info Poranek; **09.50** Wronicza 17; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.29** Serwis Info Dzień weekend; **11.59** Serwis Info Dzień weekend; **12.29** Serwis Info Dzień weekend; **12.59** Serwis Info Dzień; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.53** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.29** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień weekend **14.54** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień weekend; **15.29** Serwis Info Dzień weekend; **15.54** Pogoda Info; **16.00** Okiem Wiary – magazyn; **16.29** Serwis Info Dzień weekend; **17.00** Dla niesłyszących: Teleexpress; **17.15** Dla niesłyszących: Teleexpress Extra; **17.30** Serwis Info Dzień weekend; **17.45** Serwis Info Dzień weekend; **18.00** Dla niesłyszących: Panorama; **18.20** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Studio Zachód; **19.00** Głębia ostrości; **19.25** Serwis Info Wieczór weekend
19.30 Wiadomości
19.55 Gość Wiadomości
20.10 Minęła 20
21.00 W pełnym świetle
21.24 Flesz Info Wieczór
21.40 Studio Lotto
21.50 Magazyn
23.00 Info Wieczór
23.50 Serwis Info Wieczór weekend
00.03 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.45 Pogoda Info
00.50 Magazyn śledczy
Anity Gargas
01.15 Wronicza 17
02.18 Minęła 20
03.05 W pełnym świetle
03.50 Filmy dokumentalne
04.47 Głębia ostrości
05.13 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Mojżesz – 10 przykazań; **07.00** Effetha; **07.45** Ocalić od zapomnienia; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Słowo Życia; **08.05** Polski Punkt Widzenia; **08.25** Święty na każdy dzień; **08.30** Z Parlamentu Europejskiego; **09.00** Owa- dy zagrażające naszym lasom; **09.10** Spotkanie z M. Buczek; **09.15** Katecheza bpa Antoniego Długosza; **09.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **10.35** Niedziela; **10.40** Cuda Jezusa; **11.30** Przyjaciele i bohaterowie; **12.00** Anioł Pański; **12.20** Wieś to też Polska; **13.30** Papiież Polak do Rodaków; **14.15** Święty na każdy dzień; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Kateri; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Koncert zyczeń; **17.00** Choszczówka; **17.30** Okiem kamery; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Opowieści biblijne historie z Nowego Testamentu
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 100 cudownych miejsc na świecie
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Retrospekcja
21.45 Sanktuarium Św. Anny w Auray
22.40 Tak Go pamiętam
23.05 Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej
23.35 Antykultura II
00.00 Programy powtórkowe

Dramat POKUTA

TVP 2 – 22.35

Lato 1935 roku. Trzynastoletnia Briony Tallis (Saoirse Ronan) z zamożnej angielskiej rodziny jest obiecującą młodą pisarką. Dziewczynka ma nadzieję, że jej kuzynka Lola (Juno Temple) oraz bliźnięta Jackson (Ben Harcourt) i Pierrot (Jack Harcourt) zagrają w najnowszej sztuce jej autorstwa, która ma zostać wystawiona podczas rodzinnego zjazdu. Kuzyni są jednak beznadziejnymi aktorami. W chwilach wolnych od pisania Briony szpieguje syna służącej, Robbiego Turnera (James McAvoy), który romansuje z jej starszą siostrą Cecylią (Keira Knightley).

TVN

04.50 Mango – Telezakupy; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Dzień Dobry Wakacje; **11.30** Weekendowa metamorfoza; **12.30** Co za tydzień?; **13.00** Uwolnić orkę III: Na ratunek – film przygodowy, USA 1997, reż.: Sam Pillsbury; **14.50** Johnny English: Reaktywacja – komedia, USA/Francja/Wielka Brytania 2011, reż.: Olivier Parker, wyk.: Rowan Atkinson; **16.55** Happy Feet: Tupot małych stóp II – komedia, USA 2011, reż.: George Miller; **19.00** Fakty; **19.20** Uwaga! Koronawirus; **19.30** Sport; **19.40** Pogoda; **19.45** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **20.00** Mroczny rycerz powstaje – film przygodowy, USA/Wielka Brytania 2012, reż.: Christopher Nolan, wyk.: Christian Bale, Hardy Tom, Marion Cotillard, Anne Hathaway; **23.20** Pitch Black – film sci-fi, USA/Australia 2000, reż.: David Twohy, wyk.: Vin Diesel, Radha Mitchell, Cole Hauser, Keith David, Lewis Fitz-Gerard; **01.35** Ameryka Express; **03.10** NOC Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **07.00** Doktor Dolittle i pies prezydent – komedia familijna, USA/Kanada 2008, reż.: Shaprio Craig, wyk.: Pratt Kyla, Coyote Peter, Gatien Elise, Holness Karen; **08.50** Tarzan król dżungli – animacja, Niemcy 2013, reż.: Feinhard Kloss; **10.45** Ratatuj – animacja, USA 2007, reż.: Bird Brad; **12.55** Indiana Jones i królestwo kryształowej czaszki – USA 2008, reż.: Steven Spielberg; **15.30** U Pana Boga w ogródku – komedia, Polska 2007, reż.: Jacek Bromski, wyk.: Emilia Kamiński, Agata Kryska, Krzysztof Ziemia, Małgorzata Sadowska, Wojciech Solarz; **17.50** Nasz Nowy Dom; **18.50** Wydarzenia; **19.20** Sport; **19.25** Pogoda; **19.30** Państwo w Państwie; **20.00** 10 w skali humoru – czyli dekada Kabaretu Nowaki; **22.40** 48 godzin – komedia sensacyjna, USA 1982, reż.: Walter Hill; **00.45** Logan – USA/Kanada 2017, reż.: Mangold James; **03.35** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (201) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.05** Elif (758) – serial, Turcja 2017; **06.50** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **07.40** Japonia – inspirujące krajoznawstwo. Wyspa Miyakojima; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ta jedyna (12) – serial obyczajowy, Portugalia 2015; **09.15** Ranczo (44): Polityka i czary – serial obyczajowy TVP; **10.15** Komisarz Alex (99): Do ostatniego pocisku; **11.05** Ojciec Mateusz (80): Adrenalina; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** To się oplaca; **12.50** BBC w Jedynce; **14.00** Elif (759); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (202); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Włoska rodzina (39); **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport **19.30** Wiadomości **20.10** Pogoda **20.10** ALARM! – magazyn **20.35** Cena wolności (16) – serial, Rosja 2018 **21.25** Cena wolności – kulisy **21.45** Rolnik szuka żony seria – reality show **22.45** Świat bez fikcji - Numer 387 - zaginięci w Morzu Śródziemnym – film dokumentalny, Francja 2017, reż.: Madeleine Leroyer **23.50** Warto rozmawiać – program publicystyczny **00.55** Wspólny Joe – film fabularny, USA/Wielka Brytania 2000, reż.: Stephen Metcalfe, wyk.: Sharon Stone, Billy Connolly, Ian Holm **02.45** Miłość w Indiach – Francja 2016, reż.: Arnaud Mercadier **04.20** Notacje – cykl dokumentalny **04.30** Zakończenie dnia

TVP 2

04.55 Cafe piosenka – talk-show; **05.20** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (41): Świeży powiew energii – serial, Niemcy 2008; **06.15** Coś dla Ciebie; **06.40** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **06.50** Bądźmy razem w domu; **07.30** Pytanie na śniadanie – w tym: Pogoda; **11.30** Rodzinka.pl (183): Życiowy błąd – serial komediowy TVP; **12.00** Barwy szczęścia (2239) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.05** Va Banque – teleturniej; **13.35** Na sygnale (225): Wszyscy kłamią – serial fabularny TVP; **14.10** Coś dla Ciebie; **14.35** Operacja Zdrowie – Borelioza; **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (63): Bezsilność – serial, Niemcy 2008; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familia – teleturniej; **17.10** Wieźnię miłości (332) – Turcja 2018; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Va Banque – teleturniej; **19.00** Gotowi do gotowania. Start! – magazyn kulinarny **19.30** Barwy szczęścia (2239) – serial obyczajowy TVP **20.05** Grunt to rodzinka – komedia, Francja 2004, reż.: Alain Berberian, wyk.: Christian Clavier, Jean Reno, Caterina Murino, Didier Flamand **21.50** McMafia (7) – serial, Wielka Brytania 2018 **23.00** Ostatnia rodzina – dramat, reż.: Jan P. Matuszyński, wyk.: Andrzej Seweryn, Dawid Ogrodnik, Aleksandra Konieczna **01.10** Warto kochać (13) – serial TVP **02.05** Pokuta – dramat obyczajowy, Francja/Wielka Brytania 2007, reż.: Joe Wright **04.10** To je Borowicz. Podróże ze smakiem **04.30** To je Borowicz. Podróże ze smakiem **04.55** Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.53** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.32** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.32** O tym się mówi **19.30** Wiadomości **20.03** Gość Wiadomości **20.15** Minęła 20 **21.00** Serwis Info Wieczór **21.30** Serwis Info Wieczór **21.50** W tyle wizji **22.25** Serwis Info Wieczór **22.30** W tyle wizji Extra **23.00** Info Wieczór **23.29** W akcji **23.50** Nie da się ukryć **00.09** Wiadomości **00.42** Gość Wiadomości **01.05** Pogoda Info **01.10** Minęła 20 **02.50** W tyle wizji **03.25** Serwis Info Wieczór **03.30** W tyle wizji Extra **04.24** Taśmy bezpieki **04.50** Podróże z historią **05.18** Agrobiznes **05.30** Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Cuda Jezusa; **06.50** Sanktuarium św. Anny w Auray; **07.40** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Wieś to też Polska; **09.25** Słowo Życia; **09.30** Msza Święta w uroczystość Świętych Apostołów Piotra i Pawła; **11.20** Przełamywanie barier. Podróż apostoła Pawła; **11.55** Święty na każdy dzień; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ja Paweł; **12.45** Kolory Świętości; **12.50** Antykultura II; **13.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Stara i Nowa Bazylika św. Piotra; **15.25** Syria; **15.40** 100 cudownych miejsc na świecie; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Sanktuaria polskie; **16.30** Zew natury; **16.55** Świadkowie; **17.20** Owady zagrażające naszym lasom; **17.30** Okiem kamery; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone **19.25** Święty na każdy dzień **19.30** Jesteśmy katolikami **20.00** Informacje dnia **20.20** Różaniec – audycja modlitwenna **20.50** Myśląc Ojczyzna **21.00** Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze **21.20** Informacje dnia **21.40** Polski Punkt Widzenia **22.00** Stan bezpieczeństwa państwa **22.10** Mojżesz – 10 przykazań **23.10** Paweł – apostoł łask **00.00** Programy powtórkowe

TVN

04.15 Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **05.10** Nowa Mają w ogrodzie; **05.40** Akademia ogrodnika; **05.45** Mango; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Szpital; **10.05** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **11.05** Detektywi; **11.40** Detektywi; **12.15** Ukryta prawda; **13.15** Szpital; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Efekt Domina; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.46** Raport alergiczny; **19.55** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Milionerzy; **21.00** Romeo musi umrzeć – film sensacyjny, USA 2000, reż.: Andrzej Bartkowiak; **23.20** Gliniarz z metropolii – film sensacyjny, USA 1997, reż.: Thomas Carter; **01.50** Co za tydzień; **02.20** Zabójcza broń – serial, USA; **03.20** Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **03.20** NOC Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **09.00** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska; **09.25** Malanowski i Partnerzy; **09.55** Sekrety rodziny; **10.55** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.50** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber; **12.50** Wydarzenia; **13.30** Interwencja; **13.45** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.25** Pogoda; **16.30** Interwencja; **16.45** Gliniarze; **17.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Mega Hit: Logan – USA/Kanada 2017, reż.: Mangold James, wyk.: Boyd Holbrook, Dafne Keen, Hugh Jackman; **23.00** Eagle Eye – USA/Niemcy 2008, reż.: D.J. Caruso; **01.25** Jack Ryan: Teoria chaosu – USA 2014, reż.: Kenneth Branagh; **03.50** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszkapy TV Okazje

Komedia GRUNT TO RODZINKA

TVP 2 – 20.05

Paryski detektyw Jack Palmer (Christian Clavier), dostaje misję: musi odnaleźć niejakiego Ange'a Leoni (Jean Reno) i wręczyć mu dokument stwierdzający otrzymanie spadku. Dla tak doświadczonego tropiciela nie stanowi to większego wyzwania. Okazuje się jednak, że Leoni mieszka na Korsyce, przewodzi jednej z tamtejszych grup separatystycznych i, na dodatek, jest usilnie poszukiwany przez policję. Święcie przekonany o swojej skuteczności Palmer odkrywa, że życie na Korsyce znacznie różni się od wielkomiejskiej rutyny. Wrodzona zawziętość nie pozwoliła mu jednak się poddać, ale zanim osiągnie cel będzie musiał sprostać zasadzkom, wielopiętrowym spiskom, niesamowitym pogonom i zabawnym pomyłkom. Palmer odnajdzie w końcu Ange'a Leoni, a wraz z nim prawdziwą tajemnicę wyspy i nowy sposób na życie...

TVP 1

05.15 Przysięga (202) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.05** Elif (759) – serial, Turcja 2017; **06.50** Spiszmy się jak na rolników przystało! – magazyn rolniczy; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **07.40** Japonia – inspirujące krajobrazy, Portugalia 2015; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ta jedyna – serial obyczajowy, Portugalia 2015; **09.15** Ranczo (45): Wymiana międzypokoleniowa; **10.20** Komisarz Alex (100): Jego ostatnia niedziela; **11.05** Ojciec Mateusz (81): Przerwany weekend; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.50** Natura w Jedynce; **14.00** Elif (760); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Krzyżówka; **16.05** Przysięga (203); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Włoska rodzina (40); **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.10 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn
20.35 Cena wolności (17) – serial, Rosja 2018
21.25 Cena wolności – kulisy
21.45 Rolnik szuka żony seria – reality show
22.45 Ocaleni – reality show
23.50 Rozumiemy się bez słów – komedia, Belgia/Francja 2014, reż.: Eric Lartigau, wyk.: Louane Emera, Karin Viard, Francois Damien, Eric Elmonisno
01.45 Zabić Kennedy'ego – dramat, USA 2013, reż.: Nelson McCormick, wyk.: Rob Lowe, Casey Siemaszko, Ginnifer Goodwin, Will Rothhaar
03.25 Mur – film obyczajowy, reż.: Dariusz Glazer
04.50 Notacje – prof. Andrzej Zieliński
05.00 Zakończenie dnia

TVP 2

05.05 Cafe piosenka – talk-show; **05.30** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (42): Walka o życie – serial, Niemcy 2008; **06.20** Pogodzić niemożliwe; **06.50** Bądźmy razem w domu; **07.30** Pytanie na śniadanie – w tym: Pogoda; **11.20** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **11.30** Rodzinka.pl (184): Smutek apartamentów – serial komediowy TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2240) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.05** Va Banque – teleturniej; **13.35** Na sygnale (226): Nigdy nie wiesz – serial fabularny TVP; **14.10** Janosik (13/13): Zdrada – serial TVP; **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (64): Walka o dzieci – serial, Niemcy 2008; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.10** Wieźień miłości (333) – Turcja 2018; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Va Banque – teleturniej; **19.00** Gotowi do gotowania. Start! – magazyn kulinarny
19.30 Barwy szczęścia (2240) – serial obyczajowy TVP
20.05 U Pana Boga za piecem – komedia, reż.: Jacek Bromski, wyk.: Ira Łączina, Jan Wieczorkowski, Krzysztof Dzierma, Andrzej Zaborski, Ania Janowska, Artur Krajewski
21.50 Siostry (4) – film obyczajowy, Włochy 2016
23.00 Stroiciel Himalajów – film dokumentalny, Wielka Brytania 2018, reż.: Michał Sulima
00.35 Rodzinka.pl (278): Drugi ślub
01.05 Defekt (5/9) – serial sensacyjny TVP
02.10 Nie ma tego złego... – komedia, USA 2017
03.50 Poetka z Arabii – film dokumentalny, Niemcy 2017, reż.: Andreas Wolff, Stefanie Brockhaus
04.50 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów **05.59** Serwis Info Poranek; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.09** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.53** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.32** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.32** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
20.03 Gość Wiadomości
20.15 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.29 W akcji
23.50 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.36 Gość Wiadomości
00.50 Pogoda Info
01.00 Pogoda Info
00.55 Minęła 20
01.40 W tyle wizji
02.15 Serwis Info Wieczór
02.20 W tyle wizji Extra
02.45 Wiadomości
03.18 Gość Wiadomości
04.05 Taśmy безпеaki
04.32 Taśmy безпеaki
04.57 wojsko – polskie.pl
05.18 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Możesz – 10 przykazań; **07.00** Stara i Nowa Bazylika św. Piotra; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo Życia; **08.40** Świadkowie; **09.10** Papież Polak do Rodaków; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy; **10.45** Zew natury; **11.05** Mocni w wierze; **11.35** Mysłąc Ojczyzna; **11.45** Historia i architektura Polski w rysunkach prof. Ryszarda Natusiewicza; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Sanktuaria polskie; **12.40** Apokryfy; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Czerdziści nocy; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mamą; **16.30** Kalejdoskop Młodych; **16.50** Ortem być...; **17.10** Prosto o gospodarce; **17.30** Okiem kamery; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Każdy maluch to potrafi
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Mysłąc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia – program publicystyczny
22.00 Bezgranicznie
23.35 Akita 101 Łez
00.00 Programy powtórkowe

Komedia
ROZUMIEMY SIĘ
BEZ SŁÓW

TVP 1 – 23.50

Państwo Belier to uroczą rodziną. Dobrzy sąsiedzi, kochający rodzice. Może czasem zbyt impulsywni, nadmiernie namiętni. I jeszcze jedno: są niesłyszący. Tylko ich córka, nastoletnia Paula urodziła się bez tej niepełnosprawności. Stała się więc ich naturalnym łącznikiem ze światem dźwięków, niezastąpionym przewodnikiem i pomocnikiem w codziennym życiu. Osiągnęła jednak już wiek, gdy dzieci zaczynają wyfruwac z gniazd, szukać swojego miejsca, miłości. Idąc za głosem serca, Paula zapisuje się do szkolnego chóru, w którym śpiewa już „ten” chłopak. Nauczyciel muzyki odkrywa w niej wielki talent wokalny i proponuje szkołę muzyczną w Paryżu. Jak powiedzieć o tym rodzicom? Jak opisać im radość, którą daje muzyka? Jak zostawić zwariowane życie rodzinne i ruszyć w nieznaną?

TVN

04.50 Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **05.45** Mango; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Doradca smaku; **09.05** Szpital – program obyczajowy; **10.05** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **11.05** Detektywi; **11.40** Detektywi; **12.15** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.15** Szpital – program obyczajowy; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Milionerzy – teleturniej; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Milionerzy – teleturniej; **21.00** Dowód życia – film sensacyjny, USA 2000, reż.: Taylor Hackford; **23.40** Kuba Wojewódzki – talk show; **00.45** Mocny ryzyer powstaje – film przygodowy, USA/Wielka Brytania 2012, reż.: Christopher Nolan; **03.30** NOC Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.45** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucinska; **09.15** Malanowski i Partnerzy – program obyczajowy; **09.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.45** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber; **12.50** Wydarzenia; **13.30** Interwencja; **13.45** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.25** Pogoda; **16.30** Interwencja; **16.45** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak; **17.45** Sekrety rodziny; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Jack Ryan: Teoria chaosu – USA 2014, reż.: Kenneth Branagh; **22.20** Patriot – USA/Niemcy 2000, reż.: Roland Emmerich, wyk.: Mel Gibson, Heath Ledger; **01.55** Dar – Australia/USA 2015, reż.: Joel Edgerton; **04.25** Kabarety; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Przysięga (203) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.00** Elif (760) – serial, Turcja 2017; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **07.40** Film dokumentalny; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ta jedyna (14) – serial obyczajowy, Portugalia 2015; **09.15** Ranczo (46): Dzieci śmieci – serial obyczajowy TVP; **10.20** Komisarz Alex (101): Przypadkowy strzał – serial kryminalny TVP; **11.05** Ojciec Mateusz (82): Zaginiony – serial kryminalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.35** Agropogoda; **12.40** Rok w ogrodzie Extra; **12.55** Natura w Jedyńce; **13.20** Natura w Jedyńce; **14.00** Elif (761); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (204); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Włoska rodzina (41); **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości

20.05 Pogoda

20.10 ALARM! – magazyn interwencyjno-słedczy

20.35 Cena wolności (18) – serial, Rosja 2018

21.25 Cena wolności – kulisy

21.45 Rolnik szuka żony seria – reality show

22.45 Historia bez tajemnic – Sen o Warszawie – film dokumentalny, reż.: Krzysztof Magowski

00.45 Mordercza miłość – thriller, USA 2016, reż.: Bram Coopers, wyk.: Wes Bentley, Jaimie Alexander, Cam Gigandet, Alexandra Breckenridge

02.25 Determinator (4/13) – serial kryminalny TVP

03.20 wojsko – polskie.pl – reportaż

03.45 Film

05.05 Zakończenie dnia

TVP 2

04.55 Cafe piosenka – talk-show; **05.25** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (43): Pionne nadzieje – serial, Niemcy 2008; **06.15** Pożyteczni.pl; **06.40** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **06.50** Bądźmy razem w domu; **07.30** Pytanie na śniadanie – w tym: Pogoda; **11.25** Rodzinka.pl (185): Wszędzie dobrze, ale w domu najlepiej – serial komediowy TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2241) – serial obyczajowy TVP; **12.25** Kolo fortuny – teleturniej; **13.00** Va Banque – teleturniej; **13.30** Na sygnale (227): Mądrzejszy ustępuje – serial fabularyzowany TVP; **14.00** Alternatywy 4 (1/9): Przydział – serial komediowy TVP, reż.: Stanisław Bareja, wyk.: Roman Wilhelm; **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (65): Pożegnanie z marzeniami; **16.00** Kolo fortuny; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.10** Wieźień miłości (334); **18.00** Panorama; **18.25** Pogoda; **18.30** Va Banque; **19.00** Gotowi do gotowania. Start!

19.30 Barwy szczęścia (2241) – serial obyczajowy TVP

20.05 Kino relaks – Nie ma tego złego... – komedia, USA 2017, reż.: Jeremiah S. Chechik

21.50 Zemsta o jasnych oczach (1/4) – Francja 2016, reż.: David Morley, wyk.: Latitia Milot, Claire Bottra, Bernard Yerls, Gautry Lannick

23.45 U Pana Boga za piecem – komedia, reż.: Jacek Bromski

01.30 Dziura ozonowa. Jak uratowaliśmy planetę – film dokumentalny, Wielka Brytania 2017, reż.: Jamie Lochhead

02.40 Trzeci oficer (2/13): Pułapka

03.35 To je Borowicz. Podróże ze smakiem

04.00 To je Borowicz. Podróże ze smakiem

04.20 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.32** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości

19.58 Gość Wiadomości

20.13 Minęła 20

21.00 Serwis Info Wieczór

21.30 Serwis Info Wieczór

21.50 w tyle wizji

22.25 Serwis Info Wieczór

23.00 Info Wieczór

23.30 W akcji

23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości

00.36 Gość Wiadomości

00.58 Pogoda Info

01.02 Minęła 20

01.50 W tyle wizji

02.25 Serwis Info Wieczór

02.54 Pogoda Info

02.57 Wiadomości

03.25 Gość Wiadomości

03.41 Pogoda Info

03.55 Taśmy bezpieki

04.20 Taśmy bezpieki

04.45 Podróże z historią

05.15 Agrobiznes

05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Bezgranicznie; **07.35** Filmowe Życiorysy; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Każdy maluch to potrafi; **09.00** Kalejdoskop Młodych; **09.20** Kabwe; **09.25** Sanktuaria polskie; **09.45** Święty na każdy dzień; **09.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **10.15** Śladami Apostoła Pawła; **11.00** Świat na wyciągnięcie ręki; **11.15** Adoracja w Kalukucie; **11.25** Myśląc Ojczyznę; **11.40** Prosto o gospodarce; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Wykłady w więzieniach; **13.10** Mama Lima; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Pochodzenie świata; **15.30** Petra; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Na zdrowie; **16.30** Regał; **17.00** Po stronie prawdy; **17.30** Okiem kamery; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia;

18.15 Rozmowy niedokończone

19.25 Święty na każdy dzień

19.30 Brat Franciszek

20.00 Informacje dnia

20.20 Różaniec

20.50 Myśląc Ojczyznę

21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja

21.20 Informacje dnia

21.40 Polski Punkt Widzenia – program publicystyczny

22.00 Bieg życia

23.45 Kazembe

00.00 Programy powtórkowe

TVN

04.55 Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **05.45** Mango; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Doradca smaku; **09.05** Szpital – program obyczajowy; **10.05** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **11.05** Detektywi; **11.40** Detektywi; **12.15** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.15** Szpital – program obyczajowy; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Milionerzy – teleturniej; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Milionerzy – teleturniej; **21.00** Z archiwum X: Chcę wierzyć – film sensacyjny, USA 2008, reż.: Chris Carter; **23.10** Złoto pustyni – film wojenny, USA 1999, reż.: David O. Russell; **01.30** Nie z tego świata; **02.35** Uwaga! – program interwencyjno-słedczy; **02.55** NOC Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.450** Malanowski i Partnerzy – program obyczajowy, wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska; **09.15** Malanowski i Partnerzy; **09.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.45** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber; **12.50** Wydarzenia; **13.30** Interwencja; **13.45** Trudne sprawy; **14.45** Dlaczego ja?; **15.50** Wydarzenia; **16.25** Pogoda; **16.30** Interwencja; **16.45** Gliniarze; **17.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Bad Boys – USA 1995, reż.: Bay Michael, wyk.: Martin Lawrence, Smith Will, Tea Leoni, Tcheky Kayryo, Joe Pantoliano; **22.45** Dziewczyna z ekstraklasy – USA 2010, reż.: Jim Field Smith; **01.05** Nasz Nowy Dom; **02.05** Nasz Nowy Dom; **03.10** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Komedia NIE MA TEGO ZŁEGO...

TVP 2 – 20.05

Marie-Francine po odejściu męża i utracie pracy jest zmuszona wrócić do domu... rodziców. Jej córki i rodzina od razu organizują dla niej pomoc – piszą dla niej CV i przedstawiają kolejnych kandydatów na partnera. Ale czy może być jeszcze gorzej? Marie-Francine musi zweryfikować swoją filozofię życia. Tym bardziej, że spotyka Miguela, czarującego kucharza, który śmiesznym zrządzeniem losu znajduje się dokładnie w takiej samej sytuacji jak ona. Pomiędzy nimi rozpocznie się romans i wróci druga młodość. W końcu jak mówi stare porzekadło: nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło.

TVP 1

05.15 Przysięga (204) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.00** Elif (761) – serial, Turcja 2017; **07.00** *Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach*; **07.40** Film dokumentalny; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ta jedyna (15) – serial obyczajowy, Portugalia 2015; **09.15** Ranczo (47): W samo południe – serial obyczajowy TVP; **10.15** Komisarz Alex (102): Feralna impreza – serial kryminalny TVP; **11.05** Ojciec Mateusz (83): Zastępstwo – serial kryminalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** To się opłaca; **12.55** Natura w Jedyńce; **13.20** Natura w Jedyńce; **14.00** Elif (762) – serial, Turcja 2017; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (205); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Włoska rodzina (42); **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości

20.05 Pogoda

20.10 ALARM! – magazyn interwencyjno-sledczy

20.35 Ojciec Mateusz (193): Komornicy – serial kryminalny TVP, wyk.: Artur Żmijewski, Piotr Polk

21.30 Sprawa dla reportera

22.20 Sekundy, które zmieniły życie

22.45 Magazyn śledczy Anity Gargas

23.25 Magazyn kryminalny 997

00.20 Iskander (2/4) – serial kryminalny, Francja 2017

01.10 Przysięga (5/13): Spóźnieni kołankowie – serial TVP

01.55 Sprawa dla reportera

02.55 Magazyn śledczy Anity Gargas

03.35 Braciszek Karel – film dokumentalny, reż.: Krystyna Krauze

04.35 Notacje – Stanisław Janicki. W starym kinie

04.45 Zakończenie dnia

TVP 2

04.50 Cafe piosenka – talk-show; **05.20** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (44): Chwile zwątpienia – serial, Niemcy 2008; **06.10** Operacja Zdrowie – Borelioza; **06.40** Spiszmy się jak na rolników przystało; **06.50** Bądźmy razem w domu; **07.30** Pytanie na śniadanie – w tym: Pogoda; **11.30** Rodzinka.pl (186): Rachunki trzeba płacić – serial komediowy TVP; **12.00** Barwy szczęścia (2242) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.05** Va Banque – teleturniej; **13.35** Na sygnale (228): Dym – serial fabularny TVP; **14.05** Alternatywy 4 (2/9): Przeprowadzka – serial komediowy TVP; **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (66): Pożegnanie z marzeniami – serial, Niemcy 2008; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.10** Wieźni miłości (335) – Turcja 2018; **18.00** Panorama; **18.25** Pogoda; **18.30** Va Banque (34); **19.00** Gotowi do gotowania. Start!

19.30 Barwy szczęścia (2242)

20.00 Filmowe czwartki – Wiesław Kot

20.05 Filmowe czwartki – Przeczucie – film fabularny, USA 2007, reż.: Mennan Yapo, wyk.: Sandra Bullock, Julian McMahon, Nia Long, Kate Nelligan, Amber Valletta

21.50 Drugie oblicze – dramat, USA 2012, reż.: Derek Cianfrance, wyk.: Ryan Gosling, Bradley Cooper, Eva Mendes

00.20 Samotny detektyw – USA 1974, reż.: John Sturges

02.20 Świeża krew (5) – serial kryminalny, Wielka Brytania 2016

03.20 Art Noc – Europejski Stadion Kultury – Rzeszów 2019 (cz. 1), koncert

04.05 To je Borowicz. Podróż ze smakiem

04.30 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata **05.59** Serwis Info Poranek; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Info Raport; **12.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.32** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości

19.58 Gość Wiadomości

20.13 Minęła 20

21.00 Serwis Info Wieczór

21.30 Serwis Info Wieczór

21.50 W tyle wizji

22.25 Serwis Info Wieczór

22.30 W tyle wizji Extra

23.00 Info Wieczór

23.30 W akcji

23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości

00.31 Gość Wiadomości

00.58 Pogoda Info

01.00 Pogoda Info

01.02 Minęła 20

01.50 W tyle wizji

02.25 Serwis Info Wieczór

02.30 W tyle wizji Extra

02.54 Pogoda Info

02.57 Wiadomości

03.25 Gość Wiadomości

03.41 Pogoda Info

03.55 Taśmy bezpieki

04.21 Taśmy bezpieki

04.47 Podróż z historią

05.17 Agrobiznes

05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Śladami apostoła Pawła; **06.45** Kazembe; **07.00** Próba wiary. Św. Franciszek z Asyżu; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt widzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Grunt to droga; **09.00** Na zdrowie; **09.25** Święty na każdy dzień; **09.30** Regal; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Myśląc Ojczyznę; **11.35** Przegrana i ludzie; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Po stronie prawdy; **12.50** Pustynia Boga; **13.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Geniusz Stworzenia; **15.45** Niedziela; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędką nad wodę w Polsce i Świat; **16.35** Porady Medyczne Bonifratrów; **17.00** Modlitwa w intencji rodzin i obrony życia poczętę w Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu

19.25 Akademia pro-life

19.30 Moja katolicka rodzina

20.00 Informacje dnia

20.20 Różaniec

20.50 Głos Polski

21.00 Apel Jasnołęcki z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze – transmisja

21.20 Informacje dnia

21.40 Polski Punkt Widzenia

22.00 Fryderyk Chopin i jego muzyka

22.30 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat

23.00 Telewizyjny Uniwersytet Biblijny VIII rok

00.00 Programy powtórkowe

Serial kryminalny OJCIEC MATEUSZ

TVP 1 – 20.35

Policjanci jadą na miejsce wypadku samochodowego, w którym ranny został komornik Walenta. Mężczyzna trafia do szpitala. Jego żona Mariola pokazuje śledczym listy z pogrózkami, które otrzymywał w ostatnim czasie. Jakiś czas później ofiarą napaści pada też współpracownik Walenty, asesor. Mariola oskarża o atak swojego partnera. Nagranie z monitoringu naprowadza podwładnych Możejki na trop zadłużonego Adriana Markowskiego. Dziubak i Marczak jadą na miejsce wypadku Walenty i znajdują tam kamień, który mógł spowodować całe zdarzenie. Analiza wykazuje, że to importowany chiński bazalt wykorzystywany do produkcji nagrobków. Tymczasem Mateusz podczas rozmowy z Mariolą dowiaduje się, że kobieta jest w ciąży.

TVN

04.35 Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **04.55** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **05.45** Mango – Telezakupy; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Doradca smaku; **09.05** Szpital – serial obyczajowy; **10.05** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **11.05** Detektywi – program kryminalny; **11.40** Detektywi – program kryminalny; **12.15** Ukryta prawda; **13.15** Szpital; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Milionerzy; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Milionerzy; **21.00** Kuchenne rewolucje; **22.00** Kryzys to nasz pomysł – komedia, USA 2005, reż.: David Gordon; **00.15** W cieniu jupiterów – film obyczajowy, USA 2014; **02.35** Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **02.55** NOC Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.45** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marta Leleniewska, Marek Krupski, Anna Lucińska; **09.15** Malanowski i Partnerzy; **09.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.45** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz, Tomasz Skrzypniak; **12.50** Wydarzenia; **13.30** Interwencja – magazyn reporterów; **13.45** Trudne sprawy; **14.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.25** Pogoda; **16.30** Interwencja; **16.45** Gliniarze; **17.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Diabeł ubiera się u Prady – USA 2006, reż.: Frankel David; **22.20** Wyznania zakopoholiczki – komedia romantyczna, USA 2009, reż.: Hogan P.J.; **00.40** Chirurdzy; **01.40** Chirurdzy; **02.40** Tajemnice losu; **04.40** Disco gramy; **05.40** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Przysięga (205) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.00** Elif (762) – serial, Turcja 2017; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **07.40** Film dokumentalny; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Okrasa łamie przepisy; **09.20** Ranczo (48): Bohaterski strajk – serial obyczajowy TVP; **10.20** Komisarz Alex (103): Witaminy śmierci – serial kryminalny TVP; **11.05** Ojciec Mateusz (84): Rocznica – serial kryminalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Program rolny; **12.55** Natura w Jedyńce; **13.20** Natura w Jedyńce; **14.00** Elif (763) – serial, Turcja 2017; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (206) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Włoska rodzina (43); **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn
20.35 Serial fabularny
21.35 Strażnik – film sensacyjny, USA 2006, reż.: Clark Johnson, wyk.: Michael Douglas
23.35 Miejsce zbrodni. Witamy w Hamburgu – thriller, Niemcy 2012, reż.: Christian Alvart, wyk.: Til Schweiger, Luna Schweiger, Stefanie Stappenbeck
01.15 American Crime Story – Sprawa O. J. Simpsona (5) – serial, USA 2017
02.20 SEAL Team – komando Foki (1) – serial, USA 2017, reż.: Christopher Chulack
03.15 Ocaleni – reality show
04.20 Królowie śródmieścia (5/13): Zakochana policjantka – serial obyczajowy TVP
05.10 Zakończenie dnia

TVP 2

04.50 Cafe piosenka – talk-show; **05.20** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (45): Kobiety i mężczyźni – serial, Niemcy 2008; **06.10** Anna Dymna – spotkajmy się – Eugeniusz Karłowicz; **06.40** Spiszmy się jak na rolników przystało; **06.50** Bądźmy razem w domu; **07.30** Pytanie na śniadanie – w tym: Pogoda; **11.30** Rodzinka.pl (187): Zero tolerancji – serial komediowy TVP; **12.00** Barwy szczęścia (2243) – serial obyczajowy TVP; **12.35** Koło fortuny – teleturniej; **13.10** Va Banque – teleturniej; **13.35** Na sygnale (229): Kocham cię, Martyna – serial fabularny TVP; **14.05** Alternatywy 4 (3/9): Pierwsza noc – serial komediowy TVP; **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (67): Cienie przeszłości – serial, Niemcy 2008; **16.00** Koło fortuny; **16.35** Famiłada – teleturniej; **17.10** Węzień miłości (336); **18.00** Panorama; **18.25** Pogoda; **18.30** Va Banque; **19.00** Gotowi do gotowania. Start!

19.30 Barwy szczęścia (2243)
20.05 Rozgrywka – film fabularny, USA/Francja 2001, reż.: Frank Oz, wyk.: Robert De Niro, Edward Norton, Marlon Brando, Angela Bassett, Gary Farmer
22.10 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2020 (1), koncert
23.40 Przecucie – film fabularny, USA 2007, reż.: Mennan Yapo, wyk.: Sandra Bullock, Julian McMahon
01.30 Klucz do wieczności – thriller, USA 2015, reż.: Tarsem Singh, wyk.: Ryan Reynolds, Ben Kingsley, Matthew Goode, Natalie Martinez
03.35 To je Borowicz. Podróże ze smakiem
03.55 To je Borowicz. Podróże ze smakiem
04.20 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.32** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Forum
21.00 Serwis Info Wieczór
21.30 Serwis Info Wieczór
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Nie da się ukryć
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.58 Pogoda Info
01.02 Forum
01.50 W tyle wizji
02.25 Serwis Info Wieczór
03.30 W tyle wizji Extra
04.15 Taśmy безпеki
04.41 Taśmy bezpieczeństwa
05.07 Podróże z historią
05.35 Agrobiznes
05.50 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Abel z boiska; **07.40** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Moja katolicka rodzina; **09.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Duc in altum; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Geniusz Stworzenia; **11.30** Głos Polski; **11.40** Kabwe; **11.45** Spotkania z ekologią; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** W poszukiwaniu dowodu; **13.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** W Solankowej Dolinie; **14.55** Słowo Życia; **15.00** Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia; **15.20** Mocni w wierze; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siódmy sakrament; **16.35** Świat na wyciągnięcie ręki; **16.55** Święty na każdy dzień; **17.00** Galilejczyk; **17.30** Okiem kamery; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Westerplatte Młodych; **18.55** Niedziela;

19.00 Warto zauważyć...
19.30 Opowieści Theo
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia – program publicystyczny
22.00 Ziemia Obiecana
22.50 100 cudownych miejsc na świecie
23.00 Ludwiga Maria Grignon de Montfort
23.50 Pocztówka z Indii
00.00 Programy powtórkowe

TVN

04.35 Uwaga!; **04.55** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **05.45** Mango; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Doradca smaku; **09.05** Szpital – program obyczajowy; **10.05** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **11.05** Detektywi; **11.40** Detektywi; **12.15** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.15** Szpital – program obyczajowy; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Milionerzy – teleturniej; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **20.05** Mumia – film przygodowy, USA 1999, reż.: Stephen Sommers; **22.35** Adwokat diabła – film sensacyjny, USA/Niemcy 1997, reż.: Taylor Hackford; **01.35** Kuba Wojewódzki – talk show; **02.30** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **02.45** NOC Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.45** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucieńska, Magdalena Rembacz; **09.15** Malanowski i Partnerzy; **09.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.45** Gliniarze; **12.50** Wydarzenia; **13.30** Interwencja; **13.45** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.45** Dlaczego ja?; **15.50** Wydarzenia; **16.25** Pogoda; **16.30** Interwencja; **16.45** Gliniarze; **17.45** Sekrety rodziny; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Avengers – USA 2012, reż.: Whedon Joss, wyk.: Evans Chris, Hemsworth Chris, Hiddleston Tom, Jeremy Renner; **23.10** Resident Evil: Zagłada – USA/Wielka Brytania/Francja/Niemcy/Australia 2007, reż.: Russell Mulcahy; **01.15** Egzorcysty Molly Hartley – USA 2015, reż.: Steven R. Monroe; **03.20** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Film fabularny PRZECUCIE

TVP 2 – 23.40

Sandra Bullock w przyprawiającym o ciarki na plecach thrillerze. Linda traci męża w wypadku samochodowym. Jest w szoku, ale w jeszcze większą psychozę wpada, kiedy następnego dnia jej mąż pojawia się w domu cały i zdrowy. Kobieta podejrzewa, że wcześniej doznała jakiegoś złudzenia. Zaczyna ją prześladować upiorne przecucie, że tragedia, która była jej wizją, nastąpi naprawdę. Za wszelką cenę stara się, by nie doszła ona do skutku.

TVP 1

05.25 Sprawa dla reportera; **06.20** Rok w ogrodzie; **06.45** Rok w ogrodzie Extra; **07.00** **Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach**; **07.40** Film dokumentalny; **08.00** Pełnosprawni – magazyn dla niepełnosprawnych; **08.25** wojsko – polskie.pl; **08.55** Studio Raban; **09.20** Rodzinny ekspres; **09.55** Zabawka – film obyczajowy, USA 1982, reż.: Richard Donner, wyk.: Richard Pryor, Jackie Gleason; **11.55** Fascynujący świat – koronawirus z bliska – film dokumentalny, Niemcy 2020, reż.: Sara Von Boxstael, Pascal Seynhaeve; **12.50** Przyrodnik na tropie (2); Bóbr – cykl dokumentalny; **13.30** Okrasa łamie przepisy; **13.55** Z pamięci; **14.05** Pensjonat nad rozlewiskiem (4) – serial TVP; **15.05** Ojciec Mateusz (193); Komornicy – serial kryminalny TVP; **16.05** Postaw na milion; **17.00** Teleexpress; **17.15** Pogoda; **17.25** Piłka nożna – PKO Ekstraklasa: 34.kolejka: Lech Poznań – Legia Warszawa
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn
20.35 Serial fabularny
21.35 Hit na sobotę – Medicus – dramat historyczny, Niemcy 2013, reż.: Phillip Stölzl, wyk.: Tom Payne, Stellan Skarsgård, Oliver Martinez, Ben Kingsley
00.20 Psy wojny – film fabularny, Wielka Brytania 1981, reż.: John Irvin, wyk.: Christopher Walken, Tom Berenger, Colin Blakely, Jean-Francois Stevenin, Hugh Millais
02.10 Strażnik – film sensacyjny, USA 2006, reż.: Clark Johnson, wyk.: Michael Douglas, Kiefer Sutherland, Kim Basinger
04.05 Zaginiona (3/7): Matka – serial TVP
04.55 Z pamięci – felieton
05.00 Zakończenie dnia

TVP 2

05.35 Cafe piosenka – talk-show; **05.35** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (46); Bez odwrotu – serial, Niemcy 2008; **06.30** Dla niesłyszących – M jak miłość (1506) – serial TVP, wyk.: Teresa Lipowska, Małgorzata Rożniatowska, Małgorzata Pieńkowska, Robert Moskwa, Krystian Wieczorek, Barbara Kurdej – Szatan; **07.15** Spiszmy się jak na rolników przystało; **07.30** Pytanie na śniadanie – w tym: Pogoda; **11.35** To je Borowicz. Podróże ze smakiem; **12.10** To był Festiwal! – widowisko muzyczne; **13.25** Va Banque – teleturniej; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Kolo fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2020 – widowisko muzyczne; **16.20** Rodzinka.pl (278): Drugi ślub – serial komediowy TVP; **16.50** Kabaretowe Lato Dwójki – program rozrywkowy; **17.45** Słowo na niedzielę – Tajemnica XX wieku; **18.00** Panorama; **18.25** Pogoda; **18.40** Na dobre i na złe (762): Mówię ci: wstań – serial TVP
19.35 Lajki!
20.05 To był Festiwal! (3) – widowisko muzyczne
21.20 Klucz do wieczności – thriller, USA 2015, reż.: Tarsem Singh, wyk.: Ryan Reynolds, Ben Kingsley, Matthew Goode, Natalie Martinez
23.25 Osaczona – thriller, Kanada/Francja/USA 2016, reż.: Farren Blackburn, wyk.: Naomi Watts, Oliver Platt, Charlie Heaton, Jacob Tremblay
01.05 Rozgrywka – film fabularny, USA/Francja 2001, reż.: Frank Oz, wyk.: Robert De Niro, Edward Norton, Marlon Brando, Angela Bassett, Gary Farmer
03.20 Ruch oporu – dramat, Niemcy/USA 2003, reż.: Todd Komarnicki, wyk.: Bill Paxton
04.55 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie: Poranek; **05.59** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **06.21** Pogoda Info; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.52** Pogoda Info; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.21** Pogoda Info; **07.29** Serwis Info Poranek; **07.52** Pogoda Info; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.21** Pogoda Info; **08.29** Serwis Info Poranek; **08.52** Pogoda Info; **08.59** Serwis Info Poranek; **09.15** Salon dziennikarski; **11.52** Pogoda Info; **11.59** Serwis Info Dzień weekend; **12.23** Pogoda Info; **12.29** Serwis Info Dzień weekend; **12.59** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.52** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień weekend; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda Info; **16.45** Wybory 2020; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.32** Studio Wschód; **18.00** Panorama; **18.24** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Kobiecym okiem; **18.52** Serwis Info Wieczór weekend
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Serwis Info Wieczór weekend
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.50 Studio Polska
23.30 Info Wieczór
00.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.49 Pogoda Info
01.00 Salon dziennikarski
01.40 Minęła 20
02.28 Nie da się ukryć
03.20 Światowiec
03.45 solidarność walcząca
04.35 Mocarz
05.28 Głębia ostrości
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Ziemia obiecana; **06.50** Pocztówka z Indii; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Westerplatte Młodych; **08.55** Słowo Życia; **09.00** Król Dawid; **09.50** Hwange; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retrospekcja; **10.20** Święty na każdy dzień; **10.25** Myśląc Ojczyzna; **10.35** Polski Punkt Widzenia; **11.00** Kropelka radości; **12.00** **Anioł Pański**; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Warto zauważyć...; **12.50** Porady Medyczne Bonifratrów; **13.20** Ocalić od zapomnienia; **13.30** **Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze**; **14.30** Niedziela; **14.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.45** Nieoczekiwana podróż; **15.20** Adoracja w Kalkucie; **15.30** Wierzę w Boga; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siedem – cztery; **17.05** Z Parlamentu Europejskiego; **17.30** Okiem kamery; **18.00** **Anioł Pański**; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Katecheza bpa Antoniego Długosza
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 **Różaniec**
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 **Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze**
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
23.00 Przeszedł czyścić na ziemi...
00.00 Programy powtórkowe

Dramat
MEDICUS

TVP 1 – 21.35

Anglia, XI wiek. Rob Cole (Tom Payne) po śmierci rodziców przegarnięty został przez wędrownego balwierza (Stellan Skarsgård). Pod jego okiem uczył się reguł rządzących światem, a także opanował podstawy medycznej wiedzy. Życie chłopca odmienia spotkanie z wędrownym lekarzem, który, dostrzegając młodzieńczy talent i zapał, zaszczepia w nim marzenie o medycznych studiach pod kierunkiem sławnego na cały świat lekarza perskich królów Ibn Siny (Ben Kingsley). Podejmując decyzję o wyprawie do arabskiego Isfahanu, Cole nie zdaje sobie sprawy z czekających go przygód i niebezpieczeństw.

TVN

04.35 Mango – Telezakupy; **04.50** Mango – Telezakupy; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Dzień Dobry Wakacje; **11.30** MasterChef Junior; **12.55** Ameryka Express; **14.25** My Way; **15.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **16.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **17.00** Domowe rewolucje; **18.00** Weekendowa metamorfoza; **19.00** Fakty; **19.20** Uwaga! Koronawirus; **19.30** Sport; **19.40** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Kocha, lubi, szanuje – komedia, USA 2011, reż.: Glenn Ficarra, John Requa; **22.25** Okrucieństwo nie do przyjęcia – komedia, USA 2003, reż.: Joel Coen, wyk.: George Clooney, Catherine Zeta – Jones, Geoffrey Rush, Cedric the Entertainer, Edward Herrmann, Paul Adelstein; **00.40** Mumia – film przygodowy, USA 1999, reż.: Stephen Sommers, wyk.: Brendan Fraser, Rachel Weisz, John Hannah, Arnold Vosloo, Kevin J. O'Connor; **02.55** Uwaga – program interwencyjno-śledczy; **03.10** NOC Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.10** Scooby-Doo i Oporny Wiloak – USA 1988, reż.: Patterson Ray; **10.10** Ewa gotuje; **10.40** Nasz Nowy Dom; **11.40** Wakacje z Bałtykiem; **12.10** Wakacje z Bałtykiem; **12.40** Bogaty dom – biedny dom (1); **13.40** Rolnicy. Podlasie (1); **14.40** Rolnicy. Podlasie (2); **15.45** Górale (1); **16.15** Górale (2); **16.45** Więzienie (1); **17.15** Więzienie (2); **17.45** Chłopaki do wzięcia; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Gramy dla Śląska; **22.40** X-Men: Pierwsza klasa – USA 2011, reż.: Vaughn Matthew, wyk.: Bacon Kevin, Belcher Laurence, Byrne Rose, Fassbender Michael, Hoult Nicholas, Lawrence Jennifer, McAvoy James; **01.15** Dar – Australia/USA 2015, reż.: Joel Edgerton, wyk.: Allison Tolman, Jason Bateman, Joel Edgerton, Rebecca Hall, Tim Griffin; **03.45** Tajemnice Iosu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

fot. xhz

Kościół gdański 21 czerwca dziękował Bogu za pięćdziesięciolecie kapłaństwa abp. Sławoja Leszka Głódzia, miejscowego metropolity.

Msza Święta w katedrze oliwskiej, odprawiana przy asyście Marynarki Wojennej, rozpoczęła się od odśpiewania hymnu narodowego. Następnie bp Wiesław Szlachetka odczytał okolicznościowy list papieża Franciszka: „Arcybiskupowi metropolie gdańskiemu świętującemu złoty jubileusz kapłaństwa, z okazji tego radosnego wydarzenia, składamy życzenia, i za wstawieniem NMP Bożej Rodzicielki i Królowej Polski, wypraszamy dla niego u Chrystusa wszelakich dóbr, i udzielamy apostołskiego błogosławieństwa, jako zadatku łask niebieskich jemu samemu jak i wszystkim drogim jego sercu, prosząc o modlitwę w intencji waszej posługi”.

Następnie odczytane zostały listy od abp. Stanisława Gądeckiego, przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, oraz kardynałów Kazimierza Ny-

cza i Stanisława Dziwisza. List od prezydenta Andrzeja Dudy odczytał minister Andrzej Dera. W świątyni obecni byli parlamentarzyści, samorządowcy, ministrowie, generalicja, a także przedstawiciele innych Kościołów chrześcijańskich, wyznań mojżeszowego i islamu.

Podczas Mszy Świętej, celebrowanej przez biskupów i kapłanów, pochodzący z Gdańska abp Mirosław Adamczyk, nuncjusz papieski w Argentynie, wręczył abp. Głódziowi nowy, przygotowany specjalnie na jubileusz, pastorał w kształcie krzyża. Metropolita gdański złożył uroczyste wy-

wał wojska, ani nie zmilitaryzował Kościoła”. Ponadto był biskupem bardzo otwartym na poszukujących i niewierzących, „a wielu ówczesnych oficerów, niczym Nikodem, przychodziło do niego na długie nocne rozmowy, w ten sposób odnajdując swą drogę do Boga”.

Pod koniec Mszy życzenia abp. Głódziowi składali przedstawiciele licznych stanów, w tym wojska, a także przedstawiciel Kościoła prawosławnego, który odczytał list od prawosławnego arcybiskupa białostocko-gdańskiego Jakuba, który podarował jubilatowi ikonę.

Wojciech Świątkiewicz

Dziękczynienie za 50 lat

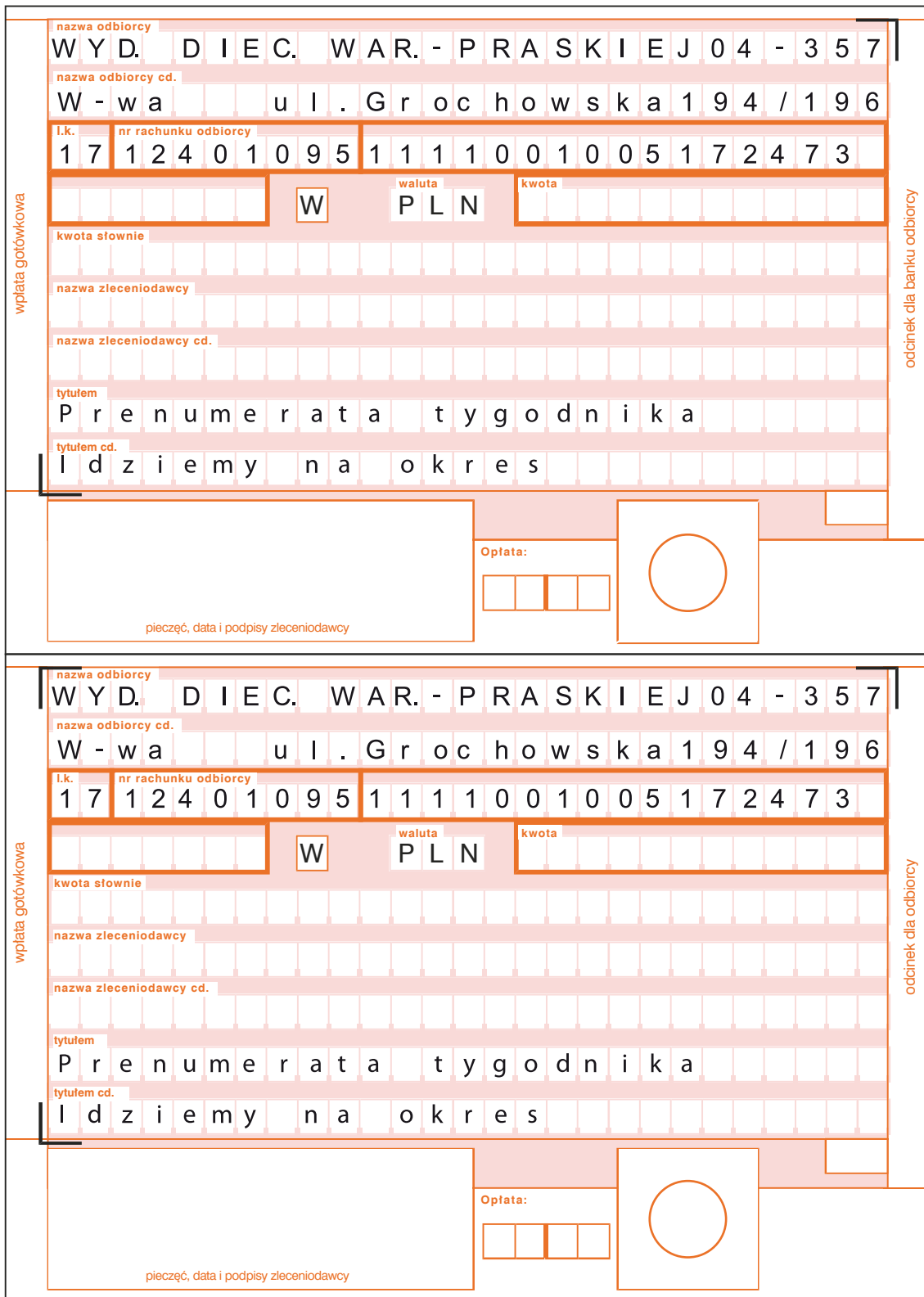
znanie wiary i otrzymał specjalne jubileuszowe błogosławieństwo. Kazanie wygłosił abp Andrzej Dzięga, metropolita szczecińsko-kamieński, który przed laty, jako kanclerz Kurii Ordynariatu Polowego, był najbliższym współpracownikiem jubilata. – Bądź pozdrowiony Księże Arcybiskupie Jubilacie, który dzisiaj dziękujesz Bogu całym sercem za zaskakujące, nie do zaplanowania wcześniejszego drogi, dzieła powołania kapłańskiego i biskupiego życia. Niech to wszystko, co w twoim sercu żyje, będzie błogosławieństwem, radością i źródłem pokoju twojego serca – powiedział abp Dzięga.

Abp Dzięga wskazał na wyjątkowość posługi kapłańskiej i biskupiej, w której nie sposób jest odróżnić „spraw Boskich od spraw polskich”, którym arcybiskup zawsze wiernie służył. Dodatkowo zawsze charakteryzowała go służba człowiekowi. Służąc prawdzie, nie siedł na żadne kompromisy. Nawiązując do biskupiego hasła abp. Głódzia „Milito pro Christo”, stwierdził, że doskonale charakteryzuje ono sylwetkę jubilata. Odnosząc się do wielkiego dzieła, jakim było stworzenie przez bp. Głódzia w 1991 r. Ordynariatu Polowego niemal od początku, abp Dzięga przyznał, że abp Głódź robił to z odwagą, ale i wielkim taktem, bowiem „nie sklerykalizo-

Na zakończenie uroczystości abp Głódź wręczył ustanowione przez siebie odznaki „Pierścień Inki”. W tym roku otrzymali je przedstawiciele Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej.

Diecezję warszawsko-praską reprezentowali na uroczystości kanclerz kurii ks. Dariusz Szczepanik i ks. prałat Zygmunt Wirkowski. Trzygodzinna uroczystość jubileuszowa transmitowana była przez TVP3.

Abp Sławoj Leszek Głódź wyświęcony został na księdza w Białymstoku 14 czerwca 1970 r. Studiował w Instytucie Katolickim w Paryżu, na KUL oraz Papieskim Instytucie Wschodnim w Rzymie, gdzie uzyskał doktorat. W latach 1981-1991 pracował w Kongregacji Kościołów Wschodnich, zajmując się też duszpasterstwem Polaków, mieszkających w Wiecznym Mieście. W styczniu 1991 r. został biskupem polowym Wojska Polskiego i organizatorem jego pracy od podstaw. Świecenia biskupie przyjął 23 lutego 1991 r. na Jasnej Górze z rąk kardynałów Józefa Glempa, Franciszka Macharskiego i Henryka Gulbinowicza. Jest generałem dywizji Wojska Polskiego. W latach 2004-2008 był biskupem diecezji warszawsko-praskiej. Przyczynił się do beatyfikacji ks. Ignacego Kłopotowskiego, ożywienia kultu Matki Bożej Loretanśkiej w Loreto. W 2005 r. założył tygodnik „Idziemy”, „jeden z bardziej dziś rozpoznawalnych w wymiarze ogólnopolskim” – jak podkreślał w liście na uroczystości abp Gądecki. W 2008 r. abp Głódź został metropolitą gdańskim.

SZKOŁY BENEDYKTA
edukacja i rodzina

Znajdź swoje miejsce w Edukacji Domowej

*Trwa rekrutacja na
rok szkolny
2020/2021*

W naszej szkole:

*nauka jest bezpłatna
masz czas na realizację swoich pasji
sam decydujesz jak i kiedy się uczysz
oferujemy szeroki wybór nauki języków obcych*

www.szkolybenedykta.pl

Szkoła Podstawowa i Liceum Ogólnokształcące Benedykta ul. Krasickiego 16, Sulejówek, tel. 790 306 402

Szkoła Podstawowa i Liceum Ogólnokształcące Benedykta ul. Kraszewskiego 4, Drohiczyn, tel. 575 053 753